„Tėvynė" Savaitinis Laikraštis
Leidžia kas Pėtnyčia
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
Dr. M. J. Vinikas, Sekr. ir Adm.
PRENUMERATA METAMS:
Suvienytose Valstijose $1.50
Kitose Viešpatystėse $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30th St., New York, N. Y.

NRA MEMBER U.S. WE DO OUR PART

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS

Telefonas: LAckawanna 4-5529

The Lithuanian Weekly „Tėvynė"
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
Dr. M. J. Vinikas, Sec'y & Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $1.50
To Foreign Coutries $2.00
„TĖVYNĖ",
307 W. 30th St., New York, N. Y

No. 45 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Autorized on June 27, 1918. New York, N. Y., Lapkričio (November) 9, 1934. Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879. Vol. XXV

MINNESOTA HISTORICAL SOCIETY

Dideli Demokratų Laimėjimai

Lenkų Teroras Vilniuje

Dar Viena Opa Europoje

DIDELI DEMOKRATŲ LAIMĖJIMAI.

New York, N. Y., lapkr. 7.— Vakar Jugtinėse Valstijose daugelis valstijų rinko gubernatorius, valstybės ir valstijų senatorius, atstovų buto atstovus ir kai kuriuose miestuose buvo municipaliai žymesnių ir mažesnių vietų rinkimai. Kandidatai buvo išstatyti visų didesnių partijų. Didžiausiais laimėtojais šiandien jaučiasi demokratai, dabartinės prez. Roosevelto administracijos arba naujosios dalybos rėmėjai. Pavyzdžiui, iš 22 rinktų gubernatorių, devyniolika išrinkta demokratų, ir tik trys republikonai. Jungtinių Valstijų senate demokratai turės du trečdaliu savo žmonių, atstovų bute — didžiumą. Valstijų kongresuose taipgi demokratai tampa didžiumoje. Net tokioje valstijoje, kaip Pennsylvania, kur per metų metus gubernatorium buvo republikonas, šiuo tarpu gubernatoriaus vieta atateko demokratui George H. Erle. New Yorko valstijos gubernatoriu išrinktas pirmiau tą vietą užėmęs Herbert H. Lehman. California valstijoje, kur nominacijose buvo labai papuliarus buvęs socialistas, rašytojas Upton Sinclair, kandidatavęs demokratų tikietu ir žadėjęs toje valstijoje papraktikuoti utopiją, rinkimus pralaimėjo; gubernatoriaus vieta atateko republikonui iki šiol buvusiam gubernatoriu Frank F. Merriam.

Bendrai imant, demokratai arba naujoji dalyba nušlavė rinkimus visame krašte. Dabartinė administracija tuo labai patenkinta. Prez. Rooseveltas, kuris stovi prišaky demokratų partijos ir naujosios dalybos, taipgi praėjusiais rinkimais užganėdintas, nes esant didžiumoje galės vykinti naujus sumanymus krašto ir žmonių gerbuvio likmėje.

LENKŲ TERORAS VILNIUJE.

Kaunas. — Pamename, kad šių metų pradžioje, neva keršydami už lenkų tariamą persekiojimą nepriklausomoje Lietuvoje, **lenkai buvo suėmę ir kalinę daug žymių Vilniaus krašto lietuvių veikėjų.** Tačiau pasirodė, kad šitas lenkų teroras yra be pagrindo, nes lenkų niekas nepriklausomoje Lietuvoje nepersekioja, jeigu jie neina prieš pačią valstybę, kurioje gyvena. Ir del to lenkai suimtuosius lietuvius iškalinę apie mėnesį laiko turėjo vėl paleisti.

Dabar iš Vilniaus krašto vėl pasiekė skaudžios žinios, kad nepranešdami jokios priežasties, **lenkai suėmė visą eilę Vilniaus krašto lietuvių veikėjų, jų butuose darė kratas,** ieškodami ne va įtartinos medžiagos. Tačiau tokios medžiagos lenkai nerado. Nežiurint to, vis delto jie suėmė eilę lietuvių veikėjų ir uždarė į kalėjimą.

Per buvusias kratas lenkai atėmė daug lietuviškų knygų iš Šv. Kazimiero draugijos skaityklų, sunaikino dalį tų skaityklų bibliotekų, suėmė ir tardė tuos lietuvius, kurie savo vaikus atsisakė leisti į lenkiškas. Yra suimtų ir tokių lietuvių, kurie lenkiškoms mokyklom atsisakė išnuomuoti patalpas.

Lietuvos visuomenė šitais lenkų teroro veiksmais yra labai pasipiktinusi.

Sunku dabar belaukti, kad lenkai liautųsi persekioję Vilniaus krašto lietuvius. Sprendžiant iš jų spaudos, **lenkai dabar planuoja Vilniaus kraštą kolonizacija, sudarė visokius projektus išnaikinti visam liesuviškumui.**

DAR VIENA OPA EUROPOJE.

Paryžius. — Sausio 13 d. Saar įvyks plebiscitas — žmonių balsavimas del savo likimo. Jau kuris laikas nužiurima, kad vokiečiai iš Vokietijos deda pastangas, idant kodaugiau agitacijos pravesti ta prasme, kad Saar tektų Vokietijai. Pastaruoju laiku pradeda aiškėti, kad jei balsavimai nepavyktų Vokietijos naudai, tai vokiečiai tuojau įvykintų perversmą ir tik tokiu budu tą kraštą sau pasigriebtų. Tuo susirupino **visa Europa.** Francija jau pradėjo koncentruoti savo kariuomenę Saar'o parubežy, kuri galėtų tuojau pulti minimą sritį buk tai tvarkos palaikymo tikslu laike balsavimo. Išgirdusi tai, Vokietija šaukia, buk Francija pasirįžusi Saar'ą užgrobti ginklo pagelba, nors francuzai sakosi, kad jie neisią į tą kraštą tol, kol jie nebus pakviesti Tautų Sąjungos. Bet Vokietijos spauda ir pusiau oficialiai politiniai rateliai rėkia, kad Francija žaidžianti su ugnimi. Jei francuzai bandytų tą kraštą užimti, tai karas butų neišvengiamas.

Saar sritis yra turtinga anglių kasyklomis. Prieš karą ją valdė vokiečiai. Po karo atplėštas nuo Vokietijos ir globojamas Tautų Sąjungos ir francuzams duodama proga kasyklomis naudotis, kad atsiimti iš Vokietijos karo kontribucijas. Sausio 13 d. gyventojai turės balsuoti, ar tas kraštas ir toliau turi pasilikti po Tautų Sąjungos globa, ar pereiti į Vokietijos ar Francijos globą. Tai didelė Europos opa, kuri dar pirm sausio 13 d. gali trukti ir pradėti naujo karo ugnį.

JAPONAI KOVOJA UŽ LAIVYNO LYGYBĘ.

Londonas. — Jau apie dvi savaitės čia eina Anglijos, Jungtinių Valstijų ir Japonijos karo laivynų konferencija. Išsyk japonai pareikalavo, kad jie nori turėti lygų karo laivyną, kaip ir dvi minimos šalys. Anglija ir Jungt. Valstijos su tuo nesutiko. Kelios dienos atgal buvo japonų pareikšta, kad gal galės kiek nusileisti, bet pastaromis dienomis japonų atstovas, Isoroko Yamamoto, pareiškė, kad Japonija galutinai nusistačiusi įsitaisyti tokį karo laivyną, kuris visame kame butų lygus Amerikos ir Anglijos karo laivynams. Šitos gi konferencijos tikslu yra prisirengti prie nusiginklavimo konferencijos. Matyt, kad iš šios konferencijos nieko gero neišeis.

VOKIETIJA SLAPTAI GINKLUOJASI.

Londonas. — Winston Churchill, žymus Anglijos politikas, pareiškia, kad Vokietija atsiginkluoja slaptai, neteisėtai ir nepaprastai skubiai. Jis taipgi peikia Anglijos vyriausybę, kad ši mažai ką daro krašto apsaugai. Bara jis savuosius, kad jie nevykdo apsaugos programo, kaip pridera ir reikia. Ypač, kad mažai ginkluojasi ore. Esą, Vokietija ginkluojasi slaptai ir ta paslaptis nieku budu neišduodama. Gyventojams griežtai įsakoma, kad jie ką mato ar žino, neprivalą žinoti ir matyti bei kam nors pasakoti. O tuo tarpu Vokietijos militarinė mašina taip išvystoma, kad už vienų metų vokiečiai bus stipresni už anglus, ypač ore. Vokiečiai, esą, išvysto milžinišką civilę aviaciją, turi atsargoje nepaprastai didelius lakunų ir lėktuvų skaičius. Kai kurios vokiečių oro mašinos gali kur kas greičiau ir toliau nuskristi, negu anglų.

Iš to matyt, kad vokiečiai, vadovaujami Hitlerio ir nacių, prie ko tai rengiasi.

NUMATO GERBUVĮ AMERIKOJE.

Detroit, Mich. — Garsusis automobilių išdirbėjas, H. Ford, lapkričio 1 dieną sušaukė biznio konferenciją, į kurią sukvietė iš viso krašto savo fabrikų vedėjus ir jiems pranešė, kad automobilių gamybai nėra blogųjų laikų. Jei tie blogi laikai buvę, tai jau praėję. Jis pareiškė, kad jo fabrikuose 1935 metais turės but pagaminta vienas milionas automobilių. Paragino vedėjus rengtis prie darbo.

Be to, p. Ford ryškiai pažymėjo, kad Amerikoje ne tik automobilių, bet ir kitose pramonėse biznis žymiai gerėja. Jis numato Amerikoje netolimą gerbuvį.

ANGLIJOS DARBIEČIAI LAIMĖJO.

Londonas. — Praeitą savaitę apie 300 Anglijos ir Valijos miestų įvyko miestų tarybų perrinkimai — darinkta po trečdalį tarybų narių. Rinkimams savo kandidatus išstatė visos partijos, bet didžiausiais laimėtojais tapo darbiečiai. Visoje šaly, įskaitant ir patį Londoną, jie laimėjo 443 naujas vietas, o pralaimėjo tik 24 senas. Konservatoriai gi pralaimėjo 335 vietas, o laimėjo tik 30 naujų. Tai neskaitant tų vietų, kurių atstovybės rinkimai nepakeitė. Šis darbiečių laimėjimas rodo, kad Anglijos balsuotojai krypsta į kairę. Ir tai netik provincijoje, bet ir pačiame Londone.

AMERIKIEČIUS ĮTARĖ ŠNIPINĖJIME.

Munich, Vokietija. — Praeitą savaitę čia areštuota kaipo nužiurimi šnipai du jauni amerikiečiai: studentas G. G. Johnson ir p-lė H. Lyster. Jie suimti už tai, kad ėjo per tą vietą, kur buvo užrašyta „uždrausta" ir kur muštruojami Vokietijos kareiviai, ir nešėsi su savim paveikslų traukimui aparatą. Suimtieji buvo išrengti nuogi ir septynias valandas kamantinėjami. Pasirodė, tačiau, kad jie nebuvo šnipai, todel paliuosuoti. Amerikos konsulas į tai įsikiša ir reikalauja hitlerininkų pasiaiškinimo, už kankinimą Amerikos piliečių.

NACIAI VYKDO MIRTIES BAUSMĘ.

Berlynas. — Pastaromis dienomis žmonių žmonių teismas paskelbė, kad keletas asmenų nubausta mirties bausme už išdavikiškumą. Nubaustųjų vardai neskelbiama ir todel nežinoma, kas nužudyta. Keletas asmenų taipgi nuteista 15 metų kalėjimu. Prie to, paskelbta, kad ateity teismas veiks dar griežčiau už išdavikiškumą. Pareiškiama taipgi, kad šio teismo pareiga visus išdavikyste nusikaltusius bausti mirties bausme.

HITLERIS LABAI IŠSIGANDĘS.

Munich, Vokietija. — Čia statoma hitlerininkų centro namai. Kadangi tikimasi karo ir kadangi, matyt, Hitleris labai bijo mirti, tai minimų namų stogas bus padarytas 8 pėdų storio cimento, kad iš eroplanų bombos jo negalėtų perkirsti. Taipgi bus 18 storai išmurytų rusių, kad laike karo juose butų galima pasislėpti Hitleriui ir jo sėbrams.

TRUMPOS ŽINELĖS.

Maskva. — Nors už nutikusias geležinkelių kolizijose nelaimes Rusijoje baudžiama mirtimi, bet vistik visame krašte iki spalio 1 d. tokių nelaimių įvyko net 7,728. Laikraščiai sako, kad tai apsileidimas darbininkų ir stoka juose reikiamos disciplinos.

Messina, Sicilija. — Prie Bordonaro kaimelio įvyko žemės nuslinkimas iš priežasties lietaus. Po užslinkusiomis žemėmis palaidota 30 gyvų žmonių, kurių tik dviejų gyvybės išgelbėta.

Vienna, Austrija. — Praeitą savaitę, visų šventų dienoje, čia surengta eisena į kapus, kur palaidotas Otto Planetta, Austrijos ministerio Dollfus'o nužudytojas, kuris buvo pakartas. Hitlerininkai ant jo kapo sudėjo daug gėlių ir šaukė: „Lai gyvuoja Hitleris!" Ten pat septyni hitlerininkai suimta.

Washington, D. C. — Nors nesenai prez. Rooseveltas paskelbė kapitalo ir darbo paliaubas, bet tai gyvenime neprisiima: Darbo Federacijos vadai pripažįsta, kad streikų banga vėl kilanti augštyn.

Newark, N. J. — Lapkr. 3 d. iš čia esamo eroporto į Chicagą skirsti pasikėlė eroplanas su septyniais keleiviais ir trimis patarnautojais bei vairuotojais. Spėjus pakilti, eroplane pasijuto netvarka. Lakunai 40 minutų ore išskraidė ir pritaikę tinkamą progą tvarkiai nusileido žemyn, nė keleivių nė eroplano nesužeidę.

Paterson, N. J. — Audyklų dažytojų streikas tebeina. Darbo Federacijos audėjų unijos vice-prez. Gorman ir prezidentas Rooseveltas ragina darbininkus grįžšti darban, o valdžios tarpininkai vėliau išspręs ginčus, bet streikuojantieji prie to neprisileidžia. Streikas tęsiamas. Įvyksta susikirtimų tarpe pikietų ir policijos bei mušeikų.

Iš Lietuvos

7 ADVOKATAI NEUMANINKŲ BYLOJ.

Pradėta įteikdinėt kaltinamiesiems kaltinamąjį aktą neumaninkų ir sassasininkų byloje. Iš viso šio didžiulėj byloj kaltinamuosius gins šie advokatai: Stankevičius, Bulota, gen. Zarinas, Bataitis, Tornau, Našliunas ir Lichtenšteinas. Manoma, kad bylos nagrinėjimas užtruks per mėnesį laiko. Kasdien teismas posėdžiaus po 7 valandas.

PRADEDAMAS SPAUSDINTI LIETUVIŲ KALBOS ŽODYNAS.

Šiomis dienomis Klaipėdoje prasidės didžiulio lietuvių kalbos žodyno spausdinimas.

PAGIMDĖ 3 KUDIKIUS.

Nesenai Šančiuose, Kauno m. saviv. Ryano ligoninėj viena jauna moteris pagimdė 3 berniukus. Visi trys berniukai sveiki.

LENKAI LIETUVOJE.

Rugsėjo 22 dieną pasibaigė Kaune buvusi didelė tarptautinė geležinkelių konferencija. Pažymėtina, kad joje, tarp kitų, dalyvavo ir 2 lenkų atstovai.

BUTŲ PERTEKLIUS.

Vilniuje dabar yra apie 700 tuščių butų, neįskaitant mažų. Namų savininkai turi didelių nuostolių. Tas reiškinys prieštarauja oficialiai lenkų statistikai, pasak kurios, miesto gyventojų skaičius didėja. Kur jie tad gyvena?

RETAS PAKARUOKLIS.

Nesenai Mariampolės apylinkėse miško tankumyne augštos eglės viršunėje buvo rastas pasikoręs žmogus. Pasirodo, kad tai buvo Jonas Kudzeika, kuris del nesugyvenimo su žmona pasikorė 1933 metų lapkričio mėnesį. Jis 10 mėnesių iškabojo niekeno nepastebėtas ir žmonos beveik neieškomas. Lietus, saulė ir vėjas jo kuną pavertė savotiška mumija. Tai retas pakaruoklis Lietuvoje.

NUSIŠOVĖ ARŠUS VOKIETIS.

Spalių 14 dieną Pagėgiuose nusišovė dvariminkas Horn. Jis yra 70 metų amžiaus ir yra tėvas jaunojo Horn, kuris kaltinamas dalyvavęs Jasučio nužudyme. Jausdamas savo sunui nekokį teismo sprendimą, pats nusižudė. Be to, ir jo kaimynai dabar kaltinami už priešvalstybinį veikimą Klaipėdos krašte.

PAIEŠKOS IŠNEŠTO TURTO.

Atskiriant Klaipėdos kraštą nuo Vokietijos, Pagėgių apskričio neteko teisių į turtą, kuris paliko Tilžės ir Ragainės apskričiuose. Tos teritorijos gyventojai jau nuo senai reiškia teisių į Vokietijai tekusį turtą. Tačiau ligi šiol tas klausimas nepavyko tinkamai sutvarkyti. Apskaičiuojama, kad Pagėgių apskričio gyventojai Vokietijai paliko apie 2 milionus litų turto. Dabartinė Klaipėdos krašto autonominė valdžia rengiasi šį klausimą vėl iškelti ir padėti Pagėgių apskričio gyventojams savo turtą atgauti.

Vilniui Vaduoti Sąjungos Suvažiavimas

Spalių 15 d. Kaune įvyko Vilmui vaduoti Sąj. suvažiavimas.

Apyskaitas patvirtinus, buvo referatai Dr. Purickio ir kun. Kemešio. Purickis kalbėjo apie veikimo gaires, kad reikia dirbti vieningai, buti drausmingiems, kulturintis ir tuo keliu einant siekti savo tikslo.

Kupeikevičius perskaitė kun. Kemešio ilgą referatą apie jo kelionę Amerikon. Savo referate kun. Kemešis daugiausia kalba apie tai, kad Neprikl. Lietuvos žmonėms reikia sueiti į artimesnius santikius su tautiečiais Amerikoje. Pirmoje eilėje to darbo turinti imtis moksleivija ir jaunuomenė. Reikia esą įsteigti adresų centras. Be to, kun. Kemešis siulo: a) remti užs. liet. remti dr-jos tikslus, b) per tą dr-ją siųsti lietuviškas knygas savo pažįstamiems, c) gimines ir pažįstamus raginti dažniau lankytis Lietuvoje, d) Amerikos lietuviams Lietuvon atvykusiems rodyti daugiau vaišingumo ir tt. ir tt.

1934 m. sąmata priimta 150,000 litų.

Charakteringesnės rezoliucijos tokios: a) kiekvienas sąjungos narys įpareigojamas pritraukti sąjungon naują narį, b) Vilniui vaduoti sąj-gos idėjas skleisti ir nenarių tarpe, c) steigti geležinio fondo skyrius, d) populiarinti aukso knygą, e) remti užsienių lietuvius ir tt.

Nutarta pasveikinti valstybės vyriausybę, lietuvius vilniečius, amerikiečius, šaulių sąjungą, Klaipėdos kr. gubernatorių, ukrainiečius, gudus ir arkivyspupą Skvirecką.

16 val. susirinkimo dalyviai išsirikiavę nuėjo į muzėjų ir ant paminklo žuvusiems del Lietuvos laisvės uždėjo vainiką. Su grįžus rotušėn išrinkti vykdomieji organai. Centro komitetan išrinkta: M. Biržiška, Dr. Purickis, Dr. Juška, kun. Kemešis, inž. Bačelis, p. Grabauskas, A. Mažonis, M. Kubiliutė ir V. Uždavinys; kand. Masiliunas, Glemža ir Kubilius. Geležinio fondo valdybon: Lapinas, kun. Kemešis, Kupcikevičius, Grubliauskas; kandidatais: Raupys, inž. Bačelis, Dr. Juška; reviz. komis.: Pranaitis, Ambrazevičius, Petronis, Rucevičius, Žilinskas; kand. Kenstavičius, Vokietaitis.

Be to, pakeisti sąjungos įstatai ir priimtas Garbės teismo statutas. Įstatuose esminių pakeitimų nėra, o tik techniški dalykai vienas kitas kitaip patvarkomi.

Garbės teisman išrinkta: Dargis, O. Beleckienė, inž. Aukštikalnis; kand. Gužas ir Pikčilingienė.

Baigiant susirinkimą M. Biržiška pasakė atatinkamą kalbą, ragindamas narius dirbti vieningai, sąžiningai ir buti atviriems, nesiremti gandais, kaip, pav., nesenai Vilniui vaduoti sąjungos rinkliavos metu vienas pilietis pasakęs „Biržiškos kelionėms į Varšavą aš pinigų neduosiu..." ir tt.

Kaip Šreiberis Šeimininkavo Klaipėdos Krašte

Pašalinus Šreiberį iš Klaipėdos krašto autonominės valdžios priešakio, buvo susidomėta jo veikla. Tuojau paaiškėjo, kad jis valdiškais pinigais rėmė priešvalstybines Klaipėdos krašto organizacijas, joms netik nedraudė varyti išdavimo darbą, bet ir pats tam darbui pritardavo. Dar blogiau, nes Šreiberis Klaipėdos kraštą atvedė visiškai prie bankroto. Jo ekonominė politika buvo taikoma ne krašto ukininkų gerovei, bet jų pražudymui.

Paėmusi Klaipėdos krašto valdymą, dabartinė Martyno Reizgio direktorija krašto iždą rado beveik visai tuščią. Pirmąjį mėnesį vargais negalais jai pavyko sukrapštyti pinigų valdininkų bei tarnautojų algoms bei kitoms neatidėliojamoms išlaidoms. Tokia padėtis ir toks nusigyvenimas, kurį rado dabartinė Klaipėdos krašto direktorija, gali buti atitaisytas tik palengva. Žiurėdama didžiausio taupumo, dabartinė lietuviška direktorija yra atsiekusi žymaus Klaipėdos krašto finansų pagerėjimo. Dabar jau nėra baimės, kad praėjus mėnesiui valdininkams bei tarnautojams algos nebutų išmokėtos. Vadinasi, jau gana daug yra atsiekta. Padaryta sutaupų mažinant administracijos aparatą ir pačių valdininkų algas, kurios Klaipėdos krašte buvo daug didesnės, negu kitose Lietuvos dalyse. Suprantama, kad Klaipėdos krašto direktorija galėtų dar daugiau sutaupų padaryti ir krašto gyventojams palengvinti sunkią skolų naštą, jeigu to krašto seimelis pajėgtų dirbti žmonių gerovei. Gi dabar jis apie ukišką Klaipėdos krašto gyvenimą beveik negalvoja, o visą laiką paverčia tik agitacijai prieš Lietuvą.

Klaipėdos krašto ukininkų įsiskolinimas yra daug didesnis, negu kitose Lietuvos dalyse. Skolų sutvarkymas yra labai platus ir sunkus klausimas. Iš viso Klaipėdos kraštas su savo ištekliais negalėtų kaip reikiant skolų sutvarkyti. Čia tiktai gali padėti Lietuvos centro vyriausybė. Dabartinė Klaipėdos krašto direktorija tuo reikalu jau darė žygių. Dabartinė Klaipėdos krašto direktorija tuo reikalu jau darė žygių ir rado pritarimą. Klaipėdos kraštas šiuo turi apie 40 milionų litų skolų. Tai yra labai sunki našta, ypač žemės ukiui.

Klaipėdos krašte yra aktualus ir nedarbo klausimas. Mat, ten bedarbių tiek žiemą, tiek vasarą yra užtektinai. Šiemet Klaipėdos lentpiuvės dirbo dieną ir naktį. Tačiau ten darbas dalinai baigėsi, direktorija daro pastangų parupinti naujos miško medžiagos, kad darbininkai darbo nenustotų.

Martyno Reizgio direktorija stengiasi visomis jėgomis atitaisyti buvusio Šreiberio direktorijos klaidas ir to krašto ukį atstatyti į geresnę padėtį. Kaip dabar kalba patys Klaipėdos krašto gyventojai, tai dar ir toliau Šreiberiui esant direktorijos pirmininku, ne vienas to krašto gyventojas butų atsiduręs visiškame bankrote, nes iš valdžios ekonomiškiems reikalams jokios paramos negaudavo. Vokiška direktorija valdiškus pinigus švaistydavo priešvalstybiniams darbams. Tsb.

TĖVYNĖ

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje **organas,** leidžiamas kas penktadienis.

S. E. VITAITIS — Redaktorius,
307 W. 30-th St., New York, N. Y.

Visi raštai skiriami „Tėvynei" turi buti siunčiami Redakcijos vardu ir turi buti su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamus raštus Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiuros. Netinkami spaudai smulkųs raštai — korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negrąžinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

SVARBUS KLAUSIMAS

Prieglaudos namo įkurimo klausimas SLA. nariams visuomet buvo, yra ir neabejotinai bus svarbiu klausimu. Nenuostabu, kad SLA. nariai šiuo klausimu jaudinasi, nes jis kuone kiekvieną iš mųs paliečia. Maža yra tokių SLA. narių, kurie gali skaitytis ekonominiai pilnai savistoviais ir kuriems nestovi prieš akis pikto likimo šmėkla, kuomet senatvėj ar visiško sunegalėjimo atsitikimu nėra kur galvos priglausti, pasilieki benamiu klajokliu. Todel ir prieglaudos namo Susivienijimo globoje įkurimas yra taip gyvu mums visiems reikalu, kurio nei minutei negalime užmiršti.

Kaip žinoma, savu laiku Susivienijimas turėjo įkuręs atskirą Prieglaudos Namo Fondą, kuriame buvo surinkta arti $10,000 kapitalo. Tačiau 1922 metų SLA. Seimas priėjo išvados, kad prieglaudos namo įkurimas yra beveik neįmanomu musų organizacijai dalyku, todel nutarė perleisti visuotinu narių balsavimu atsiklausimą: ar palaikyti Prieglaudos Namo Fondą ir toliaus, ar jį panaikinti, atiduodant esamus pinigus Našlių ir Našlaičių Fondui? Didelė didžiuma narių pasisakė už panaikinimą Prieglaudos Namo Fondo ir su 1922 metais likviduotas Susivienijime prieglaudos namo įkurimo klausimas.

Tačiau SLA. narių sąmonėje tas klausimas pasiliko gyvu. Likvidavus centralinio prieglaudos namo įkurimo klausimą, to svarbaus klausimo svarstymas susimetė į apskričius. Keli metai atgal šiuo klausimu buvo gyvai susidomėjęs Wilkes Barre, Pa., apylinkėje gyvuojantis SLA. 7-tas apskritys ir, rodos, šiek tiek pinigų tam reikalui turi surinkęs. Virš metai laiko atgal prieglaudos namo įkurimo klausimas gyvai iškilo Mass. valstijos SLA. 2-me apskrityje ir taip pat pradėta rupintis kapitalo sudarymu.

Pagaliau tas klausimas ir vėl buvo iškilęs SLA. 37-tam Seime, Pittsburghe. Seimas apsvarstęs prieglaudos namo įkurimo klausimą, pavedė Pildomąjai Tarybai rinkti medžiagą ir informacijas tokio prieglaudos namo įkurimo reikalu ir raportuoti sekamam Seimui. Pereitam Seimui nieko nebuvo raportuota šiuo reikalu. Matoma Pildomoji Taryba, del susidėjusių aplinkybių ir sunklaikiui siaučiant, nerado galimu ką nors veikti tuo reikalu. Tačiau paskutiniam Pildomosios Tarybos suvažiavimui buvo pasiulyti beveik konkretųs planai tinkamai įrengto prieglaudos ukio įkurimui. Todel Pildomoji Taryba visą padėtį apsvarsčius nutarė kreiptis į SLA. narius tuo reikalu. Tas Pildomosios Tarybos nutarimas yra sekamas:

„Svarstoma SLA. 37-to Seimo nutarimas, kuriuomi įsakoma Pildomąjai Tarybai rinkti medžiagą ir platesnes informacijas įsteigimui S. L. A. Prieglaudos Namo. Nuodugniai apsvarsčius nutarta sulig išgalės pildyti Seimo nutarimą ir šiuomi atsišaukiama į SLA. kuopas, apskričius ir atskirus veikėjus, kad malonėtų gyvai susidomėti Prieglaudos Namo įkurimo klausimu ir kad neatidėliojant malonėtų pareikšti savo nuomonę ir patarimus Pildomąjai Tarybai, kad sekamam savo suvažiavime Pildomoji Taryba galėtų žinoti SLA. narių nusistatymą šiuo svarbiu reikalu."

Netenka abejoti, kad gerbiamos SLA. kuopos ir apskričiai artimiausiuose savo susirinkimuose nuodugniai apsvarstys prieglaudos namo įkurimo klausimą ir patieks Pildomajai Tarybai savo nuomonę ir patarimus šiuo svarbiu reikalu. Kiek mums žinoma, tai Pildomoji Taryba pageidauja žinoti SLA. narių nusistatymą sekamais klausimais: Kiek narių kuopoje pritaria prieglaudos namo įkurimui? Kokią medžiaginę paramą sutiktų nariai, kuopa ar apskritys duoti, jei prieglaudos namas butų steigiamas? Jei pasitaikytų proga pirm sekamo Seimo tokį prieglaudos namą nupirkti, ar nariai pritartų tokiam namo ar ukio pirkimui?

Pagaliau Pildomoji Taryba didžiai įvertins visokias kitas informacijas ir patarimus sulig įkurimo prieglaudos namo SLA. kuopų, apskričių ir atskirų veikėjų suteiktas. Todel linkėtina, kad visos SLA. kuopos ir visi apskričiai neatidėliojant šį svarbų klausimą apsvarstytų ir savo tarimus tuo reikalu prisiųstų Pildomąjai Tarybai. Tik tuomet Pildomoji Taryba tegalės pilnai teigiamai šį klausimą svarstyti, kuomet žinos visų SLA. narių sentimentą ir kokios paramos galima tikėtis prieglaudos namo įkurimui. Begalo svarbus visų SLA. narių reikalas ir todel visi šiuo reikalu gyvai susidomėkime.

—o—

SLA. NARIAMS PALENGVINIMAS

Dar senoji SLA. Pildomoji Taryba savo suvažiavime pereito kovo mėnesio pradžioje nutarė interpretuoti konstitucijos patvarkymus ta prasme, kad persikelianti nariai iš augštesnių apdraudos laipsnių į žemesnius laipsnius savo duokles moka sulig to amžiaus, kokio buvo įstodami į Susivienijimą arba persikeldami į tuos augštesnius laipsnius. Tokį Pildomosios Tarybos nutarimą užgyrė ir pereitas Seimas, priimdamas naują konstitucijos skyrių 8-tą, kuriame augščiau minėtas reikalas patvarkoma lygiai taip, kaip Pildomosios Tarybos buvo nutarta. Pagaliau, naujas konstitucijos 8-tas skyrius dar ir šitokį palengvinimą S. L. A. nariams suteikia:

„Narys persikėlęs iš augštesnio į žemesnį apsaugos skyrių, gali bile kada ateityje, jei jo amžius ir sveikata einant šios konstitucijos ir įstatų patvarkymais jam leidžia, sugrįžti į originalį augštesnį skyrių nemokant persikėlimo mokesties, užmokant skirtumą mokesčių per visą laiką, kada jis buvo žemesniame skyriuje su 6% ir 50c. už naują narystės paliudijimą, ir nuo persikėlimo laiko toks narys mokės duokles pagal tą amžių, kokio jis buvo kada jis originaliai į tą augštesnį laipsnį įstojo."

Vadinasi, del pasunkėjusių ekonominio gyvenimo aplinkybių narys gali persikelti į tokį žemesnį apdraudos laipsnį, kurio duokles galės užsimokėti, nenustodamas teisės sugrįžti į tą patį augštesnį laipsnį senomis sąlygomis, kuomet jo ekonominė buklė pagerės ir išsigalės duokles užsimokėti į augštesnį laipsnį. Tai didelis SLA. nariams palengvinimas pasilaikyti organizacijoj nenustojant tų originalių teisių, kokias gavo įstodami į augštesnius apdraudos laipsnius.

Akyvaizdoje tokio konstitucijos patvarkymo, ir Pildomoji Taryba paskutiniam savo suvažiavime nustatė principą, kad narių duoklėms užsimokėti paskolos bus teikiamos tik prie žemiausio apdraudos laipsnio prigulintiems nariams. Kadangi narių duoklėms užsimokėti paskolų teikimui fondas veik išsisėmęs, tai priseina teikti nariams tik tokią pagelbą, kad sudarius galimybes jiems pasilaikyti organizacijoj. Pagaliau ir patiems nariams bus geriau turėti užtikrinimą pagelbos duoklėms užsimokėti į žemesnius laipsnius, negu kad gauti paskolas augštesnių laipsnių duoklėms užsimokėti ir fondą visiškai išsėmus visus del nedarbo duokles užsimokėti negalinčius narius išstumti iš organizacijos. Todel visapusiai naudingiau ir nariams, ir organizacijai, jei bus užtikrintos galimybės narių pasilaikymui organizacijoj bent žemiausiuose apdraudos ir pašelpos laipsniuose.

Antra vertus, didelėmis paskolomis nariai labai apsunkinami ir anksčiau ar vėliau jie bus priversti tas paskolas grąžinti. Kuomet narys prigulintis į augščiausius apdraudos ir pašelpos laipsnius pasiskolina porai metų duoklėms užsimokėti, tai jau susidaro didelė suma pinigų. Pavyzdžiui, 35 metų amžiaus duokles mokantis narys priguli ant $1,000 pomirtinės ir $12 ligoje pašelpos. Dviejų metų duoklėms užsimokėti paskola susidaro $65.68 sumoje. Kuomet į žemiausius apdraudos ir pašelpos laipsnius tokio nario ir už tokį patį laiką paskola sudarytų tik $18.16 sumą. Beveik keturiems nariams butų galima pagelbėti duokles užsimokėti per du metu vieno nario paskola.

Šiandie jau yra nemaža tokių SLA. narių kurių gautos iš Susivienijimo paskolos duoklėms užsimokėti siekia virš šimto dolerių. Apdraudos Departamentai jau pradeda reikšti nepasitenkinimo, kad Susivienijimas neima nuošimčių už suteiktas paskolas ir nekolektuoja tokių paskolų išmokėdamas pasiskolinusiems nariams ligoje pašelpas. Todel galimas daiktas, kad Apdraudos Departamentai pradės versti Pildomąją Tarybą imti iš narių nuošimtį už paskolas ir kolektuoti tokias paskolas išmokant nariams ligoje pašelpas.

Todel visi augštesniųjų laipsnių nariai, kurie neišgali patys savo duokles į organizacija užsimokėti, nieko nelaukiant turėtų persikelti į žemesnius apdraudos ir pašelpos laipsnius. Tik tokia tvarka toliaus tegalės paskolas gauti ir tas apsaugos pačius narius nuo perdidelio įsiskolinimo organizacijai. Kuomet narių ekonominė buklė pagerės, jie vėl galės sugrįžti į originalius laipsnius. Linkėtina, kad visi negalinti savo duokles užsimokėti SLA. augštesnių laipsnių nariai pasinaudotų šiuo palengvinimu.

—o—

NERIBOTA PELNAGAUDYSTĖ

Rugsėjo mėnesio pradžioje įvykusi Ward Linijos garlaivio, Morro Castle, katastrofa, kurioje žuvo arti pusantro šimto žmonių, privertė valdžios atstovus kiek giliau patyrinėti netik šios katastrofos pamatines priežastis, bet ir kitų Amerikos laivų linijų padėtį. Po nuodugnaus ištyrimo visos padėties, pastaromis dienomis paskelbtas raportas, kuris parodo tiesiog pasibaisėtiną padėtį.

Pirmiausiai, kuone visos Amerikos laivų kompanijos gauna milionais dolerių metines subsidijas iš federalės valdžios už pervežimą pašto siuntinių. Sutartimis su valdžia ir įstatymais nustatyta, kad laivų kompanijos privalo samdyti tik Amerikos piliečius jurininkus. Pastaruoju laiku yra virš 30,000 prityrusių Amerikos jurininkų bedarbių eilėse.

Tačiau tyrinėjimai parodė, kad kuone visos Amerikos laivų kompanijos turi pasisamdę didesnę pusę svetimšalių jurininkų, mat jie tarnauja už žymiai žemesnes algas, negu Amerikos jurininkams reikia mokėti. Visuose laivuose permaža tarnautojų ir persunkiai reikia dirbti tarnautojams, todel laivų priežiura neužtektina. Svetimšaliai tarnautojai nepritypę laivų priežiuros pareigoms, todel ir susidaro galimybės visokioms nelaimėms laivuose.

Štai Amerikos laikų kompanijų savininkų patriotingumas ir žmoniškumas! Jiems visai nesvarbu, kad milionai Amerikos piliečių be darbo, kad tokiu neatatinkamu aptarnavimu aprupinti jų laivai pastato pavojun tukstančių žmonių gyvybes. Jiems svarbu tik viena, tai kuodaugiausiai pelno sugaudyti. Todel jie amerikonus jurininkus pakeičia pigesniais svetimšaliais darbininkais, by tik dolerių daugiau jiems liktų.

Tuo tarpu vargiai rasime bent vieną tokią kitų valstybių laivų kompaniją, kuri samdytų svetimšalius jurininkus, kuomet savųjų užtektinai turi. Tik Amerikos pelnagaudos tokiais nežmoniškumais pasižymi. Tai tipingas Amerikos piniguočių dolerinis patriotizmas.

Ką dabar musų valdžia darys, tai sunku pasakyti. Bet kartu reikia pastebėti, kad čia kaltė ir valdžios inspektorių pusėje. Jie leido laivų kompanijoms tokiais „triksais" operuoti. Mat graftu plaukiantis doleris viską nugali. Šitokiai neribotai pelnagaudystei turi buti padarytas galas.

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrių veda DR. I. B. BRONUŠAS, 3037 O'Donnell St., Baltimore, Md.

Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai paduotu antrašu.

PATARIMAI NEŠČIOMS MOTERIMS.

Rašo **Dr. I. B. Bronušas.**

Laike neštumo moterys turėtų prisilaikyti tam tikrų abelnų sveikatos patvarkymų, butinai reikalingų laike tokio padėjimo. Žemiaus sekantieji patarimai duoda pavyzdį tokių patvarkymų, kuriuos laikinas gydytojas galėtų užgirti arba pakeisti sulig reikalo.

I. — Apsilankymas Pas Gydytoją.

Kiekviena neščia moteris privalo nueiti pas gydytoją pradžioje neštumo, geriausiai, trečiame mėnesyje ir paskui lankytis reguliariškai kas tris ar keturias savaites pirmais šešiais mėnesiais. Paskui reikia tankiaus lankytis sulig gydytojo prisakymo. Kiekvieną sykį, eidama pas gydytoją, pasiimkite nuo dviejų iki trijų uncijų didumo bonkutę savo šlapumo, padarytą pirmą kartą apsilankymo pas gydytoją dienoje.

Jei pirmiaus turėjai persileidimą, priešlaikinį ar staigų palagą, tai tokiame atsitikime reikia nueiti pas gydytoją tuojaus, kaip pajaučiamas neštumas.

II. — Drabužiai.

Neščių moterų drabužiai privalo atsakyti į jų tinkamumą ir nešiojimo smagumą, vietoje iš atžvilgio į savo padėjimo paslėpimą. Apatinių drabužių sunkumas priklauso nuo metų laiko ir oro padėjimo, geriausiai tinka nertiniai, vietoje austinių. Nuo šešto mėnesio iki galui visos drapanos privalo buti nešiojamos nuo pečių.

Nepavelijama vartoti rundinų pančiakų prilaikytojų.

Patariama vartoti žemų kulnų čeverykus.

III. — Valgis.

Visokis valgis turėtų buti paprastai ir gerai išvirtas.

Geriausiai pavalgykite vudurdienyje.

Gerkite daug paprasto vandens, mineralisko vandens ar vichy prieš ir tarp valgių.

Mažai tegerkite kavos ir arbatos, pieno ir cocoa.

Visokių svaiginančių gėrimų vartojimas nepavelijamas.

Laike pirmųjų trijų mėnesių iš krakmolo pagamintieji valgiai geriausiai tinka. Tokis valgis ypatingai yra naudingas, jei širdis labai pyksta ir vemiama; tokiame atsitikime patartina mažiaus ir tankiaus valgyti, sakysime, kas dvi valandas, vietoje trijų sykių į dieną.

Mažai tereikia valgyti mėsos, kiaušinių ir vaisių.

Laike kitų trijų mėnesių pavelijama valgyti paprastą maistą; tik reikia saugotis didelio persivalgymo. Saldainiai ir visokie saldųs valgiai šitame laike uždraudžiami, taip ir didelio krakmolo vartojimas.

Laike paskutiniųjų trijų mėnesių nepavelijama valgyti iš baltymo padaryto valgio. Paskutiniųjų šešių savaičių bėgyje nepavelijama valgyti jokios mėsos. Tuomet reikia valgyti daugiausiai daržovių ir vaisių, virtų ar žalių. Gerkite daug skystimo.

Saugokitės visą laiką keptų, labai paakstintų arba prastai pagamintų valgių ir tokių valgių, nuo kurių pasitaiko susirgimai iš priežasties ypatiškų palinkimų, kaip tai: žemuogių, vėžių ir kt.

IV. — Svarumas.

Be pasitarimo su gydytoju, tai reikia saugotis didesnio svorio užaugimo, kapi trijų ir pusės svarų į mėnesį. Staigaus ir nepaprasto svarumo pakilimas reiškia pragaištingą ženklą. Nuo dvidešimties iki dvidešimties penkių svarų svarumo pakilimas daleistinas laike paprasto neštumo laiko.

V. Mankštinamąsis.

Vienas geriausių mankštinimuisi budų yra pasivaikščiojimas.

Laike pirmųjų trijų mėnesių mažai jo tereikalaujama. Atsitikime nepaprasto širdies pykimo ir vėmimo, geriausiai butų susilaikyti nuo visokio mankštinimosi.

Už trijų mėnesių patariama mankštintis vis daugiau ir daugiau pavidale pasivaikščiojimo nuo vienos iki dviejų mylių į dieną, tik saugokitės pailsimo. Pabaigoje neštumo vaikščiojimas pasidaro įkiresniu iš priežasties gumbo sunkumo ir nepaprasto slėgimo. Tokiame atsitikime ir prie tokių aplinkybių mankštintis galima, bet tik išlengvo ir labai atsargiai, saugojanties nesmagumo ir nuovargio. (Daugiau bus)

Spaudos Pareiga ir Atsakomybė

Ką tik pasibaigusi kompozitoriaus A. Vanagaičio byla su „Naujienomis" gali labai daug ko pamokyti Amerikos lietuvių laikraštininkus. Jei laikraštis atrastas prasižengusiu prieš įstatymus ir priteista atmokėti skundėjui $500 nustolių už peršiurkštų pakritikavimą p. Vanagaičio spektaklio, tai kas butų, jei patrauktų laikraščius atsako mybėn tie visuomenės veikėjai, kurie spaudoje apvaginti, šlykščiausiais prasimanymais pasiremiant inkriminuoti ir apšmeižti? Visi žinome, kad p. Vanagaičio spektakliai yra pasižymėję netik gražiu pajuokimu visuomenėje pasireiškiančių ydų, bet kartu tuose spektakliuose piktai pajuokta asmenys, visuomenės veikėjai, tikslu juos išniekinti. Ir jei už tokių spektaklių peršiurkštų pakritikavimą galima teisme bylas laimėti, tai ir kalbos negali buti apie laimėjimą bylų tokiais atvėjais, kuomet privatiškų žmonių karakteris yra biauriausioje šviesoje prieš visuomenę pastatomas, kuomet lendama net į šeimynų gyvenimą tikslu tas šeimynas ardyti, išniekinti ir net moraliai užmušti visuomenės akyse. Tokių prajovų musų spaudoje nestingo ir nestinga.

Rodos kiekvienas laikraštininkas turėtų suprasti, kad laikraščio pirmiausia pareiga visuomenę šviesti, kulturinti ir supažindinti su pasireiškiančiais gyvenimo įvykiais. Antra laikraštijos pareiga, tarnauti visuomenei jos kulturiniuose darbuose. Toliaus seka gyvenimo taisymas ir tobulinimas, nurodant pasireiškiančius netikslumus ir ydas, kurios žalingos visuomenei ir atskiriems asmenims.

Kiekvienas laikraštis savo kilnias pareigas gali atlikti netik niekam jokios moralės ir medžiaginės skriaudos nepadarydamas, bet priešingai — su visapuse nauda visuomenei ir interesuotiems asmenims gali ir privalo tai atlikti. Jei asmuo, ar kokia grupė žmonių, kenksmingų visuomenei ar atskiriems asmenims darbą dirba, tai tokis netikslumas galima iškelti viešumon ir įspėti tokio darbo iniciatorių ar iniciatorius tokia prasme, kad iš to tik visapusė nauda butų. Bent kokiu atvėju asmens ar grupės niekinimas blogų ydų ar sužiniai pildomų netikslumų nepataisys. Tik mandagus, be moralės ar medžiaginės skriaudos įspėjimas, daromų klaidų ar sužinių netikslumų nurodymas gali buti naudingu vaistu to išgydymui. Dar blogiau, kuomet prasimanymais be siremiant niekinami asmenys ir visuomeninės grupės.

Laikraštininkų atsakomybė prieš visuomenę ir prieš įstatymus yra didelė. Dažnai tenka nugirsti privatiškų laikraščių leidėjus išsitariant, kad jie su savo laikraščiu prieš nieką neatsako, nieko nebijo ir todel gali rašyti ką nori. Tokis laikraštininko pareigų ir atsakomybės supratimas yra pagrindiniai klaidingas. Tokis laikraštininko atsakomybės supratimas prilygsta paprasto plėšiko moralei: jei jo nenutvėrė plėšiant, tai jis jaučiasi nekaltas ir niekam jokios skriaudos nepadaręs.

Dažnai žmogaus garbės plėšikas didesnę skriaudą padaro, negu turto plėšikas. Medžiaginė skriauda yra tik laikina ir ją galima atitaisyti. Moraliai nuskriaudus žmogų atitaisyti negalima ir dažnai tokia moralė skriauda pakenkia žmogui ir medžiaginiai. Daleiskim, pradedama apie visuomenei žinomą žmogų piktus paskalus skleisti žodžiu ir spaudoje. Tokiu žygiu netik sunaikinama žmogaus geras vardas visuomenėje, bet kartu sunaikinamas ir visuomenės pasitikėjimas tokiu žmogumi. Lai pabando visuomenės pasitikėjimo netekęs žmogus bent kokį biznį užsidėti, ar profesija užsiimti. Tokiu atvėju žmogus užmušamas moraliai ir medžiaginiai.

Todel kaip gali laikraštininkas sakyti, kad jis prieš nieką neatsako, kuomet jis gali prisidėti prie padarymo neatitaisomos skriaudos savo artimui — savo tautiečiui? Kiekvienas doras žmogus jaučiasi atsakomingu prieš savo sąžinę už visus savo darbus. Juo labiau laikraštininkas privalo jaustis atsakomingu netik prieš savo sąžinę, bet ir prieš visuomenę už visa tai, ką jis rašo ar ką savo laikraštyje talpina.

Spaudos pareigos kilnios ir svarbios, todel ir atsakomybė didelė. Didysis Francijos karvedys Nepoleonas pasakė, kad įtagingas laikraštis turi didesnę jėgą, negu visa armijos divizija. Jei karo fronte laikraštis turi tokią jėgą, tai kasdieniniam žmonijos gyvenime laikraščio jėga dar didesnė. Todel ir reikia ta jėga vartoti tik su didžiausiu atsargumu, su pilniausiu atsakomybės pajautimu. Ta jėga tegali buti panaudota tik geriems ir visuomenei naudingiems tikslams. Kurie laikraštininkai šitos atsakomybės prieš visuomenę, prieš didį spaudos tikslą nesupranta ar nenori suprasti, jie negali skaitytis tikrais laikraštininkais.

Laibai laikas Amerikos lietuvių spaudos darbininkams ir laikraščių redaktoriams susitvarkyti ir sugrįžti į tikrąjį rimtų ir sąžiningų laikraštininkų kelią. Kuomet reikės musų spaudą tvarkyti ir švarinti įstatymų ir teisių keliu, tuomet bus nesveika ir patiems laikraščiams, ir visuomenei. Pradžioje šio rašinėlio pažymėtas spaudos bylos finalas lai buna visiems laikraščių bendradarbiams ir jų vedėjams naudinga pamoka.

Laikraštininkas.

JAUNIMO KELIAI

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Jaunuolių Skyrius

Kol jaunas, o broli, sėk pasėlio grudus
Ir dirvos nepleiski! Tuomet, kada jausi,
Kaip kuns ima stingti, dvasia jau susnudus,
Vėlu juk prie darbo: nė sėsi, nė piausi.

Kol dega krutinėj šventa ugnis toji.
Kur traukia prie darbo ir duoda tiek vieko,
Jog menkas ir silpnas net milžinu stoji,
O dirbk, idant neitų ugnis ta ant nieko!

Dr. V. KUDIRKA.

Susivienijimui Dirbti Geriausia

Organizacija, tai daug žmonių, susiburusių į vieną burį, kuris turi vienokius ar kitokius gyvenime tikslus. Pavieniai žmonės, tai kaip tas margas genys — vieni nuo kitų skiriasi ir, dažnai, net bendrose idėjose nesusigaudo. Organizacijose, tačiau, jie prieina tam tikrų bendrumų ir dirba vienam nusistatytam tikslui.

Tarpe nemažo skaičiaus lietuviškų organizacijų, mes turime ir Susivienijimą Lietuvių Amerikoje, kurio vyriausi tikslai yra teikti pašelpą sergantiems savo nariams ar išmokėti pomirtines numirusių narių giminėms. Be šių tikslų Susivienijimas turi ir kitus, man rodos, dar gražesnius ir kilnesnius už pirmuosius tikslus, butent: kulturinti kaip savo narius, taip ir bendrai išeivijos lietuvius; remti visos tautos kulturinius ir tautinius darbus; lavinti Amerikoje gimusius lietuvius gerais lietuviais; teikti paramą mokslus einančiam jaunimui; šelpti nelaimėn pakliuvusius narius ir jų šeimas, ir tt. Kadangi ligoje pašelpą ir pomirtinę galima gauti ir svetimtaučių organizacijose, jei prie jų priklausysi, tai pastarieji SLA. tikslai, man rodos, bene bus svarbiausieji. Turint omeny tokius tikslus, ypač kulturinę veiklą, SLA. nariams rodos daugiausia ir reiktų Susivienijime dirbti, o tuo butų dirbama ir tų tikslų atsiekimui ir jų platinimui. Bet pas mus reiškiasi perdidelio individualizmo ir svetimiems, ne musų nariams, paramos instinktas. Daugelis musų darbuotojų yra geriau linkę dirbti kokiai kitai organizacijai, neretai net individualui, bet tik ne Susivienijimui ir jo nariams.

Pavyzdžių šiame butų galima daug įrodyti, bet aš čia paimsiu tik vieną. Sakykim, tuloje jaunuolių kuopoje yra net trys visuomenės kulturinimui darbuotojai: pianistas, dainininkas ir vaidyla. Jie, tie musų nariai, galima sakyti, net išsijuosę dirba kitoms organizacijoms ir pavieniams asmenims: rengia vakarus, pildo juose programus ir tt. Bet tie minimi kulturininkai dar nė vieno vakaro nėra surengę savo kuopos ir jos narių naudai, nors tokiam surengimui progų yra nemažiau, kaip ir pas kitus rengiant. Todel vietoje musų organizacijos kuopą pirmoje vietoje statyti, išeina kaip tik priešingai: kuopa skursta dvasiniai ir medžiaginiai, o svetima organizacija musų narių pastangomis sau prestižą ir gerą ateitį budavojasi.

Aš čia nesakau, kad reikia uždrausti musų nariams kitoms organizacijoms dirbti ir vien Susivienijimui pasišvęsti. Jei tai daryčiau, tai iš musų narių perdaug reikalaučiau. Bet aš taipgi sakau, kad dirbti tokiai organizacijai, kaip Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, yra tiksliau, negu kuriai kitai, nes iki šiol dar nė viena lietuvių organizacija tokių gražių tikslų neturėjo ir gal nė viena neturės. Ypač tikslu Susivienijimo labui dirbti dar delto, kad mes, prie jo prisirašydami, pasižadėjome tai daryti. Pagaliau, Susivienijimui dirbti yra ir geriausia: SLA. turi savo rėmėjus visose lietuvių kolonijose. Susivienijimas turi savo organą, kuriame į parengimus ir veikėjų vardus gerai išgarsina. Susivienijimas yra ta pastoge, po kuria šiandien glaudžiasi kiekvienas išmintingas Amerikos lietuvis.

Todel man ir butų smagu matyti, kad netik visos geriausios lietuvių kulturinės jėgos prie SLA. burtųsi ir jo naudai dirbtų, bet ypač kad jo ir jo narių labui darbuotųsi bent tie lietuviai darbuotojai, kurie jau dabar yra Susivienijimo nariais. Patarčiau musų jauniems darbuotojams bent dalinai apie kitas organizacijas prisimiršti ir stoti savos organizacijos prestižo kėlimui. Taip darant butų nauda: atliktume savo, kaipo narių, pareigas ir išplatintume tą evangeliją, kurią platinti jau senai musų Susivienijimas yra pasirįžęs.

Filosofas.

JAUNUOLIAI

Šiuo prašome visų jaunuolių rašinėti "Jaunimo Keliuose" apysakaičių, pasakėlių, eilių, juokų gavosukių bei šiaip įdomių rašinėlių. Taip gi butų malonu, kad jaunuoliai mums pranešinėtų žineles iš savo gyvenimo: parengimų, sporto, pasižymėjimų ir tt.

LIETUVIŲ KALBOS ŽODŽIŲ TURTINGUMAS IR SENOVIŠKUMAS

Rašo P. W. Urban.

Kad jau vokiečių filologai Bohlen, Bopp, Schleicher ir kiti, pripažįsta, lietuvių kalba viena iš seniausių arba pati seniausia kalba Ind.-Eur. kalbų šemynoje, taigi nėra reikalo abejoti kaslink to pareiškimo. Lietuvių kalba ir yra labai sena. Laikas nuo laiko vis daugiau žmonių ja įdomaujasi. Beveik kožname kalbamokslio veikale ji minima bei josios žodžiai naudojami palyginimuose. Tuluose šaltiniuose — Encyclopedia Americana—nusakoma, jog: „Lietuvių kalba yra daug senesnė už graikų, lotynų, germanų, keltų ir slavų kalbas."

Viename sąsiuviny apie slavus, „Perunas" (liet. — Perkunas) bandoma išvesti iš lietuvių kalbos žodžio „peras" bei „perėti". Nežinia, ar tai tikra etimologija, ar ne. Hubert'as, savo veikale, „The Rise of the Celts", išveda, jog lietuvių Perkunas santikiaujasi su keltišku žodžiu „perqu" — bei „aržuolu". Toliau, jo nuomone, gal net sritis, vadinama „Argonne", rišasi su Perkunu arba aržuolu.

Veikale, „Studies in Honor of Maurice Bloomfield" (atsp. 1920 m.), randasi įdomus rašinys apie lietuvių kalbą, kurį parašė prof. H. H. Bender, antrašte — „On the Lithuanian Word-Stock as Indo-European Material". Rašiny labai įvertinama lietuvių kalba, jos turtingumas ir žodžių sudėjimo senumas. Pasigendama, tačiau, vieno dalyko — tinkamo žodyno ir tinkamos gramatikos mųs kalbai: „There is no adequate dictionary or grammar of the Lithuanian language". Prof. Bender labai įdomaujasi lietuvių kalbos žodžių gausingumu ir šiame rašiny net patiekia žodžio „duba" išsivarteliojimus — duobė, dubininkas, ir tt., kurie sudaro didelį skaitlių.

Laikui bėgant, tokarų kalba daug šviesos duos lietuvių kalbai. Šiuo tarpu pažymėtina šie supuolimai: wsal — drapana, aryu — ar jau (ar jų). Wsal — randamas mus „pam-ušale". Priesaga — pam — ženklina kas apačioje, dugne, vidury ar išvidurio. Lietuvių kalboje kol kas randama tik trys žodžiai su ta priesaga — pamušalas, pamazgos ir pamatas.

Gilioje senovėje Vakarinė žmonija plačiai naudojo tulos rušies valtelę, kuri budavo padaryta iš lankų ir aptempta skura. Ši valtis tai bene seniausias pabuklas ką žmogus naudojo plaukiojimui. Jąja irdavosi upėse, ežeruose ir net jurų pakraščiuose. Anglų kalboje ši valtis vadinama „coracle". Regis, vardas visai nepasikeitęs. Kalbininkai atranda, jog jis santikiuoja su lietuvių žodžiu „skura". Be to, mųs kalboje yra ir šie „rakalis" — kailialupys, ir „karbarnė" — tannery.

Kalba yra tautos ir istorijos pamatas. Štai lietuvių „čiekis", kuris ženklina — žymę, įrašymą, užbrėžimą — randasi anglų kalboje, žody „check". „Čiekis" buvo naudotas prie medžių ar lentų. Čia francuzų „échec", rodos, netaip gimininigas. Mųs žodis „kleima' irgi reiškia — sužymėjimą, užbraižą: kleimuoti, kleimavimas— žymėti; medį „kleimuoti", su antspauda žymėti. Ang. guilt — kaltė, plot — plotas, think — dinkt" — „man tik dinkt — ir atėjo mintis". Yra taipgi ir žodis „dingoti" — mąstyti; jis čia supuola ir su „thought". Šiuose posakiuose randasi retai kada apeinamų žodžių: „noglą mirtį mirti (una, sava mirtis)", „senis nuo smalkių nuleipo". Rodos „kapa" (60) buvo naudojamas greta „šimto". Lietuviai kaimiečiai „kapą" ir „puskapį", rodos, labiau naudoja, negu „šimtą".

Mažamečių Kampelis

Tėve, paskaityk šias pasakėles savo vaikučiams.

KUOSA IR KARVELIAI.

Kuosa, matydama, kaip gerą ir apstų maistą gauna karveliai pas ukininką, užsidegė pavydumu ir pasirįžo nuduoti karvelį, kad ir sau turėjus daug gero maisto. Todel ji nusidažė baltai nuo pakaušio iki kulnų ir prisidėjo prie karvelių pulko. Bet vieną dieną ji užsimiršo ir savaip sučiauškėjo. Karveliai tuojau pažino, kas ji perviena ir puolė ant jos visu pulku. Kuosa vos gyva išliko. Pasitraukus nuo karvelių, jos ir kuosos nepriėmė, nes nepažinojo jos, baltais rubais pasirėdžiusios, ir varė ją šalin. Tokiu budu nelaimingoji veidmainė kuosa liko bepastogiu paukščiu ir patyrė, kad:

Jei nuo savų atsistosi, tai prie kitų nepristosi.

LOPŠINĖ

Čiu-čia, liu-lia, liu-lia-lia!
Kiškis vaiką lingavo,
Belinguodamas užsnudo,
Nuo kedelės jis nusprudo,
Nosį katinas nukando.

JUOKAS

Vienas krautuvninkas, priimdamas vaiką tarnybon, duoda jam pamoką:

— Vaikeli, žiurėk, kad visame butum akyvas, kad viską greitai pamatytum ir man pasakytum. Ar supranti, ką sakiau?

— Taip, ponuli. Štai, pono kaklaraikštis nusmukęs... Ar jį tamsta pasitaisysit, ar aš turiu pataisyti?...

—o—

MĮSLĖ

Mėsinis kubilas, geležinis lankas — Kas?

Motinos Ieškant

Edmondo de Amičio Apysaka.

(Tąsa)

Eidamas gatvėmis jautė tą patį sujudimą kaip Buenos Airese. Jis žiurėjo į visų namų langus ir vartus. Tėmijo tas moteriškes, kurios ėjo, baimingai tikėdamasis sutiksiąs savo motiną. Buvo norėjęs klausti visų, bet nedrįso kreiptis nė pas vieną. Visi atsigręždinėjo pasižiurėti į šitą vargšą berniuką, kuris buvo apdriskęs, apdulkėjęs ir išrodė einąs iš toli. Jis gi ieškojo tarp žmonių tokio žmogaus, kuris butų tinkamesnis, kad galima butų pas jį paklausti savo baimingąjį klausimą. Marko akys staiga sustojo prie krautuvės, kurios iškaboje buvo išrašyta itališka pavardė. Viduje buvo vienas vyras, kuris dėvėjo akinius ir dvi moterys. Berniukas ramiai priėjo prie durų ir įsidrąsinęs paklausė:

„Ar negalėtum tamsta man pasakyti, kur gyvena Mekinezo šeimyna?"

„Inžinieriaus Mekinezo?" — atklausė krautuvninkas.

„Taip, inžinieriaus Mekinezo", — atsakė silpnu balsu.

„Mekinezos šeimynos nėra Tukumane", — atsakė krautuvninkas.

Į tuos žodžius atsiliepė lyg žmogaus galvon daužto skausmo riksmas.

Krautuvninkas ir moteriškės atsistojo. Tuo tarpu atbėgo keletas kaimynų.

„Kas tau, vaikine?!" — paklausė krautuvninkas, vesdamas Marką krautuvėn ir jį sodindamas. — „Čia nėra ko nusiminti. Mekinezai čia kad ir negyvena, tai netoli — už kelių valandų kelio nuo Tukumano!"

„Kur? Kur?!" — sušuko berniukas, pašokdamas lyg atgaivintas.

„Už kokių penkiolikos mylių iš čia", — tęsė žmogus. — „Paupy, prie Saladijos, kur didelę cukraus krautuvę stato. Ten tarp daugelio namų ir Mekinezo namai. Visi juos žino. Į ten tu galėsi nueiti į kelias valandas.

„Apie koks mėnesis laiko atgal aš ten buvau", — tarė berniukas, kuris buvo čia atbėgęs kai išgirdo riksmą.

Markas pažiurėjo į jį didelėmis akimis ir išbalęs skubiai paklausė:

„Ar matei tamsta ponų Mekinezų tarnaitę, italę?"

„Dženovietę? Mačiau."

Markas papliupo verksmu ir juoku.

Paskui umai pasirįžęs pradėjo klausinėti:

„Kur reikia eiti? Greitai, kur kelias? Tuoj einu! Parodykit man kelią!"

„Bus dar apie visos dienos kelionė", — tarė jam visi kartu. — „Tu pailsęs. Turi pasilsėti. Ryt nueisi".

„Negalima! Negalima!" — atsakė vaikas. — „Parodykit man kelią, nes negaliu laukti nė valandėlės. Tuoj einu, nepaisant, kad ir numirčiau pakeliui!"

Pamatę, kad jis neperkalbamas, jam daugiau nesipriešino.

„Lai tave Dievas palydi!" — pasakė jam. — „Žiurėk kelio mišku eidamas! Laimingos kelionės!"

Vienas žmogus jį palydėjo iš miesto, parodė kelią, davė keletą patarimų ir žiurėjo, kaip Markas nuėjo. Praėjus kelioms minutėms, berniukas išnyko, šlubuodamas su ryšuliu už pečių, tarp medžių, kurie šalia kelio stovėjo.

* * *

Vargšei ligonei šioji naktis buvo tiesiog baisi. Skausmas buvo tiek didelis, kad ji negalėjo susilaikyti nerėkus. Net buvo pradėjusi kliedėti. Moterys, kurios ją slaugė, net nebežinojo, ką ir bedaryti. Šeimininkė kartais atbėgdavo nusigandusi. Visus ėmė baimė, kad jei ji ir sutiktų duotis daryti operaciją, tai gydytojas, kuris turėjo ryt rytą atvykti, gali ateiti pervėlai. Kada ji nekliedėjo, tai buvo galima matyti, kad jos didžiausi skausmai ne kuno, bet sielos už tai, kad jos šeimyna taip toli nuo jos. Išblyškusi, nusilpusi, persimainiusi veide, ji, raudama sau plaukus, nusiminusiai šaukė:

„Dieve mano, Dieve! Mirti taip toli nuo savųjų! Mirti nepasimačius su jais! Vargšai mano vaikeliai, mano mažutėliai liks be motinos! Mano Markas toks mažas, toks prakilnus, toks geras ir meilus! Jųs nežinot, koks jis vaikas buvo! Aš negalėjau jo atitraukti nuo savo kaklo, kai važiavau. Jis taip graudžiai verkė ir taip gaila buvo į jį žiurėti. Vargšas Markas! Vargšas mano vaikelis! Maniau, kad širdis jam pliš! Tai kad bučiau mirusi staiga tada, kada jis man sakė sudiev!

(Daugiau bus)

Dr. J. Basanavičius Apie "Aušrą"

(Iš kun. Miluko paskaitų Chicagoje „Aušrininkų Frazės ir Parafrazės")

A. Iš Dr. Jono Basanavičiaus Straipsnio „Aušros" Genezija.

„Aušros" įsteigimo mintis siekia 1881—82 metų, to butent laiko, kada man teko susisiekti su Andr. Višteliausku ir Jurgiu Mikšu, su kuriais mane į pažintį suvedė mano patriotiški straipsniai, kaip „Kam teks tėvynė musų" ir kt., Einaro, „Naujame Keleivyje" 1880 m. apskelbti. Rods pradžią ir progą tai minčiai išplėsti davė mano geras draugas, genialis kalbų žinovas, didžiausias Prusų lietuvių bičiulis d-as Jurgis Sauerveinas, kursai 1882 m. padavė Klaipėdos „Lietuviškoje Ceitungoje" sumanymą organizuoti Prusų lietuvninkams „Lietuvišką draugystę" populiariams raštams leisti su tikslu, kad tuos lietuvninkus nuo germanizacijos pavojaus gelbėti, juos apšviečiant ir tautišką susipratimą jų tarpe platinant... D-ro Sauerveino projektas pagimdė didoką tame pat laikraštyje diskusiją... Šernius (redaktorius) buvo karštas lietuvis patrijotas ir uoliai rėmė iš pradžių musų sumanymus... Bet... jisai menkai turėjo piliečio drąsos santikiuose su vokiečiais: vengė kad neužkabinus, nekirkinus vokiečių net tais atvėjais, kada buvo minėta žiauruys darbai ne šios dienos vokiečių, bet jų pranokėjų Prusuose... kryžiuočių.

Taip apskelbęs keliuose „Liet. Ceitungos" numeriuose mano straipsnį „Apie įsteigimą Ragainės pilies" ir pradėjęs spausdinti mano 1880 metais rašytą ilgesnį straipsnį „Apie senovės Lietuvos pilis", po 3 ar 4 numerių tolimesnę straipsnio tąsą nutraukė ir atsisakė spausdinti tik todėliai, kad buvo čia dažnai minėti žiauruys, barbariški kryžiuočių darbai Lietuvoje ir kad mano „žemaičių" kalba nepatikusi vienam-kitam „Lietuviškos Ceitungos" skbaitytojui. Užgautas tokiu Šerniaus pasielgimu ir netekęs laikraščio, kuriame galima butų buvę savo raštus, kurie, kaip man tuomet rodėsi, galėjo but naudingi Prusų lietuvninkams apšviesti jųjų praeitį, kad sustiprinus jų tautišką sąmonę, susipratimą ir sulaikyti tokiu budu, kiek galint, germanizacijos tolyn žengimą, aš priverstas buvau pastatyti klausimą apie įsteigimą tam tikro laikraščio, aplamai imant, visai Lietuvai šviesti.

Susižinojęs su Višteliausku ir gavęs iš jo jau pirmiau eiles: „Op, op Nemunėli", „Lietuviškoji kalba", „Tiesos zerkolas" ir kt., turėdamas taipgi mano gero draugo kun. Sim. Norkaus eilių pliuoštą — tarp kitų Kondratavičiaus „Margerio" vertimą — radęs Višteliausko pritarimą laikraščiui leisti, kaip ir paties Šerniaus, kurs paturėjo sumanymą — steigti atskirą laikraštį, galop gavęs Jurgio Mikšo prisižadėjimą pridaboti to laikraščio spausdinimą ir pasirašinėti atsakomuoju prieš vokiečių valdžią redaktorium, aš prirengęs visą raštų medžiagą pirmajam numeriui ir davęs naujai sumanytam laikraščiui „Aušros" vardą, įsakiau Mikšiui paduoti raštus spaudon, ką jis Ragainėje Albano bei Kybelkos spaustuvėje ir atliko. Pirmųjų laikraščio numerių spausdinimui buvo mano, Višteliausko ir Šerniaus sudėta 340 markių, kurių turėjo užtekti keliems numeriams spausdinti...

Visi šitie dalykai buvo mano rankа rašyti. Apie Kraševskio „Vitolioraudą", Višteliausko lietuviškai verstą, kuri buvo neseniai spaudoje pasirodžius, recenziją palaikę parašęs manęs nesiklausdamas, laikraštin įkišo J. Mikšas: jis joje tą Kraševskio veikalą išgirdamas, ją su Homero „Iliada" ir „Odisėja" net su Biblija palygino, tokiu budu užgaudamas tikybinius ne vieno — ypač kunigų — jausmus ir pastaruosius sukeldamas prieš laikraštį.

Pirmasis „Aušros" numeris pateko Pragon, rodos, apie kovo 15 d. 1883 m.; patsaigi laikraštis buvo mano redaguotas iki 7 Nr., kuriam raštai mano buvo prirengti, bet jis atspausdinta jau Jonui Šliupui prie „Aušros" pristojus. Tai tokia buvo, trumpai kalbant, „Aušros" genezis. Tokiu tad budu, kaip iš pasakyto matoma, man su Višteliausku kaipo literatams ir su Mikšu susitelkus, teko mums trims prie užtekančios Lietuvai atgimimo aušros, kurią musų laikraštis nešė, artimiausiai stovėti. Savo „prakalbą" baigdamas, aš buvau išsitaręs: „Kaip auštant nyksta ant žemės nakties tamsybė, o kad taip jau prašvistų ir Lietuvos dvasia"! Dabar 40 metų praėjus nuo „Aušros" įsteigimo, tik gėrėris tenka, matant šiandien, kad ta dvasia lietuvių tautoje taip gražiai prašvito ir kad musų, jos įsteigėjų, velijimas ir noras jau visiškai išsipildė... sulaukus nepriklausomos Lietuvos!

D-ras J. Basanavičius.

Kaunas, rugsėjo 19 d. 1922 m.

*) Kauno „Lietuva" 1923 Nr. 48, 1923 „Žvaigždės" Nr. 12 ir „Aušros" 40 m. sukaktuvėse.

B. Iš Dr. Basanavičiaus Autografijos, 1888 Metais Rašytos „Lietuviškųjų Raštų ir Raštininkų", Dr. Jono Šliupo Knygose Patalpintos.

„Iš visų sąmokintinių mano tik vienas Petras Kraučiunas iš Papečkių tame pat laike lietuviškos kalbos ištyrinėjimu užsiėmęs buvo; jis buvo trijomis klasomis už mane vyresnis ir gimnazijoje budamas rinkimu žodžių del lietuviško žodyno buvo užsiėmęs. Ant vieno „publiško akto" jis skaitė lietuvišką išguldymą J. Kochanovski'o vienos dainos. Šis stiprus lietuvis, su kuriuomi man drauge gyventi ir sėbrauti teko, pabaigęs gimnazijos mokslą ir Seinų seminariją, pabaigė dar dvasišką Akademiją Petrapylėje, bet nejausdamas savyje pašaukimo į kunigus, metęs sutoną, mokintoju tapęs klasiškų ir lietuviškos kalbų toje pat gimnazijoje, ir nevienam jaunadvasiui vėliaus įkvėpė karštą meilę del pavargusios lietuviškos kalbos ir tautos.

Mariampolės gimnazijoje dar budamas (baigė ją 1873 m.), tęsia jis (B-us) „pradėjau — nors menkas — daineles rašyti, vėliaus ir lenkiškoje kalboje, ir daug buvau prirašęs, bet su laiku — kuo ne visas sudeginau; tik vienas išguldymas Lenartavičiaus „Pavasario" (Wiosna) atspausdintas tapo „Lietuviškoje Ceitungoje" 1882 m. Trečioje klasoje bunant man susipažinti teko su Duonelaičio „Metais", per Rėžą išduotais, su Mickevičiaus, o vėliaus ir Kondratavičiaus (Syrokomla) poezijomis; šito paskutinio melankoliškos dainos ypačiai man patiko. „Konradą Vallenrodą", „Margier" daugybę kartų skaičiau ir kuone vislab iš atminties buvau atkartoti išmokęs.

Pirmas žinias iš lietuvių praeigos nuo mano tėvo įgyjau: vėliaus Stryjkovskio „Kronika" buvo man vadovu; Guagnini, Kromeras, Dlugosz'as ir kronistai, o vėliaus Kraševskio raštai turėjo didę ant manęs įtekmę ir aš gimnazijoje dar budamas patogiai buvau su lietuvių istorija susipažinęs.

Kada gimnazijos mokslą pabaigęs namuosna sugrįžau, tėvas, tarp kitų dalykų, pasakė, nei skatiko daugiaus neduosias, jei aš į Seinus neisu. Tik po ilgų kalbų ir plačių verksmų tėvas sutiko mane į svetimą šalį išleisti — ir aš su kokiu šimtu rublių Maskvon išvažiavau, tarytum, nauju žmogumi tapęs.

Vėlesniame laike man teko šenlink ir tenlink ir po orientą ir po occidentą didesnes ir mažesnes keliones atlikti, bet nei viena jų neįsispaudė dvasion mano taip aiškiai, kaip ta pirmoji. Kauną, Vilnių, apie kuriuos tiek man buvo tekus skaityti, dabar akimis savo regėjau: ant Niamuno kranto apdumojau graudžiai ne vieną kruviną atsitikimą su kryžiokais, ties Vilijos krantu užniuniavau „Wilija naszych strumieni rodzica", kurią gimnazijoje budamas taip tankiai buvau dainavęs... Ir vėliaus per kožnas vakacijas pakelėje visados Kaune ir Vilniuje apsistodavau ir su laiku gerai susipažinau netik su istoriškomis musų liekanomis šiose pylėse, bet ir su Vilniaus muzėjum, keliais tvirtesniais lietuviais (Baronas, Jaunys ir k.) ir — antikvarais...

Maskvos mediciniškasis fakultetas, kaip dabar, taip ir mano laike buvo garsus visoje Maskolijoje, ir jame mokslą įgyjusieji buvo tuomet skaitomi už „gerus" vaistytojus...

Medicina man labai patiko, ir aš noringai ėmiausi darban, bet ir nuo senovės įpročių man sunku buvo atsiskirti. Darbus laboratorijoje, ar klinikoje atlikęs aš ir vėliaus dar vis trusiausi neretai biblijotekose, ką įgriebdamas apie Lietuvą skaitydamas...

Mano studijų laike kasmet į 20—25 mokintinių buvo iš Lietuvos. Lenkai iš savo pusės, pastiprinti drutai per lietuvišką gaivalą, turėjo geriaus organizuotą bendrystę, didesnę biblioteką; jie visokiu budu rupinosi ir lietuvius prie savęs pritraukti... Medicinos mokindamasis, nuo lietuvystės aš neįstengiau atsiskirti...

Kaip gimnazijoje, taip ir universitete per vakacijas rinkau dainas, pasakas, priežodžius, mislis ir k.; dainų kelios tapę vėliaus laikraštyje „Mitteilungen d. lit. Gesellschaft" (1880, 3 Heft, S. 114—118) ir atskyriumi po vardu „Ožkabalių dainos", Tilžėje, 1884 m. atspausdintos. 1879 m. pabaigiau medicinos mokslą ir tapau paliktas prie universiteto „del sutobulėjimo moksle"... Vasarą 1882 m., visus 1883 metus ir iki balandžio 1884 m. praleidžiau Vindabonoje, Pragoje, Berlyne, trusdamasis po klinikas ir bibliotekas... atliekamą nuo medicinos laiką pašvenčiau ant darbo bibliotekose. Biblioteca Academine Vindabonensis „ir" K. K. Hof-Bibliotnek „Viennoje, universiteto ir Čekų muzėjaus bibliotekose, Pragoje... Gyvenimas Pragoje man buvo naudingas ir del priežasties, kad čion įgyjau tulas pažintis veikalų čekiškųjų patrijotų dalykuose atgaivinimo jų gentės. Čion tai, Pragoje ir Vindabonėje, susipažinau geraj su senovės Trakais, su literatura apie juos, ir surinkau reikalingą medegą del mano darbo apie jųjų tautystę...

(Užbaiga bus)

S. L. A. REIKALAI

PROTOKOLAS

SLA. Pildomosios Tarybos Suvažiavimo, Įvykusio Spalių 11, 12, 13, 14, 15 ir 16 dd., 1934 m., SLA. Centro Raštinėje, 307 W. 30-th St., New York City.

(Tąsa)

89. Svarstoma nustatymas proceduros davimui pirmo mortgičio paskolų. Visą reikalą nuodugniai apsvarsčius nutarta prisilaikyti sekamos proceduros: asmenys, norintieji gauti paskolą iš Susivienijimo, privalo kreiptis į SLA. Centro Raštinę, ar į by vieną Pildomosios Tarybos narį arba į Finansų Komisiją gauti oficialią aplikaciją, kurią turi pilnai išpildyti triplikate, pridėti tris namo atvaizdus ir $15.00 nuosavybės įkainavimui, ir tą viską pasiųsti SLA. Sekretoriui. Aplikantui pinigai bus grąžinami, jei Sekretorius suras, kad del vienos ar kitos priežasties prašymas paskolos negalimas tyrinėti. Bet jei paskolos prašymas bus tyrinėjamas ir nuosavybės įkainavimas padarytas, pinigai nebus grąžinami. Aplikanto sumokėtais pinigais apmokama po $5.00 dviem nuosavybės įkainuotojams, o $5.00 pasilieka S. L. A. išde išlaidų apmokėjimui. Tuomet SLA. Sekretorius aplikaciją pasiųs artimiausiai tos vietos gyvenančiam Pildomosios Tarybos nariui, kuris tuojaus paskirs du nuosavybės apkainuotoju (appraisers). Tokie nuosavybės apkainuotojai sąžiningai ir teisingai turi ištirti aplikanto atsakymus aplikacijoj ir turi patys patiekti koservatyvį nuosavybės apkainavimą (appraisement). Po to aplikacija turi buti pasiųsta SLA. Sekretoriui, kuris ją pasiunčia SLA. Finansų Komisijai, pastaroji visą reikalą ištyrus su savo rekomendacijomis grąžina visus dokumentus SLA. Sekretoriui, o Sekretorius krivulės keliu pasiunčia visų Pildomosios Tarybos narių apsvarstymui. Sugrįžus krivulei į Sekretoriaus raštinę, jei pasirodo, kad visi Pildomosios Tarybos nariai vienbalsiai užgyrė paskolos suteikimą, tuomet Sekretorius praneša aplikantui pasekas tokio tarimo, vienok tokis tarimas turės buti galutinai užgirtas sekančiame Pildomosios Tarybos suvažiavime.

90. Iždininkas K. P. Gugis praneša, kad 4-th Liberty Bondsų terminas išsibaigęs ir reikia juos pakeisti pinigais. Apsvarsčius nutarta pilnai įgalioti Iždininką K. P. Gugį imtis visų reikalingų legalių žingsnių apsaugojimui, pakeitimui ar atgavimui šio SLA. turto ir įgalioti SLA. Sekretorių M. J. Viniką, išduoti U. S. Treasury Departamentui, Mellon National Bankui ir Iždininkui K. P. Gugiui tam tikslui reikalingus raštus ir rezoliucijas, del išėmimo iš Mellon National Banko šių bondsų su tikslu jų iškeitimo.

91. Iždininkas K. P. Gugis raportuoja, kad sulig pereito Pildomosios Tarybos suvažiavimo nutarimo suteikti pirmo mortgičio paskolas, tuo reikalu padaryti sekami žygiai:

a) Mrs. Shamete, Berwyn, Ill., paskola sumoje $1,500 jau suteikta ir visi dokumentai gauti tvarkoje.

b) Jonui Mikulėnui, Chicago, Ill., paskola sumoje $4,000 suteikta ir visi dokumentai gauti tvarkoje; be to, Iždininkui reikalaujant J. Mikulėnas sudėjo pas Iždininką $5,500 pirmą morgičių kaipo pridėtinį užstatą, kuris bus laikomas tol, kol p. Mikulėnas numokės principialę sumą iki $3,000, po to užstatas bus paliuosuotas.

c) Vladui Stankunui, Chicago, Ill., paskola sumoje $4,500, del tam tikrų techniškų kliučių iš p. Stankuno pusės, nebaigta.

d) Justiniui Kuliui, Chicago, Ill., paskola sumoje $7,500 nebus suteikta del kilusių techniškų kliučių iš p. Kulio pusės.

92. Sekretorius M. J. Vinikas išduoda platų raportą iš viso Centro Raštinės veikimo, finansiniais reikalais, iš jo lankymosi New Yorko Valstijos Apdraudos Departamente ir apie pasitarimą konferencijoje su departamento viršininkais ir įvairiais kitais reikalais; raportuoja apie SLA. bondsų padėtį ir galimybes investmentų į bondsus. Sekretorius pažymi, kad netik visi šių metų pirmuoju pusmečiu suspenduoti nariai sugrįžo, bet sugrįžo iš pereitų metų likusių suspenduotų narių. Išklausius platų Sekretoriaus raportą, užgirtas raportas ir jame paliesti reikalai, pasilieka tolimesniam suvažiavimo svarstymui.

Septintą sesiją Prezidentas F. J. Bagočius uždarė 2-rą val. po pietų.

SESIJA AŠTUNTA.

Aštuntą sesiją Vice Prezidentas J. K. Mažukna atidarė 4-tą valandą po pietų. Sesijoje dalyvauja visi Pildomosios Tarybos nariai.

93. Svarstoma prašymai pirmo mortgičio paskolų. Apsvarstyta ir išspręsta sekamos paskolų aplikacijos ir padaryti atatinkami tarimai:

a) Paskolos num. 52, 61 ir 65 del tam tikrų tolimesnio tyrinėjimo priežasčių atidėtos galutinam apsvarstymui sekamam Pildomosios Tarybos suvažiavimui.

b) Monika M. Šidlauskienė prašo paskolos $18,000 sumoje ant namo 373-5 W. Broadway, So. Boston, Mass. Apsvarsčius nutartą paskolą suteikti sumoje $16,000 sekamomis sąlygomis: penkių metų terminui, 6 nuoš., su atmokėjimu $500 pasibaigus dviem metam nuo paskolos davimo ir vėliaus po $500 į metus per likusius tris metus. Nuošimčiai mokami kas trys mėnesiai. Šios paskolos suteikime Susivienijimą atstovauti įgaliotas Prezidentas F. J. Bagočius, kuriam pavedama visu reikalu rupintis.

c) Del įvairių priežasčių surasta negalimu suteikti paskolos prašantiems, kurių prašymai pažymėti sekamais numeriais: 54, 57, 58, 59, 60, 62, 63.

94. Svarstoma A. Vikriko, Brooklyn, N. Y., prašymas palaukti su atmokėjimu pripuolamos principialės sumos paskolos, kurią Susivienijimas yra su teikęs ant jo nuosavybės. Šiuo laiku negalįs morgičio amortizacijos atmokėti, pažadėdamas tačiau nuošimčius apmokėti pilnai. Apsvarsčius nutarta p. Vikriko prašymą patenkinti, kuomet nuošimčiai ir taksai bus pilnai apmokėti ir visas šis reikalas pavestas Iždininko K. P. Gugio nuožiurai.

95. Svarstoma diskvalifakuotų bondsų pakeitimui į kvalifikuotus reikalas. Svarstyta S. L. A. investmentų patarėjo p. Breckinridge ir Finansų Komisijos pasiulymai per suvirš tris valandas laiko ir pagaliau nutarta telegrama instruktuoti S. L. A. pasamdytą investmentų patarėją p. Breckinridge tuojaus prirengti atatinkamą bondsų pakeitimui sąrašą Pildomosios Tarybos telegrame nurodytų rušių ir tuojaus telegramu suvažiavimui prisiųsti.

Aštuntą sesiją Prezidentas F. J. Bagočius uždarė 8:30 vak. vakare.

SESIJA DEVINTA.

Devintą sesiją atidarė Vice Prezidentas J. K. Mažukna 10-tą val. ryte, spalių 15 d., 1934 m. Sesijoje dalyvauja Vice Prezidentas J. K. Mažukna, Sekretorius M. J. Vinikas, Iždininkas K. P. Gugis, Iždo Globėjai S. Mockus ir E. Mikužiutė. Prezidentas F. J. Bagočius profesijos reikalų verčiamas — turėdamas tris bylas teisme buvo priverstas išvykti į namus.

Skaitytas protokolas penktos, šeštos, septintos ir aštuntos sesijų ir priimtas kaip užrašytas.

96. Svarstoma SLA. Centro namo (medinio—kieme) remontas. Sekretorius M. J. Vinikas raportuoja visą eilę reikalingų namui pataisų, pranešdamas, kad kontraktorius Jos. Mattes sutinka visą remontą atlikti už $99.00. Apsvarsčius nutarta įgalioti Sekretorių M. J. Viniką reikalingą remontą atlikti.

97. Sekretorius M. J. Vinikas raportuoja, kad reikia spausdinti naujų knygų Centro Raštinės knygvedystei. Apsvarsčius nutarta įgalioti Sekretorių M. J. Viniką reikalingas Raštinei knygas parupinti.

98. Skaitoma SLA. 60 kp., Grand Rapids, Mich., laiškas kuriuomi nusiskundžiama, kad perdaug techniškumų Centras naudoja suspenduotų narių priėmimui atgal. Apsvarsčius nutarta atkreipti SLA. 60 kuopos ir visų SLA. kuopų ir narių dėmėsį į SLA. konstitucijos skyriaus 12-to, paragrafą 6-tą ir visus jo subparagrafus, kuriais nustatoma patvarkymai suspenduotų narių priėmimui atgal. Toliaus, išvengimui grąžinimo kuopų siunčiamų į Centrą mokesčių čekių ir blankų del sumaišymo bendrai teisėtų narių mokesčių ir suspenduotų narių mokesčių, nutarta nurodyti SLA. kuopoms prisilaikyti sekamos tvarkos: surašant narių duokles į mokesčių blanką rašyti tik tokių buvusių suspenduotų narių duokles, kurie kuopos susirinkime buvo atgal priimti ir kurių tinkamai išpildytos priėmimo atgal blankos yra siunčiamos kartu su mokesčiais.

99. Svarstoma SLA. Iždo Globėjų pareigos sulig išmokėjimo pomirtinių, kaip tatai nurodo konstitucijos skyrius 8-tas, paragrafas 4-tas. Kadangi tokio konstitucijos patvarkymo nuodugnus išpildymas žymiai sutrukdytų pomirtinių išmokėjimą, Iždo Globėjai S. Mockus ir E. Mikužiutė įgalioja SLA. Prezidentą F. J. Bagočių vieną tokius teisėtus išmokėjimus užgirti, pagaliau Iždo Globėjai darydami visų išmokėjimų reviziją, jau tuo pačiu užgiria tokius išmokėjimus.

100. Sekretorius M. J. Vinikas raportuoja defoltavimą The Long Bell Lumber Co. Bond sų. Visą padėtį nuodugniai apsvarsčius nutarta įgalioti SLA. Iždininką K. P. Gugį ir Sekretorių M. J. Viniką daryti visus reikalingus žingsnius apsaugojimui šio Susivienijimo turto ir sudėti „proof of claim" bankrutavimo teismui ir įgaliojamas Sekretorius M. J. Vinikas parašyti reikalingas rezoliucijas ir kitus raštus Mellon National Bankui ir SLA. Iždininkui K. P. Gugiui ir kur tik butų reikalingi tokie dokumentai.

101. Sekretorius M. J. Vinikas raportuoja, kad Realty Foundation, Inc., bondsai, kurie Pildomosios Tarybos nutarimu depozituoti New York Trust Co., tačiau Pildomosios Tarybos narių konferencijos buvo nutarta šiuos bondsus depozituoti New Yorko Valstijos Apdraudos Departamente ir tai atlikti buvo įgalioti SLA. Iždininkas K. P. Gugis ir Sekretorius M. J. Vinikas. Tačiau Sekretorius Vinikas ištyręs visą padėtį nematė reikalo Pildomosios Tarybos narių konferencijos nutartas pakaitas daryti ir bondsus palikto su New York Trust Co. Apsvarsčius nutarta Sekretoriaus raportas užgirti ir bondsus palikti kaip seniaus yra depozituoti.

Devintą sesiją Vice Prezidentas J. K. Mažukna uždarė 2-rą val. po pietų.

SESIJA DEŠIMTA.

Dešimtą sesiją Vice Prezidentas J. K. Mažukna atidarė 3-čią val. po pietų. Sesijoje dalyvauja visi Pildomosios Tarybos nariai užsiregistravę aštuntoje sesijoje.

102. Stasio Gilinio, nario 258 kuopos, Washington, Pa., pomirtinė $150.00 užrašyta „tam kas mirusį palaidos". Sulig kuopos sekretoriaus pareiškimo, velionio moteris mirus ir jis paliko vieną seserį Cleveland, Ohio, kuri sutinka, kad pomirtinė butų išmokėta graboriui, o pašelpa sumoje $10.00 butų išmokėta 258 kuopai. Šią pomirtinę išmokėti nutarė Pildomoji Taryba krivule No. 1. Suvažiavimas krivulę vienbalsiai užgyrė.

103. Juozo Vitkaus, nario 86 kuopos, N. S. Pittsburgh, Pa., pomirtinė $150.00 užrašyta jo krikšto sunui, Juozui Maceikiui, kuris šiomis dienomis sulaukė pilnų metų ir dabar reikalauja pomirtinės. 1928 m., per Lietuvos Konsulatą, atsišaukė šios pomirtinės velionio brolėnas, Juozas Vitkus, gyvenantis Lietuvoje. Konsulatui buvo pranešta kam pomirtinė užrašyta. Šią pomirtinę išmokėti nutarta Pildomosios Tarybos krivule No. 2. Suvažiavimas krivulę vienbalsiai užgyrė.

105. Sekretorius M. J. Vinikas raportuoja, kad SLA. 64 kuopos, Baltimore, Md., narių duoklių prisiuntimas buvo užvilkintas net už penkis mėnesius, tačiau pastangomis Sekretoriaus ir Prezidento duoklės gautos už keturis mėnesius ir tokiu budu palieka neprisiųstos duoklės tik už rugsėjo mėnesį, neskaitant šio spalio mėnesio duoklių. Sekretoriaus raportas priimtas ir nutarta, kad SLA. 64 kuopa iki pabaigai šio spalių mėnesio prisiųstų į Centrą pilnai narių duokles. Jei to nepadarys, įgaliojamas SLA. Sekretorius imtis legalių žygių tokias narių duokles išgauti iš kuopos finansų sekretoriaus ir iždininko, kartu įsakant kuopai prašalinti iš vietų tokius viršininkus, kurie yra kaltininkais duoklių neprisiuntimo į Centrą.

106. Sekretorius raportuoja, kad SLA. 30 kuopos, Scranton, Pa., iždininko F. Živato kuopos narių duoklės neprisiųstos į Centrą sumoje $496.04, pranešdamas, kad visas reikalas atiduotas kaucijų kompanijai, kuri dar tebeveda tyrinėjimą ir todel pinigai iki šiol negauti iš kaucijų kompanijos. Sekretoriaus raportas išklausytas ir užgirtas.

107. Svarstoma F. J. Živato prašymas iš spalio 2 d., 1934 m., kad SLA. Pildomoji Taryba palauktų su atmokėjimu pas jį esančių narių duoklių sumos trumpą laiką ir jis pasižada galimais dalinais išmokėjimais skolą atlyginti. Apsvarsčius nutarta pavesti SLA. Prezidentui F. J. Bagočiui ir Sekretoriui M. J. Vinikui priimti užstatą arba notą nuo p. Živato, su parašu kitų dviejų atsakomingų asmenų sulig nuožiuros Prezidento ir Sekretoriaus, kad tokis užstatas pilnai garantuotų skolos atmokėjimą sutartu laiku, tačiau nepaliuosuojant kaucijų kompanijos nuo atsakomybės. Šis tarimas turi buti įvykintas iki lapkričio 15 d., 1934 m., iki to laiko del bent kokių priežasčių neįvykinus — nustoja galios.

108. Svarstoma priemonės ir galimybės įvedimui didesnės kontrolės SLA. kuopose, apsaugojimui narių sumokamų duoklių. Nuodugniai visą padėtį apsvarsčius nutarta:

1) Pirmiausiai už kuopų viršininkų darbus atsakomingos pačios kuopos, nes jos savo viršininkus išsirenka ir privalo juos kontroliuoti nurodyta konstitucijoje tvarka. Todel jei del kuopos apsileidimo, nepaisymo ar nenorėjimo tinkamai kontroliuoti savo viršininkus sulig surenkamų narių duoklių susidaro nuostoliai Susivienijimui, tai pir miausiai kuopos už tokius nuostolius atsako ir bus verčiamos tokius nuostolius padengti.

2) SLA. kuopų iždo globėjai turi peržiurėti kuopų finansų sekretorių ir iždininkų knygas ir sąskaitas ir visų kitų viršininkų, kurie globoja kuopos ar Susivienijimo pinigus ar kitokį turtą, nemažiau kaip du kartu į metus ir savo pilną raportą išduoti artimiausiam kuopos susirinkime ir tokio raporto kopiją prisiųsti SLA. Sekretoriui. Todel kuopos privalo išsirinkti kompetentiškus iždo globėjus, kurie galėtų tokią reviziją tinkamai atlikti. Kuopų pirmininkų pareiga pridaboti, kad visi kuopų viršininkai pilnai ir tinkamai atliktų jiems konstitucijos uždedamas pareigas ir visus Pildomosios Tarybos parėdymus. Tokią augščiausią visų kuopos reikalų priežiurą kuopų pirmininkams uždeda konstitucijos skyrius 19-tas, paragrafas 7-tas.

3) Įsakoma kuopų viršininkams skaityti kuopų susirinkimuose visus SLA. Sekretoriaus ir kitų Pildomosios Tarybos narių oficialius laiškus, pranešimus ir parėdymus, nes neabejotinai įrodyta, kad ne visų SLA. kuopų ir ne visą oficialę korespondenciją su centraliniais viršininkais kuopų valdybų nariai perskaito kuopų susirinkimuose.

109. Sekretorius Vinikas raportuoja SLA. 38 kuopoje buvusio jos iždininko sudarytų nustolių eigą ir kad šis visas reikalas pavestas kaucijų kompanijai. Pranešimas užgirtas.

110. Remiantis SLA. 38-to Seimo nutarimu 49-tu, kad visos SLA. kuopos butinai turi užsistatyti kauciją už savo viršininkus, Pildomoji Taryba apsvarsčius įvairius budus šio Seimo nutarimo įvykinimui nutarė pavesti Prezidentui ir Sekretoriui tolimesnį ištyrimą galimybių šio reikalo pilniausiam sutvarkymui.

111. Sekretorius praneša, kad turėta nesusipratimai su New Yorko Sveikatos Departamentu del pagerinimo sanitarinių sąlygų SLA. Centro name. Kelis kartus reikėjo lankytis pasiaiškinimui ir pagaliau visas reikalas sutvarkyta, prisitaikant prie departamento reikalavimų ir padarant reikalaujamus pagerinimus.

112. Svarstoma pasamdymas tinkamo žmogaus sutvarkymui ir įvedimui naujų apdraudos skyrių. Sekretorius Vinikas praneša, kad iki šiol nebuvo galima tuo reikalu nieko veikti del lėšų stokos. Apsvarsčius nutarta užgirti Sekretoriaus pranešimą, paliekant Sekretoriui tą įvygdinti kaip greitai Lėšų Fondo padėtis leis.

113. Svarstoma „Tėvynės" spaustuvės darbininkų darbo laiko pertvarkymas. Sekretorius praneša, kad iki šiol keturių dienų darbo savaitė dar neįvesta. Kartu svarstoma ir spaustuvės darbininko K. J. Paulausko prašymas pakelti jam algą. Šio viso reikalo sutvarkymui ir išsprendimui paskirta Pildomosios Tarybos komisija, kurion įeina: Prezidentas F. J. Bagočius, Sekretorius M. J. Vinikas ir Iždo Globėjas S. Mockus.

114. Svarstoma „Tėvynės" spaustuvės mašinų pagerinimo reikalas, kuris iki šiol dar nėra baigtas, kaip kad seniaus Pildomoji Taryba yra nutarus tai padaryti. Apsvarsčius paskirta Pildomosios Tarybos komisija, kuriai pavesta šio reikalo galutinas ištyrimas ir išsprendimas. Komisijon paskirta: Prezidentas F. J. Bagočius, Sekretorius M. J. Vinikas ir Iždo Globėjas S. Mockus.

115. Sekretorius Vinikas raportuoja, kad „Vienybės" namo forklozavimas baigtas ir namas jau perimtas SLA. nuosavybėn. Namo administravimas pavestas SLA. nariui B. J. Schegaus. Kartu raportuoja ir susidariusias išlaidas, bei nemokėtus nuo šimčius, taksus ir kt. kas kartu paėmus sudaro sekamas išlaidas:

Užvilktų miestui taksų	$3,123.10
Pabaudos už užvilkinimą taksų	475.30
Forklozavimo ir bankroto lėšos	560.70
Advokato lėšos	510.00
Apdrauda už namą	344.89
Įvairios smulkios išlaidos	9.25
Nemokėti nuošimčiai nuo 1932 m. pradžios	2,760.00
Kartu	$7,783.24

Raportą suvažiavimas vienbalsiai užgyrė.

116. Sekretorius M. J. Vinikas raportuoja S. Kišono, Atlantic City, N. J., namo perėmimo Susivienijimo nuosavybėn reikalą, kartu primindamas, kad namo administravimas pavesta The Lighthouse Real Estate Agency ir patiekdamas sekamą susidarusių išlaidų sąskaitą:

Užvilktų miestui taksų	$1,504.07
Pabaudos už užvilkinimą taksų	136.50
Advokato lėšos	150.00
Apdrauda už namą	59.50
Perėmimas namo SLA. nuosavybėn (įvairios išlaidos)	120.58
Nemokėti nuošimčiai nuo antrosios dalies 1932 metų	900.00
Kartu	$2,870.65

Raportą suvažiavimas vienbalsiai užgyrė.

Dešimtą sesiją Vice Prezidentas J. K. Mažukna uždarė 8:30 val. vakare.

(Užbaiga bus)

Fraternalizmas Žmonių Gyvenime

Rašo Adv. K. P. GUGIS, SLA. Iždininkas.

FRATERNALĖS APDRAUDOS ORGANIZACIJOS AMERIKOJE.

Frederick H. Bacon, autorius veikalo „A Treatise on the Law of Life and Accident Insurance, Including Benefit Societies and Voluntary Associations", ketvirtoj to veikalo laidoj 1917 m. sako:

„Seniausia fraternalė pašelpos (beneficiary) draugija Jungtinėse Valstijose yra The Ancient Order of the United Workmen, kuri tapo įsteigta 1868 metais. Keletą metų jos augimas buvo visai lėtas. Po to, jos planas pasidarė populiarus ir greitai daugybė panašių draugijų suorganizuota."

Fraternalių apdraudos draugijų amžius Jungtinėse Valstijose yra dar gana trumpas. Tačiau, įspėja Bacon, iš to fakto neprivalome daryti išvadą, kad jos esančios moderniškų laikų įstaigos. Kaip tik priešingai, jos esančios sudėtinė paseka daugelio gentkarčių ir šimtmečių patyrimo ir reprezentuoja tai, kas yra geriausio ir naudingiausio iš nesuskaitomos daugybės įvairių rušių draugijų, kurios gyvavo visose šalyse ir visais laikais.

Kokia Padėtis Šių Organizacijų Yra Šiandie Amerikoj.

Atsakymą randame fraternalių organizacijų statistikos knygelėj, kurią paruošė 1934 metams Arthur S. Hamilton. Pačioj knygelės pradžioj užtinkame skaitlinių sutrauką, rodančią, kad sausio 1 d., 1934 m., fraternalių apdraudos organizacijų stovis šioj šaly buvo toks:

Jos turėjo užrašiusios apdraudos sumai	$7,012,809,913.00
Visas jų narių (suaugusių ir jaunuomenės) skaičius siekė	7,716.121
Lokalų jos priskaitė	101,952
Jų turtas siekė vertę	$1,057,960,151.00
1933 m. jos išmokėjo pašelpos ir pomirtinių	$129,664,196.00
Nuo susiorganizavimo jos išmokėjo jau	$4,630,256,929.00
1933 metais naujos apdraudos jos užrašė sumai	$501,686,844.00

Antrodo, kad į šias skaitlines neįskaitoma daugybė mažų draugijėlių ir kliubelių, kurių vien mes, lietuviai, turime šimtus. Tačiau ir neskaitant šių mažųjų vienučių galima sakyti, kad pavyzdžiui SLA., lenkų ar čekų, ar kitų tautų susivienijimai yra pirmiausiai ne tos ar kitos tautos žmonių ypatingas padaras, o bendras šalies biednuomenės ir vidutinių klasių judėjimas kovai su neišvengiamomis nelaimėmis. Norisi pabrėžti žodžiai „biednuomenės ir vidutinių klasių", nes didžiumos šių organizacijų apdraudos suma siekia tarp $150 ir $5,000. O tokios sumos juk nėra Amerikos turčių apdrauda.

Reikšmingas dalykas galima pastebėti 1933 metais fraternalių apdraudos draugijų gyvavime. Nurodytoj augščiau statistikos knygelėj minima vardai keleto desėtkų stambesnių organizacijų ir pranešama, kad tais metais jų narių skaičius sumažėjo 222,342. Kitoj vietoj, butent Amerikos Fraternalio Kongreso suvažiavime, įvykusiame 1933 metais Milwaukee mieste, pranešama, kad 1932 metais priklausančios Kongresui organizacijos neteko bendrai 274,686 narių. Atrodo, kad depresija sunkiai spaudžia ir fraternales organizacijas. Norisi tikėtis, kad tai yra laikinas depresijos reiškinys.

Jaunuomenė ir Fraternalės Organizacijos.

Bet ve dalykas, kuris, rodosi, turėtų buti ypatingai įdomus musų Susivienijimo Lietuvių Amerikoje nariams, o juo labiau aktyviesiems darbuotojams:

Lenkų Tautinis Susivienijimas Amerikoj sausio 1 dieną, 1934 metų, turėjo suaugusių narių 190,062, o jaunuolių 66,851. Jaunuomenė lenkų susivienijime sudarė daugiau kaip ketvirtą dalį visų organizacijos narių. Dar didesnį jaunuomenės nuošimtį užtinkame organizacijoj vardu Polish Union of U. S. A. Ten šių metų pradžioj suaugusių narių buvo 20,422, o jaunuomenės 16,148 — daugiau pusė visų organizacijos narių.

Paimkime kitą pavyzdį: gruodžio mėnesio 31 dieną, 1932 metų, priklausančios Fraternaliam Amerikos Kongresui organizacijos turėjo 3,675,039 suaugusius pilnus narius ir 695,431 jaunuomenės narį. Ir čia jaunuomenės nuošimtis yra kur kas augštesnis, negu musų Susivienijime Lietuvių Amerikoje.

Jaunuomenės prirašymo klausimas musų Susivienijimui atrodo ištikrųjų opus.

Musų Problemos

Užimdamas Susivienijimo Prezidento vietą, aš pasižadėjau organizacijos nariams kas savaitę musų organe „Tėvynėj" apie musų reikalus bent ką parašyti ir tokiu budu viešai musų reikalus ir problemas aptarti, išdiskusuoti. Tada aš dar nežinojau, kad šimtai laiškų kasdien ir labai svarbus musų Centro administracijos reikalai atims man daugiau kaip pusę mano laiko ir kad straipsniams rašyti to laiko nevisada turėsiu. Todel per kiek laiko ir nerašiau, nes nesuspėjau, nors reikalų yra daugybė, apie kuriuos su nariais norėčiau pakalbėti.

Kaip iš pirmesnių mano straipsnių nariai atsimins, aš planavau „Jubilėjinį Konkursą" ir „Jubilėjinę Ekskursiją" į Lietuvą. Paskutinis Pildomosios Tarybos posėdis iš principo tai užgyrė, bet jų įvykdinimas priklausys ne tiktai nuo musų finansinio stovio, ne tiktai nuo musų veikėjų pasišventimo, bet kas svarbiausiai, nuo ekonominės padėties Amerikoj. Jei bedarbės ir skurdas siaus ir toliau, labai sunku bus sukelti entuziazmą Konkursui ar Ekskursijai. Tą gerai supratau ir rašydamas, tą gerai supranta ir Susivienijimo veikėjai. Todel budėsime ir rengsimės prie darbo. Tuo tarpu musų Centro Raštinė stengsis prirengti reikalingus planus ir medžiagą, kad su naujais metais galėtume pradėti darbą.

Oras jau pradeda atvesti ir turime susirupinti kuopų darbuote ilgais žiemos vakarais. Nereikia man čia atkartoti, kad musų Susivienijimas yra sutvertas netik ligos pašelpas ir pomirtines mokėti, bet podraug ir kulturiniais ir tautiniais tikslais. Pastarąjį dėsnį paskutinis Seimas Detroite čarterio pamainomis aiškiai pabrėžė ir užakcentavo. Nekurie nariai, nežinodami kame dalykas, pradėjo rimtai susirupinti, kad čarterio atmainos musų Susivienijimą nuves netik kur ten į nežinomus raistus, bet nekurie juokdariai pradėjo net apie internacionalus sau baimės įsivarinėti. Kiti dar blogiau: pradėjo išvadas daryti ir net protestus kelti, įsivaizdindami sau nė Seimo, nė delegatų, nė Pildomosios Tarybos niekados nemanytus dalykus reikale Susivienijimo Centro ir Raštinės perkėlimo į Pittsburghą. Kaip viename, taip ir kitame reikale prie progos pilnai dalykus išdiskusuosime, o tuo tarpu leiskit man užtikrinti visus narius, kad Seimas jokių revoliucijų nenutarė ir nepadarė, kad viskas, kas buvo Seimo tarta, buvo labai rimtai ir ramiai apkalbėti ir rasta reikalingu apsaugojimui Susivienijimo nuo tokių įvykių, kurie musų broliškam Katalikų Susivienijimui pridarė tukstančius dolerių nuostolių ir privertė ji nelaiku raštinę kraustyti iš New Yorko ir kad visi nutarimai, kurie buvo Seimo padaryti, buvo padaryti tiktai, kad užbėgti už akių tokiems įvykiams. Ir kiek galima suprasti, tie patys, kurie Detroite teismais ir areštais grąsino ir dabar dar kuopose ir apskričiuose suirutes kelia. Susivienijimo Pildomoji Taryba susideda iš asmenų, kurie organizacijos reikalus pažįsta, Seimo nutarimus moka perskaityti ir suprasti ir kuriems Susivienijimo likimas nuoširdžiai rupi, kaip eiliniai nariai gali sau tai įsivaizduoti.

Dabar Taryba yra susirupinusi naujų skyrių įvedimu ir tam yra tiek darbo, kad visų rankos yra pilnos. Bet to nepakanka: Taryba rado Susivienijimo investmentų portfolio labai rimtoj padėtyje: tukstančiai bondsų buvo supirkti, kurie konstitucijos ir įstatymų buvo neleistini. Dabar turime problemą kaip šimtus tukstančių dolerių vertės neleistinų, diskvalifikuotų bondsų pakeisti kitais, geresniais. Nelengva tai užduotis: bandyk, vernakuliarą vartojant, išmainyti raišą ar aklą kumelę ant sveiko arkliuko. Bet tą problemą mes paveldėjom ir dabar dirbam, kad apsaugoti Susivienijimą nuo netik negeistinų pasekmių netvarkingo šeiminkavimo, bet taipgi išgelbėti narius nuo nepaprastų mokesčių, kokiais valdžia gali Tarybą priversti narius apdėti. Kitas dalykas, tai musų fondų stovis: paskutiniais laikais beveik visi musų fondai yra su deficitu: daugiau išmokam, kaip kad surenkam. Todel Pild. Taryba buvo priversta griebtis radikališkų žingsnių garsinti kas savaitė musų ligonius, nes kaip pasirodo, daugelis bedarbių, su nekurių kuopų viršininkų žinia, pasiduodavo ligoniais, kada jie tokiais neesti. Griežta ekonomija yra įvedama visame musų veikime, neišskiriant Pild. Tarybos ir Centro išlaidų. Todel taupumas ir disciplina bus praktikuojama, nes kitaip Susivienijimas atsidurs negeistinoj padėtyje.

Tuo tarpu kada Pild. Taryba dirba ir kovoja tiesiog už organizacijos gyvybę ir buvį, prašau narių rimtai musų bėgančius reikalus daboti, sudrausti nenuoramas, kurie vietoj konstruktyvį darbą dirbti, amžinai visu kuo nepatenkinti ir ermyderio ieško ir tuomi apsunkina Pild. Tarybai dirbti. Taipgi turiu atkreipti dėmėsį, kad kuopos imtųsi tuojaus konstruktyvio darbo žiemos sezonui: tverti mokyklėles suaugusiems ir vaikams, organizuoti dainorių, šokikų, dramatiškus ir kitokius ratelius. Susivienijimas kiek galėdamas iš Jaunuolių Apšvietos Fondo tokiems reikalams suteiks paramą. Nekurios kuopos jau veikia ir but gerai, kad vadai tokių kuopų ir grupių organe praneštų apie savo veikimą ir patyrimus. Taipgi but gerai, kad patyrę organizatoriai, kaip garsios Chicagos „Jaunosios Birutės", pasidalintų su mumis savo patyrimais. Kad kuopoms palengvinti ir suderinti šį kulturinį darbą, specialiai prašau musų Apšvietos Komisijos ir Jaunuolių Komisijos bendrai išdirbti programą, pagaminti reikalingus vadovėlius, muziką, kostiumus ir tam panašiai. Rimtai pažiurėję ir įsigilinę į šios rušies darbą, gal rasime ir atsakymą kaip išgelbėti musų jaunimą lietuvių tautai.

Turime apie 400 kuopų. Kol kas, kiek man žinoma, turime tiktai dar 3 mokyklas Susivienijimo šelpiamas ir regis 4 šelpiamas Massachusetts apskričio. Per žiemą turėtume suorganizuoti bent 50 naujų. Tam mes turime Apšvietos ir Jaunuolių Komisijas ir laukiam jų projekto paskelbimo žiniai visų kuopų. Pild. Taryba pilnai ir nuoširdžiai tokiame darbe kooperuos su komisijomis ir kuopomis.

Apie kitus mųs reikalus, pakalbėsime ateityje. Tuo tarpu norėčiau, kad veikėjai suprastų, jog musų organas yra nevien redaktoriaus, Prezidento ar kitų viršininkų nuomonėms skleisti ir reikšti, bet butinai yra reikalinga girdėti iš kuopų veikėjų, kurie tikrame, praktiškame darbe turi daug patyrimų ir gali suteikti gerų patarimų. Taigi atminkime, kad Susivienijimas yra musų visų.

F. J. Bagočius,
SLA. Prezidentas.

Delei Auksinio Jubilėjaus

Gerbiamieji, SLA. kuopų valdybos ir visi SLA. nariai! SLA. Auksinis Jubilėjus jau artinasi. Jam besiartinant, ir mums laikas pradėti jį kaip reikiant sutikti, kad galėtume tas svarbias sukaktuves tinkamai paminėti ir jo pasekomis vėliau pasidžiaugti.

Demokratiškoje šaly gyvename. Bukime visi demokratiški. Nemaišykime politikos į šią brangią organizaciją, bet eikime prie darbo visi išvieno. Bukime ištikimi savo organizacijai, o tuomet ir musų valdybos bus ištikimesnės del narių ir viso Susivienijimo.

Aš čia noriu paduoti keletą sumanymų, kurie liečia Auksinį Jubilėjų. Visi padirbėkime nors po pusvalandį del organizacijos labo ir sykiu del savęs. Visi prirašykime nors po vieną naują narį į Susivienijimą. Tai atlikę, visi jausimės didvyriais, nes busime atlikę milžinišką darbą. Prirašydami po vieną naują narį padvigubinsime musų organizaciją, o sulaukę Auksinio Jubilėjaus Seimo SLA. vardą iškelsime į padangį. Visi tuo milžinišku darbu galėsime pasidžiaugti.

Prirašydami po vieną naują narį, nereikalaukime už tai atlyginimo. Tokiu budu galėtume Susivienijimui sutaupyti apie $10,000, kuriuos Pildomoji Taryba galėtų paskirti lėšoms gražiai ir iškilmingai surengti S. L. A. Auksinį Jubilėjų. Stokime prie darbo visi išvieno, o tas darbas bus lengvai atliktas. Taipgi prašykime Pildomosios Tarybos, kad SLA. Auksinį Jubilėjų paskelbtų.

Nepamirškime, gerbiamieji, kad sulaukus SLA. Auksinio Jubilėjaus, bus išleista padidinta „Tėvynė", kuri bus papuošta savo didumu ir gražiais rašiniais bei straipsniais. Į tą „Tėvynės" numerį bus sudėti vardai visų tų darbuotojų, kurie del Susivienijimo darbuosis ir kurie laike Auksinio Jubilėjaus prie Susivienijimo prisirašys. Todel aš nemanau, kad rastųsi tokių narių, kurie nenorėtų savo vardo tame istoriniame „Tėvynės" numery matyti.

Gerbiamieji SLA. nariai, atkreipkite į šiuos mano sumanymus domę. Jei visi jųs laike Auksinio Vajaus prirašysit po vieną naują narį, tai aš apsiimu tuo laiku prirašyti penkis naujus narius.

Ką sakote, gerbiamieji? Pagalvokit ir raskit reikalo del musų brangios organizacijos ir visų lietuvių labo pasidarbuoti.

Justinas Mickevičius.

S.L.A. APSKRIČIŲ DARBUOTĖ

SLA. 2-RO APSKRIČIO SUVAŽIAVIMAS.

Nedėlioje, lapkričio 11 d., 10 valandą ryte, Lietuvių Salėje, 25 Camden St., West Lynn, Mass. įvyksta minėto apskričio metinis suvažiavimas. Visi delegatai malonėkite laiku pributi.

K. J. Paulauskas,
SLA. 2 apskr. sekr.

SLA. DEVINTO APSKRIČIO REIKALAIS.

Kaip jau buvo minėta, SLA. devinto apskričio visas judėjimas ramumoj paliktas. Delei to ir jo veikimas yra silpnas. Gerbiamos kuopos ir jų veikėjai — jei matome reikalingumą apskrį tį atgaivinti, jei matome jo gyvavimo naudą, tai šiandien musų visų pareiga rupintis visais jo reikalais, suradimu medžiagos, kuria butų galima prikalbinti ir tas SLA. kuopas, kurios dar iki šiol prie apskričio neprikląuso. O pasišventusių darbuotojų burelio mintyse yra prisidėt prie didesnio burelio tos pačios organizacijos, suvienyt min tis ir veikti gerus darbus visos organizacijos labui.

Gerbiamieji broliai ir sesutės! Lietuvybės ryšiu mes esame surišti, o per organizaciją visi galime veikti del savo laimės ir visos tautos vardo pakėlimo. Toliaus, priklausant prie labdaringos organizacijos, per jos gražius darbus jau ne vieno lietuvio širdį sujaudinom, nes sunkiose ligose jie tapo suraminti ir jiems pašelpa suteikta — nebuvo apleistų sulig paskutinės valandos. Butų geistina matyti jų pačių aprašymus „Tėvynėje", kaip jie tuomet jautėsi, kada jiems į pagelbą organizacija atėjo.

Gerbiamieji veikėjai! Musų pareiga stoti darban kaip apskričio, taip ir visos organizacijos. Be pasišventusių darbuotojų Susivienijime matosi silpnėjimas. Mes turime žinoti, kad jei ką gero padarysime del organizacijos, tai padarysime sau ir kitiems. Tik žiurkštelėkime į praeitį: ką gero padarėme organizacijai seniau, tai dabar grįžšta atgal mums patiems. Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organizacija visiems lygiai tarnauja. Mes tad tarnaukime organizacijai.

K. J. Čivinskas.

IŠ S.L.A. KUOPU DARBUOTĖS

HARTFORD, CONN.
SLA. 124 Kp. Prakalbos Pavyko.

Spalio 28 d. vakare, Lyric svetainėje, Hartforde, kalbėjo SLA. Prezidentas adv. F. J. Bagočius temoje: Kaip Amerikos lietuviai kas kart mažinasi ir kaip mes lietuviai galim čionai ilgai išsilaikyti lietuvybėje. Jo kalba susirinkusiems labai patiko, net antru kartu turėjo kalbėti. Nurodė kaip 50 metų atgal lietuviai čionai buvo visai neskaitlingi, bet vienok pradėjo tverti draugijas ir 48 metai atgal buvo sutvertas **Susivienijimas Lietuvių Amerikoje** — visuomenės organizacija. Sako, jeigu mes, Amerikos lietuviai, sutikime ir bendrai dirbsime visuomenės darbą, tai galėsime lietuvybę palaikyti. Nesa tie musų kerštavimai vieni prieš kitus, pavydas ir neapykanta delei menkniekių pastumės prie to, kad mes, kaipo lietuviai, ne poilgam paliksime mažai žinomi ir dingsime tarpe galingos amerikonų tautos. Ir vietoje tuščių ginčų mums reikia ieškoti budų kaip čion gimusį lietuvių jaunimą auginti lietuvių dvasioje, kad tas jaunimas turėtų norus pasilikti lietuviais ir gerbti lietuvybę. Prašė visus be skirtumo partijų ir įsitikinimų suglau stomis jėgomis dirbti naudingą lietuvybės darbą, kuomet jau gręsia pavojus trečdalio lietuvių tautos išnykimui, arba dingimui tarpe Amerikos galingų tautų. Kalbėtojo nurodymu, lietuviai ateiviai ir čion gimę sudaro trečią dalį visos lietuvių tautos. Plačiai kalbėjo apie SLA. organizacijos reikalus. Labai aiškiai nurodė delei ko kiekvienam lietuviui bei lietuvei reikalinga priklausyti prie Susivienijimo. Pamokinančiai aiškino lengviausius budus vaikučius mokyti lietuvių kalbos ir rašybos. Sako: „Pusę valandos mokyti rašyt, pusę val. skaityti, pusę val. muzikos ir pusę val. šokių. Tokiu budu vaikučiai netik nesipriešins eiti į lietuvių vakarinę mokyklą, bet patys prašys, kad juos leistų".

Kvietė, kad SLA. jaunimas organizuotų apšvietos draugijas, nes SLA. sulig išgalės rems finansiškai. Žodžiu sakant, gerb. F. J. Bagočiaus pasakyta kalba yra augštai įvertinama, kas norėjo jo kalbą suprasti ir supratо. Tik labai apgailėtina, kad brolis Bagočius tą vakarą jautėsi dikčiai nesveiku.

Antras kalbėjo musų jaunuolis Dr. Mindaugas Mikolainis, vietinis. Pirmą kartą turėjau progos išgirsti tą energingą jaunuolį kalbant. Ir turiu sau už garbę, kad teko susipažinti ir maloniai pasikalbėti. Musų jaunas kalbėtojas trumpai kalbėjo apie SLA. reikalus, bet plačiai aiškino apie mediciną. Siekė net tuos laikus, kada žmogaus menkį susižeidimai ir tam panašiai buvo leidžiami bazdaskučiams gydyti. Nurodė, kad chirurgija, higiena arba medikalis mokslas žengia dideliu greitumu pirmyn vis žmonių sveikatos ir gyvybės apsaugai. Dr. M. Mikolainio kalba buvo labai maloni ir aiškiai lietuviška. Senas priežodis sako: Obuolis nuo obelies netoli krinta. Šis priežodis kaip tik pritinka musų buvusiam gerbiamam lietuvybės veikėjui, amžinos atminties Petrui Mikolainiui, kuris po savim paliko tą brangų žiedą, kuris išduoda malonų lietuvybės kvapsnį lietuvių tautai.

Klausytojas A. B.

MANCHESTER, CONN.
Iš SLA. 207 Kp. Susirinkimo ir Darbuotės.

Spalio 14 d. SLA. 207 kp. įvyko susirinkimas. Pirm. J. Užupis tvarkė susirinkimą. Tarpe svarbesnių reikalų buvo išklausytas raportas iš 4-to apskričio metinio suvažiavimo. J. Tvaronaitis išdavė raportą, kiti du delegatai A. Avaronaitis ir J. Birietienė patvirtimo. Taipgi pirm. J. Užupis išdavė raportą atsibuvusios vakarienės. Paaiškėjo, kad kuopa pelno nedaug turės. Mat tuo laiku audėjų streikas buvo pas mus, kada vakarienė įvyko, delei to ir pelno nedaug padaryta.

Vakarienės surengime J. Užupis buvo šeimininkas, ponios Juzė Krauzaitienė ir Magdė Giraitienė, gaspadinės, ponia Petronė Pakalnienė prigelbėjo. Jaunos mergaitės prie stalų svečiams patarnavo.

Susirinkime nutarta surengti kortų partę (Whist Party). Komisijon išrinkta ponia E. Zorskienė ir V. Streimikis. Kuopa gerai gyvuoja ir išpalengvo darbuojasi. **Narys A. B.**

SAN FRANCISCO, CAL.
SLA. 106 Kp. Rengia Linksmą Balių.

SLA. 106 kuopa rengia linksmą „Rožių Balių" šeštadieny, lapkričio 24 d., prasidės 8-tą val. vakare ir tęsis iki 12 val. naktį, Equality Hall, netoli Valincia St., tarpe 16-tos ir 17-tos gatvių. Tai bus tikrai linksmas ir šaunus balius, nes rengimo komisija deda visas pastangas, kad kiekvieną atsilankiusį pilniausiai patenkinti. Bus skanaus alaus išsigerti, taip pat skanių užkandžių užsikąsti. Geras orkestras gros visokius šokius ir visi seni ir jauni galės šokti kiek tik norės.

Širdingai kviečiame visus vietos ir apylinkės SLA. narius ir visus lietuvius atsilankyti ir smagiai laiką praleisti su SLA. 106 kuopos nariais ir jų draugais. Įžanga tik 50c. vyrams ir 35c. moterims ir merginoms. Bilietus geriausiai nusipirkti iš anksto, kuriuos galima gauti pas kuopos narius. Kviečiame visus, jaunus ir senus atsilankyti. **Rengimo Komisija.**

WORCESTER, MASS.
SLA. 57 Kp. Metinė Vakarienė.

Paskutiniu kartu primenu visų SLA. 57 kuopos narių žiniai, kad musų kuopos metinė vakarienė įvyksta lapkričio 10 d., 6:30 val. vakare, L. P. K. salėje, 12 Vernon St. Visiems nariams ir narėms bus pranešta atvirutėmis ir visi ateidami malonėkite tas atvirutes atsinešti, kad mes žinotumem kurie buvote vakarienėje. Kurie SLA. 57 kp. nariai neatsilankys į vakarienę, tai vistiek turės užsimokėti 50c. kuopos palaikymui, nes tokis yra metinio kuopos susirinkimo nutarimas, tad visi turime jo laikytis.

Šia proga vakarienės rengimo komisijos vardu noriu pakviesti ir kitų vietos ir apylinkės SLA. kuopų narius ir visus geros valios lietuvius asilankyti į šią musų vakarienę ir šokius. Visus užtikrinu, kad atsilankę nesigailėsite. Stengsimės visus maloniai priimti ir pavaišinti, kad kiekvienas atsilankęs butų pilniausiai patenkintas. Bus tikrai malonus pasilinksminimo vakaras. Nuoširdžiai kviečiu visus atsilankyti. **J. Degesiunas.**

DORCHESTER, MASS.
Iš SLA. 359 Kp. Veikimo.

SLA. 359 kuopa turėjo savo mėnesinį susirinkimą spalio 19 dieną, kuriame tapo apkalbėta daug svarbių dalykų SLA. ir kuopos reikalais. Rengimų komisija savo raporte pasiteisino, jok praeitą vasarą negalėjo surengti pikniko delei neturėjimo progos gaut tinkamą vietą. Mat Bostono kolonijoms didelis keblumas delei suradimo piknikams vietų vasaros metu. Visuomet reikia naudotis kitų kolonijų vietomis, ar tai Mentello ar Norwoodo ar kt.

Taigi šiame susirinkime buvo nutarta rengti balių su šokiais lapkričio 17 dienos vakare. Nors mes dorchesteriečiai stengiamės savo veikimą plėtot savo kolonijoj Dorchestery, tačiau visų Bostono lietuvių centru yra So. Bostonas ir tenais turi savo nuosavą namą, Lietuvių Piliečių Kliubo salę, taigi ir mes šį kartą nutarėme rengti balių So. Bostone, Lietuvių Salėje, kad paremti saviškius, arba patys save, o ne kitataučius. Ypatingai, kuomet dabar kliubas išleido daug pinigų pertaisydamas šokių salę, kuri yra tikrai moderniškai įrengta.

Šis parengimas manome bus pasekmingesnis už visus buvusius. Tikimasi turėt daug jaunimo ir suaugusių. Jaunuolių orkestras, kuris susideda iš 6—7 instrumentų ir kuriame nėra suaugesnio 15-kos metų vaikino, trumpu nuo jų susiorganizavimo laiku jau gerai pasirodė. Griežia lietuviškus ir angliškus šokius. Taipgi penkiasdešimts merginų ar moterų turės progos įeiti visai dykai, kurioms prie durų klius laimingi bilietai.

Praeitą metą 359 kuopa irgi turėjo porą sekmingų parengimų, kurių vieno pelnas $25.00 buvo paaukota antram skridimui į Lietuvą.

Praeitą rugpiučio mėnesy, važiuojant iš Maynardo SLA. antro apskričio pikniko namo, buvo skaudžiai automobilio sužeista viena mųs kuopos narė, T. Dzeventkauskienė, kuriai tapo išnaryta iš peties ranka ir visas kumas sudaužytas. Dar ir po šiai dienai serga ir rankos negali pakelti.

Vėliaus buvo lengvai sužeista kita narė E. M. Aleknienė, kuri jau pasveiko. **P. B.**

Į Lietuvą
Tik vieną kartą persėst Kopenhagoj
Nuolatiniai išplaukimai
Patogi kelionė

KALĖDŲ EKSKURSIJA
S. S. Frederik VIII
iš New Yorko Gruodžio 8 d.
Ekskursiją vadovauja
K. Falck Rasmussen

Didelė Nuolaida
Specialių ekskursijų tikietams į abu galu
Kainaraščius ir laivų išplaukimo tvarkraščius galima gaut pas visus autorizuotus agentus arba
SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE
27 Whitehall St., New York

S. L. A. KALENDORIUS
KUOPŲ BEI APSKRIČIŲ PARENGIMAI

BUFFALO, N. Y. — SLA. 304 kuopa rengia šokių vakarą šeštadieny, lapkričio 10 d., Ukrainų Svetainėj, 205 Military Road. Šokiai prasidės 8 val. vakare ir tęsis iki vėlumos. Bus gera muzika, visokių užkandžių ir gėrimų. Nuoširdžiai kviečiame visus SLA. narius ir visus vietos ir apylinkės lietuvius atsilankyti. — Rengėjai.

—o—

WORCESTER, MASS. — SLA. 57 kuopa rengia metinę vakarienę su programu ir šokiais šeštadienį, lapkričio 10 d., 6:30 val. vakare, L. U. K. salėje, 12 Vernon St. Visi SLA. 57 kuopos nariai privalo dalyvauti, nes vistiek turės įžangą užsimokėti. Taipgi nuoširdžiai kviečiame ir kitų vietinių ir apylinkės SLA. kuopų narius ir visus lietuvius dalyvauti, stengsimės visus kuopuikiausiai patenkinti. — Komitetas.

—o—

BURNSIDE-CHICAGO, ILL. — S. L. A. 63 kuopa rengia balių su programu lapkričio 11 d., 6 valandą vakare. J. Podgurniko Svetainėj, 1200 E. 93 St. ir Woodlawn Ave. Kalbės SLA. Iždin. adv. Gugis, dainuos Rožių Žemės choras, šoks jauna panelė Bruzaitė. Šokiai bus prie geriausios lietuvių muzikos J. Steponavičiaus. Kviečiame narius ir svečius skaitlingai dalyvauti. Įžanga tik 25 centai. — Rengimo Komitetas.

—o—

DORCHESTER, MASS. — SLA. 359 kuopa rengia puikų rudeninį balių su šokiais subatoje, lapkričio 17 d., prasidės 7 val. vakare, Lietuvių Piliečių Kliubo svetainėj, E ir Silver gatvių, So. Bostone. Piliečių Kliubo salė yra naujai puikiai ištaisyta, todel smagi šokti. Penknasdešimts merginų ar moterų turės progą įeit visai dykai, kurios laimės giliukingą bilietą. Griež didelis ir puikus jaunuolių orkestras visokius šokius. Bus skanių valgių ir gėrimų. Nuoširdžiai kviečiame atsilankyti visus — busite patenkinti. Įžanga 25c. ypatai.—Rengėjai.

—o—

WILKES BARRE, PA. — SLA. 115 kuopa rengia didelį balių lapkričio 17 d., 1934 m., Svetainėje Crystal Ball Room, 325 E. Market St. Bus duodama keturios dovanos-prizai: 1 prizas — $10.00; 2 prizas $7.50; 3 prizas $5.00; 4 prizas $2.50. Kurie dar neturite nusipirkę tikietų, tai malonėkite nusipirkti pas rašt. J. Tunaitį, arba pas kitus kuopos viršininkus. Įžanga 25 centai, vaikams 10 centų. Bus gera muzika ir baliaus rengėjai stengsis visus užganėdyt kogeriausiai. Kviečia visus lietuvius atsilankyti koskaitlingiausiai. — Rengimo Komisija.

—o—

AN FRANCISCO, CALIF. — S. L. A. 106 kuopa rengia „Rožių Balių" šeštadienį, lapkričio 24 d., 8 val. vakare, Equality Hall, netoli Valincia St., tarpe 16-tos ir 17-tos gatvių. Balius tęsis iki 12 val. naktį. Geras orkestras gros visokius šokius. Bus skanaus alaus išsigerti ir skanių užkandžių užsikąsti. Širdingai kviečiame vietos ir apylinkės SLA. narius ir visus lietuvius atsilankyti. Įžanga tik 50c. vyrams ir 35c. moterims ir merginoms. Visus užkviečia — Rengimo Komisija.

—o—

MAHANOY CITY, PA. — SLA. 211 kuopa rengia metinį balių lapkričio 28 d., Norkevičiaus Svetainėj, W. Mahanoy Ave., pradžia 7 valandą vakare. Visus prašom atsilankyti ir praleisti vakarą linksmai. Bus gero alaus išsigerti ir visokių užkandžių. Pirmos klasės orkestras gros visokius šokius iki vėlam laikui. Įžanga vyrams 35 centai, moterims ir merginoms 25 centai. Užprašom visus. — Komitetas.

—o—

NEW HAVEN, CONN. — SLA. 142 kuopa rengia gražų perstatymą — bus suvaidinta Pr. Bajoro komedija „Pasaulis be moterų". Vaidina Bridgeporto artistų grupė, kurie kartu patieks ir juokingų dialogų ir kitų naujanybių. Po vaidinimui bus šokiai. Šis linksmas vakaras įvyks „Dėkų Dienoje", lapkričio 29 d., prasidės 4-tą val. po pietų, Lietuvių Bendrovės salėje, 243 Front St. Kviečiame visus vietos ir apylinkės SLA. narius ir visus lietuvius atsilankyti. — Rengėjai.

—o—

WAREHOUSE POINT, CONN. — SLA. 334 kp. rengia paveikslų iš Lietuvos vakarą. Paveikslus rodys p. J. Januškevičius, kuris praeitą vasarą buvo Lietuvoje ir iš ten parsivežė nuotraukas iš Didžiosios ir Okupuotos Lietuvos. Parodoma tų kraštų žmonių gyvenimas. Parengimas įvyks šeštadieny, lapkričio 17, 8 val. vakare, Enfield Town Hall, Enfield, Conn. Įžanga 25c., vaikams — 15c. Kviečiame visus vietinius ir apylinkės lietuvius atsilankyti. — Rengėjai.

Įdomųs Pasiskaitymai

Rašo V. S. JOKUBYNAS.

SEPTYNI KNYGŲ REKORDAI.

Seniausia pasaulyje knyga yra tai Papyrus, kurią Prisse'o ekspedicija nesenai surado Tebo kapuose (Afrikoj). Knyga Papyrus paeina iš 3350 metų prieš Kristaus gimimą. Dabar ji yra Paryžiaus knygyne.

Didžiausia knyga pasaulyje, tai anatomijos Atlasas, kuris dabar randasi valstybiniame Austrijos knygyne, Vienoje. Ilgio ši knyga turi 1 metrą ir 90 centimetrų ir 90 centimetrų pločio. Šitos knygos spaudinimas tęsėsi septynis metus (1823 iki 1830 m.).

Mažiausia pasaulyje knyga, tai Galileo laiškai, atspausdinta Paduoj, 1897 m. Jos teksto smulkumas sunkiai duodasi skaityt net per stipriausį magnetišką stiklą. Jos dydis išneša vos 10 x 6 milometrus.

Brangiausia pasaulyje knyga, tai „Codex Sinaiticus", kurią nesenai iš Rusijos valdžios nupirko Britiškas muzėjus, užmokant 100,000 svarų strelingų (iki šiol brangiausia knyga buvo skaitomas Gutenberg'o švent raštis).

Daugiausia pasaulyje išsiplatinusi knyga, tai Šventas Raštas (biblija), kurią Britanijos Bibliškoji Draugija yra išleidusi 600 kalbų. Iki šiol šios knygos yra išplatinta visose valstybėse iki 500 milionų egzempliorių.

Didžiausios įtalpos knyga pasaulyje yra tai kiniškas žodynas „Tu-stu-tsbitsheng", susidedantis iš 5,020 tomų. Kiekvieną tomą sudaro apie 200 puslapių. Šitas žodynas, pareikalavus Kinijos valdžiai, buvo atspausdintas pradžioje šešiolikto šimtmečio.

Sunkiausia pasaulyje knyga, tai vieno Austrijos kunigaikščių parašyta „Parga". Tai Italijos istorija. Šita knyga sveria 48 kilogramus.

—o—

PRANAŠAUJA ANGLIJAI PAVOJŲ.

Anglijos filosofas G. H. Shaw išskaito, kad pasaulio didžiųjų valstybių tvarkos aparatą galutinai suardė tų valstybių įstatymai, amžinai aprubežiuoti konstitucijų paragrafais taip, kad valstybių tvarkai negalima nė žingsniu paeit pirmyn su gyvenimo reikalavimais ir todel pačioms valstybėms tenka dulyt savo pačių pražučiai.

Tos valstybės, kurios permatė tai, įvedė savo tvarkoj reformas, o kitos įgyvendino diktaturas. Diktaturų šiandien turime septynetą: Staliną, Hitlerį, Mussolinį, Kemal, Rooseveltą, Pilsudskį ir De Valera. Vieni jų yra šalininkais demokratijos, kiti tiranijos. Koki jie nebutų, visgi tenka pripažinti faktą, kad diktaturų vadovybėje valstybės pažengė su gyvenimo reikalavimais kelis plačius žingsnius pirmyn.

Anglija gi pasiliko įsikabinusi senosios tvarkos ir nemano nuo jos pasitraukti. O pačią tą tvarką jau baigia sugraužt partijos. Partijų ponai sau pagelbininkus renkasi gatvėse ir iš gatvių juos siunčia į valdžios departamentus; toki pasiuntiniai ten randa kitų partijų pasiuntinius. Vieni antrus diskredituoja, ne valstybės reikalus ir gerovę tobulindami, tik savo partijų autoritetą gindami. Pertai dažnai pasitaiko, kad išleidžiami įstatymai valstybei pragaištingi, nes vienos partijos gerus ir valstybei naudingus pasiulymus teikia, antroji pusė stengiasi nusmelkti tik su tuo tikslu, kad ne anos partijos, bet šitos, butų viršus. Valstybės departamentai, apsiginklavę guminėmis ant spaudomis, partijų išleidžiamus tokius įstatymus leidžia gyvenimam, nes juos užgiria įsigyvenusi, amžinoji valstybės tvarka. Įstatymų vykdymo aparatas tai priemieras, kuris irgi kokios nors partijos sunus. Dabartiniais laikais valstybės vyrus jau pavaduoja partijų vyrai. Tačiau priemieras nors ir matytų leidžiamų įstatymų valstybei žalingumą, jis turi prieš tai užsimerkt, nes įstatymai ir konstitucija jį taip aprubežiuoja, kad už menkiausį žingsnį vienon ar antron pusėn, jį laukia valstybės išdaviko kepurė.

Prie šitokios, savo dienas atgyvenusios sistemos, partijoms graužiant valdymosi aparatą, Anglijai grumoja revoliucijos pavojus. Revoliucija užsikurs net nejučiomis. Ir Airiją laukia tas pats likimas. Airiją prie revoliucijos slanksčio stumte stumia netik vietinių partijų rietynės, bet ir nuolatinės kovos katalikų su protestonais ir Anglijos valdžios tvarkos forma.

Francuzai irgi pranašauja Anglijai revoliucijos pavojų, tik kitokioj orientacijoj. Jules Saurvein įžiuri Anglijai pavojų iš Japonijos pusės. Priežasčia tam permatoma Japonijos pirklybą.

Japonija neturtinga šalis. Gyventojų turi 93 milionus ir populiacija vis didinasi. Valstybės plotas jau dabar gyventojus beveik neišmaitina, o ateityje badas neišvengtinas. Japonijai lieka du išeities keliai: susilaukti namie revoliucijos, arba pradėti su kuo nors karą, kad praplėtus savo rubežius, kad padinus žemės plotą savo gyventojams. Tad ieškoma progų karui. Artimesni ir tolimesni kaimynai: Kinija, Rusija, Brito-Indija, Jungtinės Valstijos ir Australija. Su kuo kariaut? Ilgai žiurėta į Jungtines Valstijas, bet nesurasta priežasčių; mėginta sudaryti intrigas del smour-propria, mėginta pritaikyt emigrantų reikalus, bet tai vis nevyko. Mėgino išreikalaut Pacifiko vandenynui neutralitetą, ir iš to niekas neišėjo. Ant galo apsiskaitė, kad norint su Jungtinėmis Valstijomis kariaut, pirmiausia reikia turėt užkariautą Kalifornijos valstiją ir tik tada numota ranka ant to visko.

Vėliaus ėmė žiurėt į paveržimą Rusijai Mandžurijos su Korea. Tada tai buvo galima, nes Rusija buvo dar labai silpna Rytuose. Kol į viską tą gerai įsižiurėta, Rusija spėjo Sibire tvirtai įsistiprinti ir šiandien Japonijai kariavimas su Rusija jau negalimas. Mėgino ieškot priekabių prie Kinijos, bet pasirodė, kad žemė ten žmonėmis apgyventa pertirštai, o be to ir šalis labai neturtinga.

Ant galo Japonija pasirinko naujausią savo sumanymą — kovot savo pirklyba, konkuruojant su kitomis šalimis, jų rinkas užverčiant savo pigiais išdirbiniais. Tas jai labai galima, nes Japonijoj darbininkai pigūs, dirba už 60—150 jenų per dieną. Japonija kad ir menkai pelnydama, savo išdirbinių pigumu pralenkia viso pasaulio rinkas. Pavyzdžiui, kad ir Jungtinėse Valstijose mes pirkdami vietinius degtukus, turime mokėti 10 centų už 10 dėžučių, o Japonijos degtukų 12 dėžučių gaunam tik už 5 centus. Toki pat japoniškų pardavinių pigumai ir kitose valstybėse, kur tik jie pasiekia rinkas.

Šitą Japonijos išdirbinių pigumo konkurenciją pirmiausiai ir skaudžiausiai pajuto Anglija, nes jos išdirbinius Japonijos išdirbiniai visur ėmė stumti iš rinkų, net pačiose Anglijos kolonijose, nekalbant jau apie kitas šalis. Pavyzdžiui, Anglijos „nuosavybė" Australija, kurią valdo šeši milionai anglų. Sulig senųjų tradicijų ir tulų sutarčių, Australija sau reikmenis pirkdavosi tik iš Anglijos. Bet pastarais laikais Australija Anglijos išdirbinių beveik neperka; perka tik japoniškus. Ir kurgi pirks, kad japoniško šilko mastą perka už aštuonis centus, kuomet už mastą angliško šilko reikia mokėti šešis kartus daugiau. Arba Anglijos išdirbimo dviratis Australijoj parduodamas už $25, o japoniškas toks pat dviratis kainuoja nepilnai penkis dolerius. Tas pats ir su kitais išdirbiniais. Tas pats pradeda rodytis Kinijoj ir Brito-Indijoj.

Anglija delto ėmė degt piktumu. Nuo kart šnairavimas, paskui piktžodžiavimas, o iš to ir rengimasis karan. Rengiasi karan ir Anglija, ir Japonija. Pastaroji ypač pasidrąsino kuomet Jungtinės Valstijos paliuosavo Filipinus. Be to, ji tikisi kare sau talkos iš Indijos, šiek-tiek iš Kinijos, o iš Australijos pusės nesitiki pavojaus.

Jeigu tokis karas įvyktų, tai Saurvein'o nuomone, Anglijai rastųsi didelis pavojus. Pirmiausiai del sukiužusios dabartinės jos tvarkos, prasidėtų naminiai maištai, o iš tų ir revoliucija. Tuo pasinaudodama Australija pertraukus ryšius su Anglija, pasiskelbtų nepriklausoma. Egiptas galutinai nuo Anglijos pasiliuosuotų irgi. Nežinia dar kaip Kanada gali pasielgti. O revoliucijai liepsnojant ir visos kitos Anglijos kolonijos tuomi pasinaudotų: arba pasiskelbtų nepriklausomomis, arba kitų butų greitai išgraibstytos.

Tokis karas Anglijos su Japonija labai galimas ir jei taip, tai ir visos to pasekmės taipgi galimos. Anglijos vienintėlė talkos viltis — Jungtinėse Valstijose. Bet iš praktikos žinoma, kad revoliucijos metu svetimi talkininkai neturi reikšmės.

Gyvenimo Nuotrupos

KATALIKIŠKAI DAKTARIŠKOS AMBICIJOS.

„Draugas" praneša, kad Chicagoje įsikurė nauja lietuvių daktarų organizacija. Iš visko matosi, kad šios organizacijos iniciatoriais ir vadais yra taip sakant grynieji katalikiški daktarai, su to paties „Draugo" nuolatiniu bendradarbiu Dr. A. G. Rakausku priešakyje.

Yra geru dalyku, kuomet profesionalai susiorganizuoja savo profesijos ir visuomenės švietimo tikslais. Tik šiuo atvėju Chicagos katalikiški daktarai organizuojasi kitokių ambicijų stumiami. Jiems, matoma, pirmiausiai ir svarbiausiai norisi buti vadais daktarų draugijos. Antru akstinu neabejotinai yra katalikiškos politikos sumetimai. „Draugas" jau tulas laikas atgal grumojo liberališkesnio nusistatymo daktarams, kad katalikai parodys savo jėgas ir tuomet tie lietuviai daktarai gailėsis, kurie šiandie netarnauja „Draugo" kromeliui. Dabar naujos daktarų draugijos įkurimas bene bus pirmu tų katalikiškų jėgų parodymo žingsniu.

Musų supratimu, naujos daktarų draugijos įkurimas yra jokiais motyvais nepateisinamas lietuvių daktarų organizuotų jėgų skaldymas. Jau gana ilgas laikas gyvuoja Amerikos Lietuvių Daktarų Draugija, kuri visą eilę naudingų Amerikos lietuvių visuomenei darbų yra atlikus. Nejaugi artimi „Draugo" politikai lietuviai daktarai negali sutilpti šion draugijon?

Daugiau nei keista, kuomet net profesionalai-inteligentai negali apseiti be tikybinės ar politiškos antspaudos savo profesionaliuose darbuose. Turbut Amerikos lietuvių išeivijai tenka pergyventi draskymosi amžius ir tos draskymosi manijos nepajėgė išvengti net tie lietuviai daktarai, kurių dvasios vadu yra „Draugas".

—o—

BAISUS „ŠMEIŽTAS".

Brooklyno bolševikų organas nepamiršta išniekinti mirusio S. L. A. mario velionio Jono Šliko. Tokia jau bolševikų „darbininkiška logika": jei ne jų kromeliui žmogus tarnauja, tai ir mirusį pasieks bolševikiški purvai. Bolševikiškiems darbininkams visai nereikalingas ir nežinomas kulturingų žmonių paprotys, kad mirusius palikti ramybėje: jei jau negalima ar nenorima apie juos gerai atsiliepti, tai bent nešmeižti mirusiųjų.

Juokingiausia, tačiau, kad bolševikų organas didžiausiu prasižengimu velioniui Šlikui skaito ir sako, kad jis baisiai „apšmeižęs" darbininkišką judėjimą, kuomet jis pasakęs sekamai:

„Aš asmeniškai esu susipažinęs su Rojum Mizara ir dažnai jį esu susitikęs fraternališkais reikalais. Aš jį žinau kaipo 100% komunistą ir susidomėjusį vystumu ir plėtimu komunistų idėjų Amerikoje".

Jei šitokis pareiškimas p. Mizaro adresu yra šmeižtas, tai kuo tada yra p. Mizara? Vadinasi, komunistų organas skaito didžiausiu šmeižtu, kuomet jo redaktorių kas pavadina šimto nuošimčių komunistu, susidomėjusiu vystymu ir plėtimu komunistinių idėjų Amerikoje. Keista, kuomet toks „garsus" komunistų lyderis kratosi šimto nuošimčių komunisto vardo.

—o—

KARALIAUS PYKTIS.

Siamo karaliukas Pražadhipok baisiai supyko, kuomet jo valdomos valstybės parlamentas atėmė jam teisę spręsti savo pavaldinių gyvybės ir mirties klausimą. Vadinasi, suvaržyta karaliukui neribotos teisės ir užtai jis tiek supyko, kad pagrumojo net abdikavimu sosto.

Tai bene lengviausias budas atsikratyti karunavotų parazitų. Suvaržyt jų teises iki tokio laipsnio, kad ponai karaliai supyktų ir sava valia pasitrauktų nuo sostų. Jei tokiu budu visų karalių butų galima atsikratyti, tai butų išvengta bereikalingai praliejamo kraujo ir kitokių nesmagumų toms valstybėms, kurias šiandie dar valdo karaliai.

Bet Siamo karaliukui bėdos nebus sosto netekus. Sakoma, jis turi $100,000,000 vertės įvairių žemčiugų ir brangenybių ir jo metinės pajamos siekia $6,000,000. Didelis laimėjimas valstybei atsikratyti tokio parazito, kuris savo rankoje laikydamas pavaldinių gyvybės ir mirties klausimą tiek turtų prisiplėšė.

—o—

DARBDAVIAI BĖGA NUO DARBININKŲ.

Turbut bus pirmas atsitikimas Amerikos organizuotų darbininkų istorijoj, kad darbdaviai likviduoja savo biznį ir bėga nuo darbininkų, kuomet pastarieji pareikalavo pagerinti jų darbo sąlygas. Pastaromis dienomis pasirodė spaudoje pranešimas, kad Great Atlantic & Pacific Tea kompanija likviduoja savo visas krautuves Clevelando mieste ir visiškai išsikrausto su biznių iš to miesto. Sakoma kompanija uždarė 428 savo krautuves, kuriose dirbo 2,200 darbininkų.

Clevelando Darbininkų Federacijos vadovybėje apšauktas streikas dviejų unijų vardu, butent mėsos kapotojų ir krautuvių patarnautojų bei manadžerių unijų vardu ir spalių 27 d. išėjo streikan 300 mėsininkų. Principialiu darbininkų reikalavimu yra įvedimas unijos visose kompanijos krautuvėse Clevelande.

Atlantic & Pacific Tea kompanija turi 15,131 krautuvę 35 valstijose ir dviejose Kanados provincijose ir samdo virš 90,000 darbininkų. Paskutinės kompanijos apyskaitos parodo, kad visas kompanijos turtas siekia $165,347,833 ir pastaraisiais trimi metais kompanija mokėjo po $6 metinių paprastų dividendų ir po $1 nepaprastų dividendų ant kiekvieno šėro. Vadinasi, kompanijos uždarbis yra vidutinis.

Susidaro keista padėtis, kuomet darbdaviai pabėga su savo bizniu nuo darbininkų kai jie pradeda reikalauti geresnių darbo sąlygų. Bet vargiai kompanija rįžtųsi likviduoti visas savo krautuves del darbininkų pareikalavimo geresnių darbo sąlygų. Todel vargiai kompanijai pavyks išgąsdinti savo darbininkus šituo gestu Clevelando mieste.

Negudri Agitacija

Tulas laikas atgal „Tėvynės" Redakcija labai vietoje ir tiksliai nurodė, kad negalima kėsintis įtraukti musų Susivienijimą į tokias politinio veikimo kombinacijas, kaip LDS. viršininkai pasiulė, butent, kad Amerikos lietuvių fraternalės organizacijos imtųsi iniciatyvos iškelti kovą prieš karą ir fašizmą. Tokį SLA. organo nusistatymą parėmė ir pereitas Pildomosios Tarybos suvažiavimas ir savo nutarimu pareiškia, kad šiuo laikotarpiu Susivienijimas negali dėtis prie tokių politinio veikimo kombinacijų.

Del šito Pildomosios Tarybos nutarimo kelia didžiausį lermą komunistinė spauda. Negana kad komunistų organai visokias insinuacijas ir šmeižtus leidžia SLA. Pildomosios Tarybos adresu, bet net ir LDS. organas „Tiesa" kopijuoja tuos šmeižtus iš komunistų organų ir drabsto jais SLA. viršininkus. Negana to, LDS. organas bando suagituoti SLA. narius ir kuopas, kad jos dėtusi prie to politinio darbo.

Vargiai rasis bent viena tokia SLA. kuopa, kuri paklausytų tos agitacijos ir dėtusi prie tokių politinių kombinacijų, kurios vyriausiai siulomos tik tam, kad sustiprinti komunistų kromelį. Labai abejotina, kad tie komunistų šukavimai prieš karą ir fašizmą paremti nuoširdžiu noru prieš tas pasaulio blogybes kovoti. Jei komunistai tikrai to siektų, tai jie į tos kovos frontą įimtų ir kitais izmais paremtas diktaturas, kurios niekuo nesiskiria nuo fašizmu paremtos diktaturos. Jei jiems tikrai rupėtų pasipriešinti kilančiam karo pavojui, tai jie savo veikimą koncentruotų ne vien prieš Ameriką, kurioje mažiausiai karui rengiamasi, bet įtrauktų į surašą ir Sovietų Rusiją, kuri nepalyginamai didesniais šuoliais rengiasi karui, negu Amerika.

Visi protaujantieji SLA. nariai šitai žino ir supranta. Todel nei komunistų spauda, neigi jų susivienijimo organas neapdums akių tokia savo agitacija protaujantiems SLA. nariams. Bereikalingai tik stengiasi drumsti musų Susivienijimo vandenis — žuvų nepasigaus. Taigi nors ši komunistų agitacija visiškai nevietoje, bet ji ir nepavojinga musų Susivienijimui.

Prie šios progos galima tik tiek pasakyti, kad musų komunistai vis dar neišmoksta džentelmoniškai elgtis visuomeninių darbų arenoje. Vienos fraternalės organizacijos organui kištis į kitos fraternalės organizacijos reikalus yra labai negražu ir nežmoniška. Manau SLA. organas „Tėvynė" galėtų nepalyginamai daugiau kištis į LDS. reikalus, bet to nedaro. Man yra gerai žinoma, kad nekartą LDS. kuopos ir veikėjai kreipėsi į „Tėvynę" su savo raštais vidujinių nesusipratimų reikalu, tačiau „Tėvynės" Redakcija tokių raštų netalpino ir patarė tokius nesusipratimus išrišti savo organizacijos organe. Taip elgiasi visi padorus ir sąžiningi žmonės — didžiųjų organizacijų vadai. Tik komunistų organizacijos vadai šitos žmoniškumo taisyklės nesupranta. Jie pikta puola S. L. A. viršininkus ir lenda į S. L. A. kuopas su savo kromelio agitacija.

SLA. organizacija yra stuvėrta nepartiniais-tautiniais pagrindais. Jos tikslas ne politinės kovos, bet apdrauda, pašelpa, labdarybė ir kulturinis darbas. Tokiais tikslais organizacijos negalima velti į bent kokių politinių veikimų kombinacijas. Todel SLA. Pildomoji Taryba labai išmintingai padarė atsisakydama velti Susivienijimą į komunistų siulomą politinį veikimą. Gal Pildomoji Taryba padarė tik tą klaidą, kad permandagiai užprotokolavo tą savo atsisakymą. Matyt komunistų vadai to nesupranta ir todel bando švarkų rankoves išsivertę pabauginti SLA. narius Amerikoje ne esamo fašizmo baubu. Kas tik ne komunistiška, tai vis kas fašistiška, taip galvoja, taip ir kalba komunistai.

Bet SLA. nariai galvoja kitaip ir padėtį mato tokia, kokia ji ištikrųjų yra. SLA. nariai žino, kad komunistų ir fašistų diktaturos yra esmėje artimos sesutės. Tik kitokiais rubais pasipuošę. Tai viskas. Šitokiu supratimu žmones sunku suklaidinti ir dar sunkiau politinio ir medžiaginio kapitalo iš jų pasidaryti, nežiurint kokiomis vėliavomis savo kromelį apkabinėsi. Šitai kartą ant visados turėtų suprasti ir komunistų politikieriai.

Darbo Žmogus.

GYVENIMO RUOŽAI

Rašo A. B. STRIMAITIS.

NUPUOLUSI MOTERIS.

Daugumas žmonių linkę mesti paniekos žodį į tokią moterį, kuri nueina doroje nupuolusių žmonių keliais. Miestuose, kur doroje nupuolusios moterys susikonentravusios gyvena, sakoma, kad gatvės išpuoštos raudonomis šviesomis. Man viešint Lietuvos laikinoje sostinėje Kaune, teko skaityti veikalą, užvardintą „Nuodėmių gatvė". Perskaičius minėtą veikalą, randi tenai tikėtinų ir netikėtinų nuotokių. Užtinki tokių atsitikimų, kad pradedi žmogus mąstyti ir svarstyti ar galimi tokie dalykai realiam žmonių gyvenime ir pagaliau prieini išvados, kad autorius daug yra perdėjęs tokiais apipasakojimais, kurių realiam gyvenime buti negali. Bet kad gyvenimas turi tokių paslapčių, kad kartais jas atidengus atrodo svetimesnės už grynąją teisybę, tad šios knygos autoriui ir nedrįsčiau užmesti perdėtos fikcijos.

Aš sutinku ir manau daugelis su manim sutiks, kad yra moterų, kurios doroje taip nupuolusios, kad jas pakelti iš tos bedugnės jau nėra jokios vilties. Bet kodel žmonės linkę kalbėti tik apie moterį tokiais atsitikimais? Ar vyrai angelų sparnais virš gyvenimo skraido? Kas moterį priveda prie tokio nupuolimo?

Tiesa, doroje nupuolusi moteris yra šlykšti. Tokią moterį galima ištolo matyti, jei tik bus plačiau atvertos durys, tai budamas kitame kambaryje girdėsi nupuolusią doroje moterį. Labai retas bus atsitikimas, kad dora, save gerbianti moteris leis jos akyvaizdoje kam nors vulgariškai šnekėti. Ji pati nekalbės ir kitiems neleis blevyzgoti viską kas tik ant seilės ateina.

Taip, doroje nupuolusi moteris yra smerkiama net tų hipokritų, kurie jei ne tą, tai kitą panašią moterį išvedė iš doros kelio, atėmė iš jos viską, ką tik turėjo, suardė jos gyvenimą, sunaikino jos ateitį, dažnai net šeimynų gyvenime tragedijas pagimdė. Ir tokis hipokritas, nuduodamas esąs doru, nešasi rankoj akmenį, kad mesti į doroje nupuolusią moterį.

Kristus nebuvo tokiu netolerantišku, kaip musų visuomenė. Kuomet Magdelena buvo atvesta pas jį nuteisti, jis susirinkusiai įsiutusiai miniai, kurioje kiekvienas laikė akmenį rankoje užmušimui nuodemininkės, pasakė:

„Meskite akmenį į ją, kuris esate be nuodėmės". Minia susigėdusi išsiskirstė, o Kristus glostydamas veidą nupuolusios moteriškės pasakė:

„Eik ir daugiau nenuodėmiauk!"

Magdelena netik pasitaisė, bet tapo pavyzdinga moteris ir net Kristaus apaštalų šventąja buvo pripažinta.

Mes patys nuo nuodėmių nėsam laisvi ir kartu labai tolerantiški. Netik nesistengiame nupuolusius doroje žmones pakelti, bet dar pasmerkiam juos iki žemiausio laipsnio, izoliuojam iš savo tarpo, kad pasirodyti esant be nuodėmių.

Moteris, kuri nugrimsta į patį gyvenimo dugną, grimsta laipsniškai, žingsnis po žingsnio. Pastebėjus tokią silpną gyvenimo auką, visuomet reikia pasistengti paduoti pagelbos ranką. Nevisos moterys virsta blogomis del savo silpnos valios, ar blogos intencijos. Priežasčių yra daug. Vienos paslysta del nesuderinto apsivedimo, kitos del blogos draugystės ir daugelio kitų įvairių priežasčių. Jei mes butumem daugiau tolerantingi ir susipratę, o ypatingai moterys, daug galėtumem pagelbėti toms nelaimingoms moterims, kurios pradeda laipsniškai grimsti į gyvenimo dugną.

Šios rušies moters yra ligonės. Del kokios nors priežasties protiškai silpnos, neturi fiziškos atsparos, kaip nepataisomas alkoholkas, ar įpratęs narkotikų naudotojas. Toki nelaimingi ligoniai dažniausiai reikalauja moralės pagelbos, lygiai kaip ligoninėse ir pamišėlių įstaigose esanti ligoniai. Vietoje, kad mes suprastume svarbą tokios moralės pagelbos teikimą sergantiems, kad parodytumem jiems simpatijos, nepagailėtumem sveikų patarimų, mes juokiamės iš jų, smerkiam juos. Dažnai girdime sakant, kad pasaulis eina sparčiu žingsniu į prapultį, kad jaunoji karta blogai elgiasi, nesigėdi nei senesniųjų, nei savo tėvų neklauso. Sakoma, kad kilant civilizacijai, pasaulis grimsta į moralį sugedimą.

Raudonskuriai šios šalies gyventojai — indijonai nepažino alkoholinio skonio. Su atkeliavimu civilizuoto balto žmogaus, „ugninis vanduo" (taip indijonai vadina degtinę) nukovė ne vieną laukinių indijonų gentę. Tas pats alkoholis priveda ir musų moteris neišskiriant ir vyrų, prie ekonominio, protinio ir moralio bankroto.

Vieno fakto neprivalome pamiršti: ten, kur viena nedora moteris, tai dešimts daug nedoresnių vyrų randasi. Jei butų tik vienas vyras, tai moteris butų angelu. Delto smerkdami moterį, pirmiausiai patys atsistokim priešais veidrodį ir paklauskim savęs, ar mes esam liuosi nuo tos nuodėmės? Ar kartais nesam vienu iš tos dešimties vyrų?

LIETUVIAI AMERIKOJE

PITTSBURGH, PA.
Sandaros Koncertas.

Kas dalyvaus Sandaros Jubilėjiniam koncerte, kuris bus L. M. D. Svetainėje, 18 dieną lapkričio? P-lės Zelenauskaitės,, p-lė Paulekiutė, p-lės Plukiutės, ponia Grinienė solistė; p-lė Marčiukeniutė smuikininkė, J. Bliumbergis akordistas, p-lės Rajauskaitės su įvairiais instrumentais ir p-lė Kuiziniutė. Tai vietiniai. Iš Clevelando: p. Adelaidė, Miliauskaitė, p. J. Jarus ir p. Jarienė ir dar kas tai, ką clevelandiečiai laiko slaptybe, nepraneša, nes nori „surprizą" padaryti. Na, o iš Youngstown, Ohio p-lė R. Lukoševičiutė, youngstoniečių žvaigždė.

Tai bus vienas iš įžymiausių koncertų, kada buvo Pittsburghe. Prie to bus užkandžių ir dar proga apsisukti.

Todel visi esate kviečiami koskaitlingiausiai atsilankyti, nes įžanga visai pritaikyta prie depresijos laikų, vos 35 centai ypatai.

Juozas Virbickas.

PHILADELPHIA, PA.
Nusistatymas Antrojo Transatlantinio Skridimo Reikalu.

Musų kolonija, kuri tiek buvo užžiebta darbu ir tiek daug prisidėjo pinigiškai remti Antrą Lietuvių Skridimą per Atlantiką, nemažai nusiminė, nuliudo, kad skridimas neįvyko šį metą, kaip buvo žadėta. Dabar viens kito klausinėja kas atsitiko? Daugiau išmananti aiškina priežastis, del kurių skridimas negalėjo įvykti; kiti nešioja pletkus skersai ir išilgai miestą, kad juos „apgavo". Tik tie ramiai ir rimtai užsilaiko, kurie artimiausiai stovėjo ir dabar tebestovi prie vairo visos tos darbuotės nuo pat pradžios ir jie stovės iki galo. Jiems skridimas rupėjo ir dabar rupi daugiau, negu tiems, kurie mažai arba visai neprisidėjo, bet del susidariusių priežasčių, kurios buvo spaudoj skelbta ir perskelbta, negalėjo įvykti. Su atei nančio pavasario pradžia ar vasara, musų visų troškimai išsipildys lietuvių triumfui ir garbei, visi darbuotojai ir rimti rėmėjai abejonės apie tai neturi. Taip dalykams susidėjus, geriaus kantriai ir ramiai palukėti, negu rizikuoti antrą lietuvių tautai tragediją.

Savo posėdy rugsėjo 14 d., 1934 m., Lietuvių Muzikalėj svetainėj, musų VVSS. komitetas perskaitė ALTASS aplinkraštį, kurį susirinkusieji draugijų ir pavieniai atstovai atydžiai jį išklausė ir priėmė už teisingą pareiškimą, delko skridimas negalėjo šiais metais įvykti. Musų komitetas tą aiškiai numatė, rimtai priėmė neprisirengimo priežastis, tačiau nutarė duoti ALTASS sekančio turinio patarimą:

„Ant gautų laiškų iš 8 ir 9 dienų, š. m., musų VVSS. komitetas laikė šiandien nepaprastą susirinkimą, kuriame vienbalsiai nutarė sekantį patarimą:

„1. Numatydami priežastis del kurių **antras skridimas** tapo suvėluotas, musų komitetas atranda, kad a) jei „Lituanica II" jau yra pilnai prirengta tolymam skridimui ir b) jei leit. F. Vaitkus jaučiasi prisirengęs, tai skridimą vykdinti pabaigoje šio ar pradžioje spalio mėnesio, pasitaikius tinkamam orui.

„2. Leit. F. Vaitkus turi pributi New Yorkan su „Lituanica II" ar skridimas galima butų vykdyti ar ne. Centras turi padaryti susinešimus su vietos ir Europos ORO BIURAIS, kurie dabotų ir praneštų oro padėtį šioj pusėj, ant Atlantiko ir Europoj.

„3. Jei oras pasirodytų čia ir Europoj nepalankus, **skridimą atidėti sekančiam pavasariui,** 1935 m. Tuo tarpu toks žygis, musų manymu, numalšintų nerimaujančius. „Lituanica II" visviena turės buț bandoma ir mankštoma, tai nekurie bandymai lai buna atlikti New Yorko padangėse.

„4. Viešint New Yorke ir apy linkėse leit. F. Vaitkui su „Lituanica II", bus progų suruošti kokius parengimus-pramogas, kas duos kiek pelno lėšų padengimui. „Lituanicos II" pribuvimas New Yorkam yra didžiai pageidaujamas delto, kad Rytai neturi pilno supratimo tikrosios prirengimo padėties, perdaug atskirti nuo Vakarų.

V. V. S. S. Komitetas:
J. V. Grinius, pirm.,
Z. Jankauskas, rašt."

Neprisirengimo priežastys paskelbtos centro komiteto aiškios ir visiems darbuotojams žinomos. Centrą sudaro atsakomingi lietuviai, Chicagoje. Taigi užmetinėjimas, kad skridimas buvo sulaikyta tiksliai, idant daugiaus „pasipinigauti", neturi rimtumo ir teisybės.

Z. Jankauskas — rašt.

CHICAGO, ILL.
Amerikos Spauda Apie Arėją Vitkauską.

Didelis dienraštis, išeinąs keletą kartų per dieną, „Chicago American", savo pagrindinėje laidoje, einančioje visą dieną, išspausdino Arėjo Vitkausko atvaizdą ir šį straipsnį:

„Iškelia mintį apie Chicagą, kaipo Lietuvos sostinę.

„Chicaga turi buti Lietuvos Respublikos sostine".

„Tą pareiškė Arėjas Vitkauskas, žurnalistas ir poetas, dabar esąs čia rašyti apie Amerikos gyvenimą Baltijos krašto laikraščiams. Jis taip pat renka medžiagą kelioms ruošiamoms knygoms, kurių tarpe bus knyga apie lietuviškos kilmės chikagiečių gyvenimą, kurie gyvena Chicagos skerdyklų srityje. Jis kalbėjo toliau:

„Lietuvių yra daugiau Chicagoje, kaip Kaune, Lietuvos sostinėje, kurioje gyvena 70,000. Taip pat, trečioji dalis pasaulio lietuvių yra Jungtinėse Valstijose.

„Toliau, lietuviškos kilmės chicagiečiai padėjo baigiantis pasauliniam karui atstatyti tą kraštą politiškai ir kulturiškai.

„Lietuvos valstybės operos primadona yra Marijona Rakauskait, gimusi Bridgeporto pietų dalyje. Ji padarė neužmirštamą įspudį originališkoje operoje „Gražynoje", sukomponuotoje Karnavičiaus, paimtoje iš to vardo poemos, parašytos Adomo Mickevičiaus.

Kitų chicagiečių tarpe Lietuvoje yra: Juozas Vaičkus, filmų direktorius; Jonas Šileika, dailininkas; Ona Čerienė, autorė ir kompozitorė; Irena Juozaitytė, balerina, duktė daktaro Antano Juozaičio, 3261 So. Hasted St.; Kazys Balutis, Lietuvos ambasadorius Anglijai ir Petras Bučys, katalikų bažnyčios vyskupas rytų apeigoms.

Su šypsena ir su ugnele tamsiose akyse Vitkauskas palygino Chicagos Civic Operą House su Lietuvos valstybės opera namu su 500 vietų. Jis pasakė:

„Kai aš išeinu iš Chicagos Operos Namo, aš jaučiuos kaip ką tik apleidęs šaltą sandėlį; aš nustojau Kouno Operos Namo šilumos, malonumo ir artistiškumo."

K. K.

SO. BOSTON, MASS.

Steponas Jonas Minkus su savo žmona Valentina (Paltanavičiute) Minkiene, jau nuo pereitų Velykų Bostone pradėjo duoti pusvalandį per radio kas labai patinka vietiniams lietuviams, nes gauna išgirsti savo kalboje lietuviškų dainų ir muzikos. Radio programai leidžiami per stotį WHDH 12-tą iki 12:30 per pietus nedėlioms. Abudu jauni žmonės yra gana gerai tikę prie šito veikimo. P-as Minkus yra baigęs advokato mokslą, jo žmona Valentina Minkienė yra baigusi Naujos Anglijos Konservetoriją Bostone.

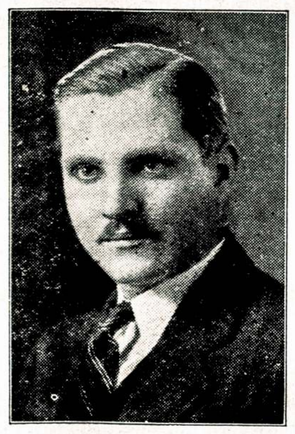

Adv. S. J. Minkus.

Jų programai gauna padėkavonės laiškų ir iš tolimesnių kolonijų, kaip iš Montreal, Kanada, Springhill, Nova Scotia, taip pat iš N. H. valstijos, Maine ir Connecticut. Nors nekurie žmonės moka ir savaip pakritikuoti, bet visgi priguli garbė tiems jauniems žmonėms, čia gimusiems, už platinimą lietuviško žodžio per radio, kas Bostoną biskį atgaivino.

Vienas iš Klausytojų.

WILKES BARRE, PA.
Nelaimė Kasyklose.

Spalių 22 dieną, 7:15 val. ryte Maxwell No. 20 Glen Blden Coal Co. ištiko gazo (dujų) sprogimas.

Mirė Jurgis Zigmantas, 43 metų, 328 Andoves St., po 18 val. kankinių. Paliko moterį ir porą vaikų nuliudime.

Juozas Aguskis, 42 metų, 28 Harkin Lane, yra kritiškame padėjime ligonbuty.

Kiti du yra lenkai: Joseph Kernewski ir Charles Barron. Apdeginti, bet jie pasveiks.

Yra čia didžiausia kaltė kasyklų užveizdos, nes neatliko savo užduoties pagal įstatymus valstijos: nusiuntė žmones į mirties sląstus, kurie nėra apsipažinę su dujom ir jų pavojum kasyklose.

Užgriuvo tris vaikus anglių ir nolų kruva. Mat vaikai ir dau gelis kitų renka anglių gabalus nuo vadinamų „dirt bank", kurie supilti 50 metų atgal. Tenai jie randa daug dar anglies. Tai biednuomenės vaikai.

Visi trys yra lenkučiai. Dabar kasyklų kompanijos draudžia griežtai rinkti anglis.

Darbai kasyklose dirba pusę laiko vienos kasyklos, kitos mažiau. Žmonės čia vargsta. Visi tikis darbai pagerės žiemą.

Jonas J. Nienius.

WAYNSBURG, PA.
Mirė Pasižymėjęs Angliakasys.

Spalio 18 d. čia pasimirė angliakasys naturale mirčia, sulaukęs 60 metų amžiaus, kuris buvo išlaikęs didžiausią kovą su mirčia 6 metai atgal mainų eksplozijoj, kurioje iš 275 angliakasių dirbusių toj kasykloj 197 žuvo, o buvo išgelbėta arba išsigelbėjo tik 78, jų tarpe ir Frank Kubeckas, kuris atrastas dar gyvas po 60 valandų nuo įvykimo eksplozijos ir kada jau buvo viltis prarasta, kad galima bus rasti nors vieną gyvą angliakasį.

Gelbėtojai rinko iš kasyklų tik pajuodavusius lavonus, kurių dauguma buvo sunku ir pažinti. Vieni buvo žuvę tiesiogiai nuo eksplozijos, kiti nuo nuodingųjų dujų.

Koks buvo gelbėtojų nusistebėjimas, kai tarpe 2-jų taip vadinamų „trap" durų rado tebestovint dar gyvą Frank Kubecką, kuris jau buvo priskaitytas prie numirusių ir buvo ieškomas tik jo lavonas. Kubeckas pamatęs savo draugą Bruce Veal, kuris vadovavo gelbėtojams ir dabartiniu laiku gyvena Harmarville, Pa., suriko: „Bruce kur tu buvai? Aš čionai esu jau trys dienos. Jei jųs dar nebutumet atėję... mane jau smaugia kažin kas."

Tai buvo pirmieji žodžiai Kubecko ištarti. Paskui Kubeckas pasipasakojo gelbėtojams, kad kaip jis išgirdęs eksplozijos trenksmą, skubinosi bėgti laukan iš kasyklų, bet nematoma spėka jį metus atgal. Greičiausiai kad tai buvo oro vilnis nuo eksplozijos. Jisai pasakojo, kad ir kitas angliakasys kartu su juo laukė valandų valandas ateinant pagelbos, bet nesulaukdamas jį palikęs ir ėjęs lauk. Bet, beeidamas patiko mirtį nuodinguose gazuose ir žuvo, o Kubeckas stovėdamas vietoj išliko gyvas.

Toji angliakasių tragedija įvyko gegužės mėnesy 1928 metais, Mather kasyklose, Greene County ir toji eksplozija buvo skaitoma viena iš baisiausių, kokia yra buvus vakarinės Pennsylvanijos kasyklose.

Tačiau Frank Kubeckas pasilsėjęs keletą dienų vėl grįžo į tas pačias kasyklas dirbti, kuriose yra žuvę šimtai angliakasių nuo eksplozijos ir kitokių kasyklų nelaimių. Jokių pagyrimų, jokių paaugštinimų jis negavo už savo gyvybės išgelbėjimą stebuklingu budu. Bet jautėsi savy pasitenkinimą, kad jis išliko gyvas ir vėl gali pelnyti duonos kąsnį del savęs ir savo šeimynos tose pačiose kasyklose.

Frank Kubeckas buvo gimęs Austrijoj ir mirdamas paliko jau užaugusį sunų Ralph. Jisai buvo palaidotas netoli Jefferson. Pa.

S. Bakanas.

Pabiros Mintys

Šiandien gražiai išsivysčiusi, sveika kunu ir dvasia, simpatiška moteris žemiau statoma, negu vėjo gaudytojos „gražuolės". Pirmosios — grožį gavo tiesiog iš gamtos. Jos tinka motinos pašaukimui. Antrosios — savo „grožį" perka aptiekose ir dažnai sugadina net tą, ką yra iš gamtos gavusios. Jos netinka šeimynai ir motinos pareigoms.

—o—

Pats svarbiausias laikas gyvenime yra tas, kai įtakoje pirmųjų su žmonėmis susidurimų susikuria žmogaus charakteris.

M. Arcibašev.

—o—

Vyriausias kulturingo žmogaus uždavinys — kulturiškai veikti, t. y. auklėti ir skleisti visuomenėje žmoniškumo principą.

—o—

Gyvenime, dažniausiai, mes nežinome kas musų draugas ir kas priešas. Ir priešų mes turime visi. Ir draugų mes ieškome visi.

Longfellow.

—o—

Nedaryk kitam to, ko nenori, kad tau kitas asmuo panašiai darytų. Atbulai: kiekvienam žmogui daryt taip, kaip norėtum, kad tau kiti darytų.

Vienok čia mes netaikom tos „moralės", kuri sako: „Jei tau kas davė per vieną ausį — atgręžk jam kitą". Arba: „Kas tave metė akmeniu — tu mesk jį duona.

—o—

Mylėk vargstančius žmones. Kodel? Aš turtingas!... Šiandien tu turtingas, bet rytoj, kas žino, gal busi didžiausias vargšas.

—o—

Geras draugas gyvenime yra tas pats, ką geri vaistai ligoje.

J. Krukonis.

Šis Tas iš So. Bostono Lietuvių Gyvenimo

Rašo **Kraunų Kalnelis.**

Lietuviai R. Katalikai Amerikoje turi plačią savo spaudą ir savo reikalus bei veikimą plačiai aprašo. Bet mes turime čia daug ir protestonų lietuvių k. a.: liuteronų, kalvinų, reformatų, metodistų ir k. Jie savo specialės spaudos kaip ir neturi. Ji, atrodo, nei nereikalinga, nes mes turim: komunistinius, tautinius, socialistiškus ir kitokius laikraščius. O protestonų tarpe, ypač So. Bostono lietuvių met. tarpe mes rasime: bolševikų, sandariečių, socialistų, bepartyvių ir kitokių pažiurų žmonių. Čia visiems atdaros durys.

Kadangi musų spaudoje mažai rašoma apie liet. protestonus ir kadangi skaitančioji visuomenė mažai apie juos žino, tai aš pasistengsiu šį kartą apie juos rašyti.

Pradžia.

Įvairių protestonų mes turim iš senų senovės — iš Lietuvos. Betgi metodistai-episkopalai gimė čia Amerikoje (Dabar jų yra ir Lietuvoje).

Kas davė pradžią So. Bostono metodistams — tikrai nepasakysiu. Aišku, pirmoj eilėj turėjo susiorganizuoti tikrieji protestonai, paskui prie jų prisidėjo laisvos minties žmonės ir galop daugelis atsimetė ir dabar daug atsimeta nuo R. katalikų bažnyčios. Visi šitie žmonės ir sudarė Lietuvių Metodistų bendriją.

Pirmuoju šios bendrijos vadu (ar kunigu, jei norit), buvo p. Geniotis (dabar tautinės liet. bažnyčios arcivysk.). Bet jo laikais metodistai buvo organizavimosi stadijoj. Jie rinkdavosi vienoj ar kitoj salėj ir ten savo apeigas atlikdavo.

Dalykai virto kitaip, kuomet liet. metodistų ministeriu tapo B. F. Kubilius (dabartinis S. L. A. Švietimo Komisijos narys).

Jo pastangomis kampas 4-th ir Atlantic St. So. Bostone tapo pastatyti namai (bažnyčia), nors dar neužbaigti ir pavadinti senovės lietuvių šventovės vardu — „Žinyčia". Taigi nuo 1925 metų apie šitą Žinyčią ir sukasi visas lietuvių metodistų judėjimas: visuomeninis, kulturinis ir labdarybės veikimas.

Kas Veikiama?

Lietuvių Met. Žinyčia, kaipo tikybinė-dorovinė įstaiga, sekmadieniais turi savo apeigas, arba pamaldas. Jose daugiausia domės kreipiama į sužadinimą dorų žmogaus jausmų ir į žmogaus lavinimą.

Žmogaus dvasios pakilimui labiausia veikia daina, giesmė. Todel čia daugiausia gieda choras. Žmogaus proto plėtotei (lavinimui), reikalingos paskaitos, prakalbos, pamokslai. Taigi sekmadieninės Žinyčios ceremonijos, svarbiausia ir susideda iš giesmių (himnų) ir pamokslo su mažais pridėčkais.

Pamokslai čia skiriasi nuo pamokslų sakomų kitur. Čia negrąsinama „pekla" ir „netiešijama" dangum. Metodistų, abelnai, tikslu yra išauklėti žmogų doru, kad jis pats, čia ant žemės, susitvertų sau dangų.

Mokyklos.

„Lenk medį, kol jaunas" — sako patarlė. Augink ir lavink žmogų nuo pirmų dienų.

Visi žinom, kas tik mėginom, kaip sunku suaugusiam arba senam mokytis. Kitam mokyti mus irgi sunku. Blogi papročiai neįmanoma atsikratyti: perdaug jau jie įleidę mumyse šaknis, o „paprotys — sako patarlė — aršiau prigimimo".

Taigi, norėdami turėti gerą žmogų, turim jį auklėti gero nuo pat mažens. Ir Liet. Met. Žinyčia turėdama tai galvoje, kiekvieną sekmadienį pašvenčia valandą dorovės auklėjimui. Tai kaip ir anglų (amerikonų) „Sunday school".

Apart šios, prie Žinyčios, kas met žiemos metu, yra lietuvių kalbos mokyklėlė. Jei tėvai rupinasi ir vaikus paskatina, išaiškina jiems reikšmę ir naudą lietuvių kalbos žinojimo — tų tėvų vaikai gali pramokti čia vartoti lietuvių kalbą žodžiu, raštu ir skaityme.

Dar vienas svarbus mums tėvams dalykas, tai lietuviška daina. Mes, sakoma, — dainų šalies vaikai. Musų bočių bočiai, musų senuoliai ir tėveliai su daina keldavo, su daina guldavo. Bet kam to? Mes, kuriems teko pirmus žingsnius Lietuvoje žengti; mes, kurie bandą ganėme — atsimenam, kad ar lietus, ar vėjas, pailsęs ar išalkęs — daina mums nuo lupų nenutildavo.

Musų dainą vogė svetimieji, nes tai buvo perlas, brangus žemčiugas. Ir šiandien aš tikras, jei mes norime matyti savo vaikus lietuvio dvasioje, nežiurint kad jis kalbėtų ir angliškai, įskiepykim jiems į širdis Lietuvos dainą. Ne ujimai, ne barimai padarys mųs vaikus lietuviais širdy, tik daina. Taigi, duokim progą ir siųskim savo vaikus ten, kur jie galėtų gėrėtis lietuviškomis meliodijomis ir galėtų patys jas išmokti.

Liet. Met. Žinyčia turi gerą mokytoją, kuri pasirįžus išmokyti daug gražių dainelių, bei giesmių. Ji suskirstė jaunimą į didesnius ir mažesnius ir du choreliai jau dabar veikia.

Mokytoja.

Pryšaky visų viršminėtų mokyklėlių, šiemet atsistojo gabi mokytoja p. Kubilienė. Ji buvusi slaugė, dabar dainininkė. Baigusi Naujosios Anglijos muzikos konservatoriją. SLA. narė. Poetė. Jos eilių yra tilpę „Tėvynėje".

P-nia Kubilienė, nors maža budama atvežta į Ameriką, vienok Lietuvos nepamiršo, čia neištautėjo. Baigus mokslą ir progai pasitaikius, ji nuvyko Lietuvon ir Lietuvos oru kvėpavo net tris metus. Ten ji prisiklausė Lietuvos gegutei, lakštutei ir kitiems giesmininkams. Patiko jai ten, bet ji žino, kad ir čia labai reikalinga. Ji žino, kad mųs širdys, gyvenant 20—30 metų surukusiam, bildančiam mieste — surambėjo.

Mes užmiršom gegutę, mes užmiršom lakštutę ir kuomet kas nors atskrenda iš Lietuvos kaimo, iš to gimtinio krašto — sučiulba mums lakštingalos balseliu — tuomet mes pravirkstam, prisimenam kudikio dienas.

P-nia Kubilienė apsčiai turi atsivežusi naujų Lietuvos dainelių. Ji stengsis jas perduoti (išmokyti) žinyčios jaunimui, o gal dar ir pati vienoj kitoj kolonijoj sudainuos.

(Užbaiga bus)

Skaitykite Knygą
AMERIKA
— arba —
Rinkinys įvairių faktų, žinotinų Amerikoje gyvenantiems ir čion atkeliaujantiems lietuviams.
„TĖVYNĖS" ADMINIST.
307 West 30th Street,
New York, N. Y.

SLA. PILDOMOSIOS TARYBOS IR PASTOVIUJU KOMISIJU ADRESAI

Pildomoji Taryba:

Adv. F. J. Bagočius, Prez.,
253 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

J. K. Mažukna, Vice Prez.,
1325 W. North Ave.,
N. S. Pittsburgh, Pa.

Dr. M. J. Vinikas, Sekr.,
307 W. 30-th St.,
New York, N. Y.

Adv. K. P. Gugis, Iždin.,
3323 So. Halsted St..
Chicago, Ill.

Dr. J. S. Staneslow, Dr.-Kv.,
95 N. Main St.,
Waterbury, Conn.

S. Mockus, Ižd. Gl..
726 E. 7-th St.,
So. Boston, Mass.

E. Mikužiutė, Ižd. Gl.,
2121 N. Western, Ave.,
Chicago, Ill.

Įstatų Komisija:

Adv. A. O. Shallna,
366 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

V. Šmulkštys,
142 North St.,
Minersville, Pa.

Kun. M. Valadka,
156 Garden St.,
Lawrence, Mass.

Finansų Komisija:

J. P. Varkala,
3241 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.

J. Marcinkevičius,
4508 — 8-th Ave.,
Kenosha, Wis.

G. J. Stungis,
6919 So. Maplewood Ave.,
Chicago, Ill.

Kontrolės Komisija:

S. Gegužis,
38 So. Main St.,
Mahanoy City, Pa.

S. Cibulskis,
2173 Collier Ave.,
Far Rockaway, N. Y.

J. M. Bučinskas,
24 Baxter St.,
Binghamton, N. Y.

SLA. Stovio, Skundų ir Apeliacijų Komisija:

Adv. K. Kalinauskas,
33 Rosemont St.,
Dorchester, Mass.

A. Zalatorius,
827 W. 33-rd St.,
Chicago, Ill.

S. Bakanas,
2404 Charles St.,
N. S. Pittsburgh, Pa.

Apšvietos Komisija:

Dr. A. Montvidas,
2400 Madison St.,
Chicago, Ill.

Min. B. F. Kubilius,
2 Atlantic St.,
So. Boston, Mass.

J. Miliauskas,
626 Woodward Ave.,
McKees Rocks, Pa.

Labdarybės Komisija:

Dr. M. J. Vinikas,
307 W. 30-th St.,
New York, N. Y.

Mrs. F. G. Edkins,
947 Davis Ave. N. W.,
Grand Rapids, Mich.

V. Černauskas,
236 N. English Ave.,
Springfield, Ill.

Sveikatos Komisija:

Dr. V. Šimkus,
3343 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.

Dr. J. T. Vitkus,
1286 Norwood Rd..
Cleveland, Ohio.

Dr. I. B. Bronushas,
3037 O'Donnell St.,
Baltimore, Md.

Jaunuolių Komisija:

K. Staneslow,
95 N. Main St.,
Waterbury, Conn.

S. Levickis,
2308 — 53-rd St.,
Kenosha, Wis.

B. Sabaliauskytė,
Mayview, Pa.

VIETINĖS ŽINIOS

SLA. 38 KUOPA RENGIA PASKAITAS.

Prisiartinus žieminio veikimo sezonui, SLA. 38 kuopa, Brooklyne, užsimojo ką nors veikti. Svarbiausiu veikimui tikslu numatė rengti paskaitas, kurios butų naudingos SLA. nariams ir bendrai lietuviams. Paskaitų tema pasirinkta: sveikata ir žinios apie Susivienijimą Lietuvių Amerikoje. Apie sveikatą visą paskaitų eilę apsiėmė duoti tos pačios kuopos daktaras-kvotėjas Dr. Žukauskas ir SLA. Centro Sekretorius, Dr. M. J. Vinikas. Pirmasis aiškins apie sveikatą ir kaip užsilaikyti, norint sveiku buti, o antrasis — duos pranešimus apie Susivienijimą Lietuvių Amerikoje ir naudą prie jo visiems lietuviams priklausyti.

Paskaitos bus duodama Amerikos Lietuvių Piliečių Kliubo salėje, 80 Union Ave., Brooklyn, N. Y., 7:30 val. vakare. Pirmos paskaitos įvyks ketvirtadieny, gruodžio 13 d.

Plačiau apie tai bus pranešta vėliau.

Sveikata ir priklausymas prie didžiausios lietuvių organizacijos yra begaliniai svarbus dalykai kiekvienam lietuviui. Kas tuo įdomauja, patartina į minimas paskaitas lankytis. Galėsite daug ko pasimokinti. Pakvieskite ir savo draugus, gimines bei pažįstamus atsilankyti. Įžanga veltui. **Rep.**

LIETUVIŲ KALBOS MOKYKLOS.

Kaip praeitais metais, taip ir šiemet Brooklyne palaikoma lietuvių kalbos mokyklos, kurių organizavimu ir palaikymu rupinasi p. V. Matusevičius, lietuvių radio valandos vedėjas. Šioje mokykloje mokoma nuo 8 iki nerubežiuojamo amžiaus Amerikoje gimę lietuviai. Mokina P. Bajoras. Pamokos duodama Amerikos Lietuvių Piliečių Kliubo salėje, 80 Union Ave., Brooklyn, N. Y. — mažemečiams, nuo 8 iki 13 metų, sekmadieniais nuo 1 val. popiet ir senesniems, nuo 13 iki nerubežiuojamo amžiaus — antradieniais, nuo 7 val. vakare.

Abidvi mokyklas lanko pusėtinas skaičius jaunuolių: mažamečių yra apie 120 ir didesniųjų — apie 80. Nors mokslo sezonas pradėtas jau kiek laiko atgal, bet nauji mokiniai priimami dar visą šį mėnesį.

Norintieji pramokti lietuviškai skaityti, rašyti ir kalbėti kviečiami šias mokyklas lankyti. Pamokos teikiama veltui.

Rep.

VAIDINIMOSI NAKTIS JERSEY VALSTIJOJE.

Nors visos Amerikos gyventojai susidaro iš gana lygiai mišrių tautų, tačiau tų gyventojų gyvenimo papročiai dažnai labai skiriasi įvairiose vietose. Tokį papročių skirtingumą galima ypač matyti paskutinę dieną spalio mėnesio, kurioje Amerikoje švenčiama taip vadinama „Holloween" šventė.

New Yorko valstijoje ši šventė atsižymi arbuzinių blynų (Pumpkin Pies) valgymu ir darymų baidyklių iš arbuzų kaušų. Bet, New Jersey valstijoje, tik skersai Hudson upės, jau toji šventė apvaikščiojama jaunimui ir gyventojams pasirengiant įvairiausiomis fantastiškomis maskomis, drabužiais ir tt. Visi tą supranta ir nuduoda, kad tai „vaidinimosi diena", kad tai vaikščioja po gatves ir namus sielos, baidyklės, raganos ir tt., o ne gyvi žmonės.

Prisilaikant šio papročio, New Jersey lietuviai taipgi surengė dienai atatinkamą „Kaukių", tai yra maskarados vakaruškas. Vakaruškos, kuriose dalyvavo virš septyniosdešimts maskuotų lietuvių, iš New Jersey ir New Yorko, daugiausiai Susivienijimo narių, buvo laikytos puošniame p. Boreikos name, So. Orange, N. J. Dvyliktą valandą nakčia, išdalinus žymiausiems kostiumams tinkamus „Pumpkin Pie" pryzus, svečiams nusimaskavus, prie skanių užkandžių, linksmos muzikos, gyvų šokių, buvo susirinkusių pareikšti pageidavimai, kad ir kitų kolonijų lietuviai, Susivienijimo nariai, pasektų New Jersey ir New Yorko narių pavyzdį rengiant draugingus susirinkimus-pasilinksminimus, kurie suartina ir arčiaus supažindina SLA. narius. **Dalyvavęs.**

SANDARIEČIŲ VAKARIENĖ.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros 1 ir 30 kuopos, bendromis jėgomis, rengia Sandaros gyvavimo 20 metų paminėjimo sukaktuvių vakarienę, kuri įvyks lapkričio 18 d., Amerikos Lietuvių Piliečių Kliubo salėje, 80 Union Ave., Brooklyn, N. Y. Pradžia 5 val. popiet. Įžanga tik $1.00 ypatai. Bus patiekta skanus valgiai, muzikalis programas, prakalbėlės ir, programui užsibaigus, smagus šokiai prie geros muzikos. Tikietus reikia užsisakyti išanksto šiose vietose: J. Ambraziejus, 168 Grand St., „Vienybėje", 193 Grand St., Piliečių Kliube ir pas rengėjus.

Parengimas bus smagus ir kiekvienas į jį atsilankęs bus pilnai patenkintas. Kviečiami visi vietiniai ir apylinkės lietuviai atsilankyti. **Rengėjai.**

BALTIJOS VALSTYBIŲ PARODAI SEKASI.

Lietuvių ir estų rankdarbių paroda pas B. Altman & Co., kampas 5-th Ave ir 34-th St., septintame augšte, yra gausiai lankoma ir newyorkiečių mėgiama. Atidarymo iškilmių dieną paroda buvo žmonių pripildyta. Šeštadieny, 27 lapkričio lankytojų skaitlius buvo didžiausias.

Daiktų pardavimas irgi patenkinantis. Ypač gerai parsiduoda lietuviški medžio skobiniai, taipgi gintarai, kurie labai gražiai atrodo ir puošia visą parodą.

Panaši paroda nuo lapkričio 7 iki 10 dd. įvyksta Philadelphia, Pa. pas Strawbridge & Clothier, kam Market, Eighth ir Filbert gatvių.

Trečioji paroda įvyks Baltimore, Md. nuo lapkričio 21 iki 28 dd. pas Hutzler Brothers: Howard, Saratoga ir Clay gatvių kampas.

Ketvirtoji paroda įvyks Chicago, Ill. prieš Kalėdas.

Liet. Gen. Konsulatas.

DAILĖS-MENO RATELIO JAUKI PRAMOGA.

Pereitam sekmadieny, spalio 26 d. po pietų Dailės-Meno Ratelis turėjo savo kambariuose, 266 Flatbush Ave., pramogą su muzikaliu programu. Viena iš naujanybių buvo netik musų jaunuoliams, bet ir daugeliui dalyvių, tai kanklininkas M. Sadauskas iš Matawan, N. J. su tautiškomis lietuvių kanklėmis. Pats p. Sadauskas kankles dirba ir moka gražiai skambinti, už tai ir sugrojo keletą muzikos šmotelių. Jo darbo kanklės labai gilios senovės stiliaus. Pasižiurėjus į skambinantį kanklininką, primena žilą senovę, kai Lietuvos vaideliotai kad skambino. Kam iš lietuvių butų žingeidu pamatyti kankles, tai yra parodai išstatyta pas J. Ambraziejų, 168 Grand Street.

Prie jo grojo ir dainavo gitaristai Jurgis Vedegis ir Viktoras Beckeris. Juos galima dažnai išgirsti grojant ir per radio.

Lietuvių trio susidedas iš dviejų smuikininkų: p-lės Brigitos Viziutės ir Rikardo Kurdinat, pianistė Elena Kazlauskaitė. Visi penki paskutiniai muzikantai yra jaunuoliai čiagimiai, bet sąmoningi lietuviai, todel ir muzikoje didžiumą pildė lietuviškos muzikos veikalus.

Pasibaigus muzikalei programai, tęsėsi šokiai.

Koresp.

OPERETĖ „GRAŽIOJI GALATĖJA".

Lapkričio 25 d., didžiulėje Arcadia Hall, Brooklyne, bus pirmu kartu lietuvių kalboje suvaidinta muzikališka ir labai graži operetė „Gražioji Galatėja". Vaidinime dalyvauja gabiausios vietinės muzikalės jėgos ir Operetės Choras. Be to, bus išpildyta ir koncertinis programas. Be kitų, dainuos ir nesenai Brooklyne susiorganizavęs jaunų lietuvaičių choras „Birutė". Įžanga nebrangi. Parengimas bus vienas iš gražesniųjų šį sezoną šioje apylinkėje. Rengėjai sako, kad tikietų pardavinėjimas eina sparčiai. Rengia „Vienybė". Visi kviečiami atsilankyti. **Aš Busiu.**

LIETUVOS VAIKUČIAI DALYVAUJA ROCKEFELLER CENTER PARADOJE.

Š. m. lapkričio 13 d. Rockefeller Centre, New York, N. Y. atsidaro tarptautinė paroda piešinių, pagamintų per vaikučius nuo 6 iki 12 metų amžiaus.

Kauno mokyklų berniukai ir mergaitės, Lietuvos gen. konsului pasiulius, irgi nutarė toje parodoje dalyvauti. Jie yra jau atsiuntę apie 30 paveikslų.

Lietuvių mokyklų vaikams tatai puiki naujiena: jie turėtų parodą atlankyti.

P. Žadeikis, vietinis Lietuvos gen. kansulas, jusų korespondentui pareiškė, kad Kauno vaikučiams butų labai malonu išgirsti iš amerikiečių jų „paveikslų kritiką". **Koresp.**

KRIAUČIUNO SUKAKTUVIŲ PAGERBIMAS.

Šiemet sukako lygiai 25 metai, kai scenoje darbuojasi vietiniams ir visoje Amerikoje plačiai žinomas scenos mėgėjas, vaidila ir daininkas p. Kazys B. Kriaučiunas. Tų sukaktuvių proga, lapkričio 4 d., Labor Lyceum, Brooklyne, surengta jubilijato pagerbimui vakaras: vaidinimas, dainų programas ir šokiai. Vaidinta iš Lietuvos-Prusijos parubežiaus gyvenimo keturių veiksmų drama „Laimė iš Svetur", kuri parašyta jau apie 30 metų atgal ir tilpusi „Tėvynės Sarge". Vaidinimas išėjo vidutiniai, bet pati drama labai silpna: parašyta daugiau pasiskaitymui, o ne vaidinimui — labai amatoriška.

Vaidinime dalyvavo vieni geriau, kiti silpniau roles atlikdami sekami vaidilos: K. B. Kriaučiunas, J. Sadauskienė, O. Kriaučiunaitė, V. Bukšnaitis, M. Šteinys, A. Alekna, P. Venys, J. Antanavičius, P. Stankus, S. E. Vitaitis, A. Grunskis, O. Kanaporiutė, B. Grebauskas, J. Navickas ir Al. Kisielius. Kadangi ponas K. B. Kriaučiunas yra vaidinęs svarbiausiuose šioje apylinkėje vaidinimuose: dramose, operetėse, komedijose ir tt., tai, rodos, ir jo jubilėjui galima buvo ką nors geresnio ir įspudingesnio parinkti.

Koncertinę programo dalį išpildė, po dvi dainas sudainuodami: ponia Z. Vitaitienė, F. Stankunas, p-lė M. Česnavičiutė ir p-lė Vaidelytė. Gražiai dainavo ponia Vitaitienė ir panelė Česnavičiutė.

Po vaidinimo buvo šokiai. Kas mėgo ir norėjo — smagiai pasišoko, tuo užmiršdami visus trukumus, kurie vaidinime pasireiškė.

Žmonių atsilankė apie šeši šimtai — vaidinime ir šokiuose.

Parengimas, materialiu žvilgsniu, rodosi, bus pasisekęs gerai. **Rep. B.**

KALĖDOS LIETUVOJE.

Kalėdos, — reikšmingiausia metinė šventė, reiškianti džiaugsmo žmonijai. Tai yra meilės ir „geros valios diena tarpe visų žmonių pasauly", taikos ir džiaugsmo diena kuomet kiekvienas, kuris tik išgali, teikia draugams ir giminėms dovanas, kaipo draugiškumo ir meilės ženklą. Ar gali buti malonesnė dovana Kalėdoms, kaip parvykimas į Lietuvą pas saviškius ir juos pasveikinti žodžiu „Linksmų Kalėdų", pasidžiaugti gražia žiemos laiku gamta Lietuvoj.

Švedų Amerikos Linija rengia didelę Kalėdų Ekskursiją į Lietuvą ir kitas Pabaltijos valstybes. Išplaukia iš New Yorko motorlaiviu Gripsholm gruodžio 8 d., iš Halifaxo gruodžio 10 d. Specialiai papigintomis laivakortėmis, perkant į ten ir atgal apribotam laikui buti Lietuvoje. Iš New Yorko į Klaipėdą ir atgal kainuoja trečiąja klase $130, turistine klase $168. Revenues ir pagalvės mokesčiai prie šių kainų neįskaitomi. Šios ekskursijos keleiviai grįžta iš Gothenburgo gruodžio 29 d. arba sausio 19 d. Ekskursantai norinti pratęsti laiką ilgesniam lankymuisi Lietuvoje, grįždami privalės užsimokėti skirtumą tarp šios specialės ir nuolatinės Švedų Amerikos Linijos laivakorčių kainos. Informacijų ir laivakorčių kreipkitės į bent kurią autorizuotą agenturą, arba Švedų Amerikos Linijos raštinę. **V. P. Mučinskas.**

Kuopų Susirinkimai

Greenfield, Mass. SLA. 297 kuopos susirinkimas įvyks lapkričio 11 dieną, paprastu laiku ir paprastoj vietoj. Visi nariai kviečiami atsilankyti ir užsimokėti užvilktas mokestis. Ateidami atsiveskite savo draugus ir drauges prirašyti prie SLA. 297 kuopos. **A. Joneliunas** — sekr.

Pittston, Pa. SLA. 7 kuopos susirinkimas įvyks lapkričio 11 d., 2 valandą po pietų, Lietuvių Piliečių Kliubo svetainėj. Visi nariai ir narės malonėkite atsilankyti ir užsimokėti užvilktas mėnesines mokestis. Taipgi nepamirškite atsivesti savo draugus prirašyti prie SLA. 7 kuopos.

S. A. Norkus — sekr.

Springfield, Ill. SLA. 158 kuopos susirinkimas įvyks gruodžio 2 d., 2 val. po pietų, svetainėj 213½ So. 4-th Street. Visi nariai malonėkite pributi, nes bus renkama kuopos valdyba 1935 metams. Nepribuvusieji nariai bus baudžiami.

P. Kizevičius — sekr.

SKILVIO SUIRIMAI

Paeinanti Nuo Vidurinio PERRUGUMO

Greitai pasiduoda gydymuisi su Karbomint Tablets. Tukstančiai džiaugiasi palengvinimu skilvio nesveikumų, kurie sudaro prarugusį skonį, išputimą, atsiraugėjimą, nervišką, širdies deginimą, vidurių užkietėjimą ir kitus nesmagumus, paeinančius nuo perrugimo viduriuose. Nežiurint ką jus bandėte, ar kaip ilgai užsisenėjęs jusų skilvio nesveikumas, vistiek yra viltis pasigydymo su Karbomint. Nesiųskite pinigų. Tik išpildykit šį kuponą ir pasiųskite šiandie.

KARBOMINT CO.,
529 Hudson St., New York, N.Y.
Malonėkite prisiųsti man vieną dėžutę Karbomint Tablets, užmokėsiu paštoriui $1.00 gavęs siuntinį.

Vardas .....
Adresas .....
Miestas ..... Valstija.....

"TELEFONUOTI *užsakymai duoda mano sunui darbo"*

ŠITAS ŽMOGUS atrado tai, ką tukstančiai biznierių jau senai yra surade: telefonas yra vienas iš pastoviausių investmentų. Jis daug sykių už save apsimoka ta apyvarta, kurią biznyje padaro.

Įsitikinkit, kad jųs gaunate savo pinigų vertų iš telefono savo krautuvėje. Laikykite savo telefono numerį pirkėjų akyvaizdoje. Naudokite telefoną davimui savo pirkėjams žinios apie nepaprastus ir pigesnėmis kainomis išpardavimus. Įsitikinkit, kad turite ganėtinai telefono linijų, idant žmonės galėtų jus greitai pasiekti.

Mes su pasismagėjimu galime jums patarti, kaip padaryti pinigų su telefono pagelba. Tik pašaukite Telefono Ofisą. Atsakomybės už tai nebus.

NEW YORK TELEPHONE COMPANY

— Kiekvienos motinos pareiga paraginti savo dukteris be sunus apsirupinti rytojum.

Didesnė Jėga Nervuotiems Susilpnėjusiems Vyrams ir Moterims

NUGA-TONE yra turtingas Zinku-Fosfoidu, brangia sudėtimi, parupinančia fosforą, t. y. elementą labai reikalingą tvirtiems, galingiems nervams. Medikališką fosforą parašo daktarai, kad sušvelninti ir nuraminti sujaudintus, svyruojančius, skaudančius nervus. Jis yra brangus nervų suirutėse, kurios pagimdo „nusidėvėjimo" jausmą.

Tas šaunus receptas turi tam tikrą formą geležies, raudono kraujo ir reikalingo budavojimui tvirtesnių ir sveikesnių raumenų ir sugrąžinimui spalvos ir pilnumo išblyškusiems, ploniems veidams. Be to, NUGA-TONE turi šešias kitas brangias gyduoles. Pradėkit imt NUGA-TONE šiandien ir tėmykite kaip stiprėsit. Parduoda visi aptiekoriai su garantija grąžinti pinigus. Tik Vienas Doleris mėnesio trytmentui.

Nuo užkietėjimo imkit — UGA-SOL — Idealų Liuosotoją vidurių 25c. ir 50c.

KALĖDŲ EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

IŠPLAUKIA IŠ NEW YORKO
M. L. GRIPSHOLM
GRUODŽIO 8, 1934 M.

Specialiai nupigintos laivakorčių kainos, perkant į ten ir atgal (R. T.)

Platesnių informacijų, laivakorčių, laujo 1935 m. musų laivų išplaukimų varkaraščio, kreipkitės į bent kurį utorizuotą agentą arba:

SWEDISH AMERICAN LINE
21 State Street, New York, N. Y.

PAIN-EXPELLER
Trade Mark Reg. U. S. Pat. Off.
Nuo Geliamų Sąnarių
naudokite
ANCHOR PAIN-EXPELLERĮ
Pain-Expelleris visuomet palengvina skausmus
KILLS PAIN

KLAUSKITE KATALOGO
Sieninių Kalendorių 1935
Lietuviški, religiški ir kitoki. Labai gražus del sanės arba Lietuvon pasiųsti.
Jonas Kerdiejus,
652 Broadway, So. Boston, Mass.

Tel. Newtown 9-4464
ANT. J. VALANTIEJUS,
Laisniuotas Graborius ir Balsamuotojas.
Apdrauda visose šakose.
Notary Public.
54-41 — 72nd Street,
(4 Lexington Ave.) arti
Grand St., Maspeth, L.I.N.Y.

UŽ LIETUVOS BONUS

Mes mokame augščiausią rinkos kainą. Neparduokite pirm parašymo pas mus.

Kurt H. Schurig & Co.,
50 Broadway, New York.

BIZNIERIAI GARSINKITĖS „TĖVYNĖJE"

Reumatizmas Sausgėlė

Nesikankykite savęs skausmais, Reumatizmu, Sausgėle, Kaulų Gėlimu, arba Mėšlungiu — raumenų sukimu, nes skaudėjimai ant patalo paguldo.

CAPSICO COMPOUND mostis lengvai prašalina virš-minėtas ligas; mums šiandien daugybė žmonių siunčia padėkavones pasveikę. Kaina 50c., per paštą 55c. ar dvi už $1.05 Dukart tvirtesnė 75c.

Knyga: „ŠALTINIS SVEIKATOS" augalais gydytis, kaina 50 centų.

JUSTIN KULIS,
3259 South Halsted Street,
CHICAGO, ILL.

ASMENINIAI VADOVAUJAMA

KALĖDINĖ EKSKURSIJA Į LIETUVĄ

SVARBU

NUPIGINTOS LAIVAKORTĖS Į ABI PUSI

Aprubežiuotam buvimui Europoje

Atsiklauskit savo agento

Išplauks iš New Yorko Populiariais Ekspresiniais Garlaiviais

NEW YORK
GRUODŽIO 13 D.
Patogus geležinkeliais susisiekimas iš Hamburgo

BREMEN
GRUODŽIO 16 D.
Ekskursiniai traukiniai prie pat laivo BREMAN Bremerhavene užtikrina patogią kelionę į Kauną.
Informacijų klauskite pas vietinius agentus arba

HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD
57 BROADWAY, NEW YORK

$1.00 SANDAROS $1.00
Jubilėjinė Dovana

Užsirašančiam laikraštį „Sandarą" ant metų, šis kuponas skaitomas VIENO DOLERIO VERTĖS. Užsirašymo laikas nuo Rugpiučio-August 1-mos dienos iki Vasario 1 dienai, 1935 m. „Sandaros" kaina $2.00 metams. Atsiųsk Sandaros Administracijai šį kuponą pridėjęs tik vieną dolerį ir gausi laikraštį „Sandarą" čieliems metams. Šis kuponas geras tik iki Vasario 1-mai, 1935 metų.

Vardas-pavardė _____
Numeris ir gatvė _____
Miestas, valstija _____

SANDARA — 814 W. 33-rd St., Chicago, Ill.